

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXXXVIII., št. 2
februar – svečan

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
Glavni urednik Janez Černač
Odgovorni urednik Boris Leskovic

Bojan Avbar, Tomaž Burazer,
Franc Černigoj, Romana Erhatic
Šrnik, Janez Hartman, Boris
Kryštufek, Marjan Toš

Lektorica in korektorica
Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovci izhajajo praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.200 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-mailu (ali na
disketi + izpis), uradne dopise,
potrjene z žigom in podpisom
odgovorne osebe ZLD/LD, in
fotografije pa v originalu ali na
CD. Pripišite tudi svojo telefonsko
številko.

Nenaročenih rokopisov in fotografij
ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovstvo.net>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 1000 SIT,
od 15 do 25 besed 1300 SIT,
od 25 do 30 besed 1500 SIT.
Za vsako nadaljnjo besedo 50 SIT.
Male oglase je treba poslati pisno in
plačati vnaprej na transakcijski
račun Lavske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: M. Pogačnik – Diana

IZ VSEBINE:

A. Bidovec:	Bolezni so orodje narave za vzpostavljanje ravnovesja v ekosistemi	56
IZ DNEVNEGA TISKA		57
MNENJA IN KRITIKE		58
M. Koračin:	Višina članskih prispevkov	59
J. Černač:		
A. Bidovec:	Zdravo okolje je temeljni pogoj za zdravo divjad!	60
A. Skobir:	Kako urediti disciplinske postopke v lovskih družinah	63
M. Hafner:	Nekatere značilnosti mase rogovja navadnega jelena	65
I. A. Božič:	Mala uharica – čeprav ni ogrožena, vredna naše pozornosti	68
PO LOVSKEM SVETU		70
A. Guzelj:	Sibirci	70
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	73
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		74
T. Devetak:	Volkulja	74
LOVSKA ORGANIZACIJA		76
LZS:	Osebnostni članski prispevek za leto 2005	76
	Še eno naknadno fotografiranje	76
B. Leskovic:	Glede velikih zveri naj bi vladam svetovali neodvisni izvedenci	77
N. Šuštarčič:	50 let LD Loka - Črnomelj	77
B. Križman:	50 let LD Raša - Štorje	79
B. Grošelj:	Lovski praznik v Šentlambertu	80
F. Rotar:	Ponovno snidenje koroških in štajerskih lovcev	81
B. Kurnik:	Tudi v lovski praksi koristna tekmovalna disciplina	82
S. Ličef:	To je bil lovski, kulturni praznik	83
JUBILANTI		83
MLADI PIŠEJO		84
LOVSKI OPRTNIK		85
F. Rotar:	S pisanjem in slikanjem bogati lovsko kulturo	85
B. Strmole:	Previdnost pri rokovanju z orožjem ni odveč	86
F. Steffe:	Tragična usoda medvedje družine	87
B. Leskovic:	Slovenskim lovcom bomo nudili predvsem kakovost!	88
M. Skudnik:	Sv. Hubert – zavetnik lova in lovcev	89
C. Štrumbelj:	Alojzije Frkovič: Vuk u Hrvatskoj	90
M. Erzar:	Kulinarni kotiček	91
V SPOMIN		92
LOVSKA KINOLOGIJA		93
J. Batič:	Zgodovina jack russel terierja	93
F. Krnjak:	Spet po devetih letih ...	94
L. Fabiani:	Slovenija ponovno slavila	96
A. Raspet:	Državna tekma visokonogih goničev	97
M. Kersnik:	Državno prvenstvo svetega Huberta 2004 v lovu s psom ptičarjem	98
S. Vale:	LKD Celje odlikovalo zaslužne kinologe	99
J. Pangerl:	Kovačevo delo je bilo tesno povezano z DLNPR	99
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	100

SLIKA NA NASLOVNICI:

Risa (Linx linx)

Foto: Foto Spring - MB

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.-31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

mladica:

1. 5.-31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.-31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.-31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in
jagnjeta obeh spolov:

1. 8.-28. 2.

ovca:

1. 8.-31. 12.

Gams

kozel, koza, kozliči obeh spolov,
enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozliči obeh spolov,
enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.-31. 1.

svinja:

1. 7.-31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.-31. 12.

Poljski zajec

1. 10.-15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica:

1. 11.-28. 2.

Jazbec

1. 8.-31. 12.

Lisica

1. 7.-15. 3.

Rakunasti pes (enok):

1. 8.-31. 3.

Navadni polh:

1. 10.-30. 11.

Alpski svizec:

1. 9.-30. 10.

Pižmavka:

1. 8.-31. 3.

Nutrija:

1. 1.-31. 12.

Fazan:

1. 9.-15. 1.

Poljska jerebica (gojena):

1. 9.-15. 11.

Raca mlakarica:

1. 9.-15. 1.

Šoja:

20. 8.-28. 2.

Sraka:

1. 8.-28. 2.

Siva vrana:

10. 8.-28. 2.

Bolezni so orodje narave za vzpostavljanje ravnovesja v ekosistemih

Številne bolezni, ki jih poznamo pri domačih živalih, se pogosto pojavljajo tudi pri divjadi. Vrste domačih in divjih živali so namreč biološko sorodne: muflon – domača ovca, kozorog – domača koza, divji prašič – domači prašič, divja mačka – domača mačka itn. in se uspešno križajo in imajo plodne potomce.

Nič nenavadnega ni, če se bolezni iz narave prenesejo v hleve in obratno. Še več: pogosto se pojavljajo sočasno – zlasti kužne bolezni – pri divjih in domačih živalih. Tako je pojavnost npr. tuberkuloze pri pašnem govedu v nekaterih državah povezana s tuberkulozo pri jazbecu, izbruh svinjske kuge pri domačem prašiču je povezan s prisotnostjo iste bolezni pri divjem prašiču, naravni rezervoarji trihineloze so različne vrste malih sesalcev in podobno. Pri steklini je lisica tista vrsta, zaradi katere so ogrožene druge živali pa tudi človek. Pri boleznih ljudi in živali bi našli več sto primerov možnosti prenosa; pri večini so v razvojne in prenosne kroge vključene tudi različne vrste divjih prostoživečih živali.

Meso večine vrst rastlinojedov in nekaterih vrst vsejedov je tudi zakonsko dovoljeno uporabljati za prehrano ljudi. Za oceno užitnosti veljajo enaki predpisi kot za meso domačih klavnih vrst živali.

Tako so v različne kroge bolezni vključene tudi divje živali, med njimi divjad. Spremljanje njihovega zdravstvenega stanja je neprimerno težje in zahtevnejše kot pri domačih živalih. Zaradi same narave divjadi nam ni dana možnost ugotavljanja bolezni s klasičnimi metodami, kot je daljše opazovanje, večkratno merjenje telesne temperature, klinični pregled in podobno. Z boleznijo se seznanimo komaj v zadnji fazi, šele ko povzroči pogin. Vse vmesne spremembe, ki bolezen spremljajo v prosti naravi, pa ostanejo prikriti, pogosto zaradi hitrega propada tkiv, pa tudi zaradi naravnega načina prehranjevanja mesojedov, posamezni pogini ostanejo prikriti. Zato v večini primerov bolezni lahko diagnosticiramo šele v primerih številnejših poginov ali pa z načrtnim spremljanjem sprememb, ki jih je mogoče dokazovati tudi z drugimi metodami in ne samo s preiskavami poginulih živali.

V naravi številne spremembe, če so zabeležene in jih spremljamo, že pred pojavom bolezni nakazujejo, da se z živalsko vrsto (populacijo) nekaj dogaja. Če spremljanje telesnih tež skozi daljše obdobje lahko ob natančni analizi pokaže na stanja, ko vrsta prehaja v fazo zmanjšane telesne odpornosti. Pri srnjakih kakovost rogovja kaže na ustreznost prostora, število vodečih samic pa kaže na reprodukcijsko stanje pri vrstah in podobno. Skratka, v naravi bi našli številne primere t.i. bioloških kazalcev (bioindikatorjev), ki nakazujejo, kaj se dogaja z določeno vrsto. V praksi so taki znaki še vedno premalo upoštevani in bi bilo z njihovo natančno spremljavo dosti lažje načrtovati pravilno gospodarjenje. Tako pa

že desetletja imamo podatke o številu divjadi, kar je bolj ali manj zelo nezanesljivo. Splošno je znano, da doslej v svetu še ni odkrita zanesljiva metoda za ugotavljanje številčnosti živali v prosti naravi. Le po časovno dolgotrajnih štetjih in spremljanjih gibanja številčnosti na nekem večjem območju lahko govorimo o trendih številčnega gibanja neke vrste. O tem imamo dokaze tudi pri nas, ko z vsakoletnim preštevanjem medvedov dobimo prav neverjetne in nasprotujoče si številke. Številni poskusi štetja gamsov, srnjadi in jelenjadi so v praksi pokazali, da končne številke zelo odstopajo od realnih.

Dejstvo je, da se v Sloveniji število določenih vrst povečuje. Tako se nedvomno večja številčnost parkljaste divjadi, zelo pa upada številčnost t.i. male divjadi. Kaj je temu vzrok, so bile doslej že opravljene študije, zanimanje znanstvenikov pa bo temu namenjeno tudi v prihodnosti. Nedvomno je, da je naravna dinamika – naj si bo rastlinskih ali živalskih vrst – izredno pestra, med seboj povezana in odvisna od mnogih dejavnikov. Zanesljivo pa ne prenaša statičnosti, poenostavljanja, ponekod uporabo meril in ukrepov, ki celo pri domačih živalih niso sprejemljivi. Zavedati se moramo, da je zmanjševanje številčnosti, pri nekaterih vrstah celo izginenjanje, posledica bioloških zakonitosti in sprememb v okolju in je le v redkih primerih to neposreden vpliv odstrela na vrsto. Popolna zaščita (varstvo) posameznih vrst je potem takem le etično vprašanje in mnogo manj strokovno reševanje problema. Tudi pojavnost in posledica bolezni doslej še nista bili nikoli vzrok izginjanja vrste. Nasprotno: Pogosto so bolezni tisto orodje narave, ki vzpostavlja porušena ravnovesja v ekosistemih in se z njihovo pomočjo dosega tudi biološka raznovrstnost. Drugo vprašanje je, ali je tak naravni model sprejemljiv tudi za vpliv oziroma ne vpliv človeka na tako biološko verigo, čigar člen je tudi sam. Menim, da bi morali v lovski praksi poiskati srednjo pot, ki ne bi smela nasprotovati naravnim zakonitostim, temveč bi morala s svojimi posegi potekati vzporedno in se dopolnjevati. Dandanes se še vedno veliko preveč ukvarjamo z vrstami, ki so bodisi lovsko ali ekonomsko zanimive, še vedno pa imamo v praksi podzavestno v ospredju trofejne vrednosti divjadi, ki pogosto ne sovpadajo z biološkimi vrednotami. Pravo vlogo lovstva vidim v delovanju in upoštevanju vseh omenjenih dejavnikov, tudi ob upoštevanju bolezni in poginov ter njihovi pravilni razlagi in biološki vrednosti, saj je ravno to eden od najbolj vidnih bioloških kazalcev stanja v naravi. Mogoče pa jih je spremljati in ukrepati le v tesnem sodelovanju lovcev in veterinarske stroke. Obenem se moramo zavedati, da s pregledovanjem trupel divjih živali varujemo tudi zdravje domačih živali, pogosto tudi človeka.

Prof. dr. Andrej Bidovec

LOVEC, KI UPODABLJA ŽIVALI

Gorenjski glas, 7. 12. (Sto-jan Saje). Tržičan **Štefan Klemenc** je že več kot štiri desetletja lovec, še dlje pa ga zanima izdelovanje intarzij iz ostankov furnirja. Zaradi invalidnosti poredko odhaja na lov, zato živali veliko raje upodablja v lesu, kot bi jih streljal. Najbolj ponosen je, da so zanimanje za njegove izdelke pokazali številni obiskovalci razstave lani jeseni v Trziču. V reviji *Lovec* je dogodek predstavil Štefanov kolega **Branko Galjot**. Zdi se mu neverjetno, kako mojster potrpežljivo, spretno in natančno izrezuje like iz furnirjev, podobam vdihuje življenje in jim daje svoj izraz.

VOLČJE KRDELO POKLALO 20 OVAC

Novice, Dnevnik idr., 13. 12. (Iztok Umer, tt). – Na pašniku na Škrlivcu med Sežano in Senožečami so volkovi, manj kot kilometer od vasi, poklali dvajset ovac, sta poročala oba

dnevnika. Volčji pomor je opazil šofer avtobusa, ki je takoj poklical policijsko postajo v Sežani. **Evgen Gerželj**, lastnik ovc iz Dolenje vasi, je povedal, da je imel le dobri dve leti mir pred volkovi. V začetku leta 2002 pa so se volkovi kar šestkrat prebili skozi žice električnega pastirja. Ovčerejec ne more razumeti, zakaj je divja zver bolj zavarovana kot človek. Zaradi takšnih pokolov v bistvu stalno obnavlja čredo, namesto da bi napredoval in se ukvarjal s selekcijo.

Časniki so opozorili na dejstvo, da so napadi volkov na ovce posledica ubijalskega nagona zveri. Napadi niso namenjeni le za potešitev lakote, saj bi za takšno volčje krdelo zadoščala že ena ovca.

BI MORALI PRI NAS ODPRAVITI LOV?

Večer, 13. 12. (glm). – »Lov moti naravno ravnovesje,« trdi **Vlado Began**, varuh pravic živali pri Društvu za osvoboditev živali in njihove pravice. »V Sloveniji lovci vsako leto ubijejo več 10.000 živali – prebivalcev Slovenije ...« Za takšno morijo ni nobenih razumnih razlo-

gov, saj narava sama poskrbi za svoj sestoj, trdi varuh pravic živali in predlaga takojšnjo prepo-ved lova.

Prof. dr. Boris Kryštufek iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije mu odgovarja: »Prvi poskusi 'prepuščati rezervate naravi' so se zgodili v Yellowstoneu, narodnem parku v ZDA. Velika divjad, predvsem jeleni, naj bi tako imela v njem idealne razmere za življenje. V nekaj letih se je pokazalo, da gre za zgrešen projekt ... Fundamentalizmi v stilu 'narava bo že sama poskrbela', so izredno kratkovidni ...«

Človek se res ne more ubraniti vtisa, da so nekateri »varuhi pravic živali« ljudje, ki se samovšečno razglašajo za edino zve-ličavne razsodnike o tem, kdo je naravovarstvenik in kdo ne. Lovce prikazujejo zgolj skozi prizmo puške kot simbola nasilja, krvoločnosti in sle po ubijanju. Celo redne javne natečaje za spi-se in risbe mladih o ogroženih živalih prikazujejo negativno, češ da lovci z njimi lovijo naklonjenost otrok, v resnici pa manipulirajo z njimi. Zato se bolj nagibamo k mnenju **Danila Perdeca**, predsednika Obalno-Kraške zveze lovskih družin, in **Marije Lukačič**, nove ministrice za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,

ki sta za Primorske novice izjavila, da so tudi lovci, kljub nekaterim ekscesom, prijatelji živali in da so v stotih letih obstoja slovenske lovske organizacije naredili veliko dobrega za živali.

LOVCI POKALI NA ROŽNIKU?

Delo, 14. 12. (Helena Kocmur). – Sprehajalce na Rožniku, priljubljeni izletniški točki sredi Ljubljane, je v nedeljo okrog 14. ure vznemirilo pokanje. Pa niso bile petarde, pač pa so v gozdovih Šišenskega hriba kljub številnim sprehajalcem streljali lovci. Starešina LD Brdo **Rajko Lukman** je zagotovil, da njihova družina lovi le na območju Brda do Večne poti, nikakor pa se ne spušča v gozdove na Rožniku. Tudi po zatrtjevanju starešine LD Toško Čelo **Franca Rejca** lovec nima vstopa na ožje območje Rožnika. Na inšpekciji za ribištvo in lov pa so povedali, da je po dosednji lovski zakonodaji dovoljeno loviti tudi na Rožniku, vendar tam po njihovih podatkih nihče ni lovil že več let. Kaj pa decembrsko nedeljsko streljanje? So bili divji lovci ali posamezni nedisciplinirani lovci?

Foto: Foto Spring – MB

Foto: M. Rovšek – Diana

TNP – Trenta

NIČ VEČ PLANINSKI RAJ?

Demokracija, 16. 12. (Mitja Volčanšek). – Koalicija za ohranitev Triglavskega narodnega parka, ki jo sestavlja 19 nevladnih organizacij in ustanov, je objavila besedilo Spomenice. V njej so med drugim zapisali, da je TNP, ki se razteza na 84.000 hektarjih, »edino zadosti obsežno območje v Sloveniji s površino, na kateri še potekajo ekološki procesi na način, ki zagotavlja nemoteno delovanje ekosistemov in razmere za razvoj naravnih habitatov in obstoj vrst.« Koalicija poziva Državni zbor k takojšnji ustavitvi postopka sprejemanja sedanjega predloga zakona. To je park vseh Slovencev. Publicist **Viktor Blažič** je predlagal celo uvedbo »zelene milice«, s čimer so se strinjali tudi drugi sodelujoči v zanimivi razpravi v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa v Ljubljani. Govorili so tudi o LDS in pritisku kapitala.

NEMARNI LOVCI ODMETAVALI KOSTI

Novice, 16. 12. (Aleš Andlovčič). – Poklicni lovci so dele pobitih živali puščali v plastični posodi pred hladilnico na Osankarici, potepuški psi in druge živali pa so kosti in kadavre raznosili po okolici. **Martin Kranjc**, vodja državnega lovišča na Pohorju, je priznal, da je

to napaka, ki se ne bo ponavljala. **Dr. Igor Vojtita**, direktor veterinarske uprave Maribor, svari, da takšno raznašanje kosti po okolici lahko povzroči izbruh kužnih bolezni, kot sta steklina in prašičja kuga. Živalske ostanke in kadavre je treba zbirati v posebnih kontejnerjih, ki jih je mogoče zakleniti, da potepuški psi ne morejo do njih.

STRELI NA GOZDNI CESTI

Gorenjski glas, Večer, Dnevnik, Delo, 15. do 17. 12. (Helena Jelovčan, Miran Šubić, zš, Špela Žabkar). – Mlad Visočan je v lovišču gojitvenega zavoda Kozorog streljal proti avtomobilu, v katerem sta bila lovski čuvaj **Zvone Gostan** in italijanski lovec, njegov gost. Ena od krogel je prestrelila vetrobransko steklo landroverja in se italijanskemu lovcu zarila v desno ramo. Ranjenca so prepeljali na urgenco v Klinični center, hkrati pa obvestili policijo, ki je kmalu izsledila storilca na Praprotni Polici. Zaradi očitnih znakov bolezenskega stanja (pregnanjave) so ga odpeljali v begunjsko psihiatrično bolnišnico, hkrati pa ga ovadili kaznivega dejanja poskusa umora.

O neljubem dogodku so poročali tudi nekateri drugi mediji in pohvalili prisebno ravnanje lovskega čuvaja. Dnevnik je obširno poročal tudi, kako je mož s pištolo potem, ko je z avtom zadel ob štor, pohitel proti bližnji vasi, pozvonil pri neki nič hude-

ga sluteči družini in prosil, če lahko telefonira. »Obkoljen sem,« je dejal ob klicu na policijo. Kmalu so ga prijeli.

Marjan Toš je v Večeru poročal o »ženski jagi« v Dobravi: v soboto, 27. novembra, je bil že 31. tradicionalni lov s sodelovanjem žen, kar je izjemno priljubljena oblika druženja lovcev in njihovih življenjskih družic. **Darja Lukman Žunec** je v istem časniku poročala, da je Odlok o določitvi lovišč vznemiril juršinske lovce. **Dušan Pirc** je v Kmečkem glasu poročal o čistilni akciji, v kateri je precej lovcev čistilo struge potokov v trebanjski občini. **Vojko Zakrajšek** je v Novicah poročal, kako so trije klateški psi tik ob magistralni cesti od Domžal proti Prevojam uprizorili krvav lov na srno in jo trgali pri živem telesu. **Robert Galun** je v Delu poročal o zapletih pri pridobivanju gradbenih dovoljenj za zavetišče živali v Mariboru in svoje mnenje strnil v naslovu: Čas ni na strani zavetišča za živali. Mag je objavil daljši sestavek z naslovom Premeteni koncesionar, v katerem je podrobno poročal o ponovnih zapletih pri denacionalizaciji Bornovih gozdov na Gorenjskem. Delo je poročalo o prirodoslovnem kotičku na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, ki je obsegal tudi videoprojekcije s predavanji **Iva Božiča** (Poskrbimo za ptice pozimi, Živi svet Ljubljanskega barja, Ribe, čapljica, rakar in povodni

kos, Redki in ogroženi ptiči, Vodni ptiči).

Simon Šubić je v Gorenjskem glasu poročal o zadovoljstvu cerkljanskih lovcev, ki so prvič v svoji zgodovini dobili v upravljanje lovne površine in zdaj niso več »lovci brez lovišča«. **Ivan Preša**, predsednik cerkljanskega lovskega društva, je pohvalil župana **Franca Čebulja**, ki ima največ zaslug za vrnitev lovišča, in dodal, da jim mora Kozorog vrniti še druge lovne površine na območju občine. Murskosoboški Vestnik je predstavil lovski krst v LD Brezovci kot priložnost za družabnost in nadaljevanje tradicije naših pradedov.

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 31. decembra 2004 je bilo z območja 80 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 240 živali.

Virološki laboratorij Enot za diagnostiko kužnih in drugih bolezni živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 209 lisic, 2 psa, 10 mačk, 9 kun, 2 glavi srnjadi, 2 volka, 2 ovci, 2 kozi ter enega jazbeca in ježa.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

4. 1. 2005

Tina Arič, dr. vet. med.,
višja svetovalka VURS

Višina članskih prispevkov

Član, ki nima neposrednega stika z vodstvom naše skupne lovske organizacije, pač pa dobiva le informacije, ki jih sporoča Lovec, je marsikdaj v dilemi, ali bi se sploh oglasil tudi s svojim mnenjem ali ne. Obstaja velika verjetnost, da bo njegovo mnenje zgolj »brca v temo«, saj se lahko zgodi, da je bila medtem, ko je bila njegova reakcija (informacija) do neke zadeve ali članka objavljena, zadeva že pravilno urejena ali pa sploh ni več aktualna. Tudi z mojim tokratnim prispevkom je (oz. bo) morda tudi tako, pa ga kljub temu pošiljam uredništvu v upanju, da bo moje mnenje uporabno že ob naslednji priložnosti.

Tokrat me je zbodel – pravzaprav kar razjezil – objavljeni povzetek uredništva s 15. seje OU LZS (Lovec, št. 12/ 2004, str. 644). Nikakor ne morem razumeti, zakaj je na UO toliko neplodnih razprav o obstoju območnih lovskih zvez (ZLD) tudi v prihodnje, hkrati pa poslušamo informacije o neskončnem prepiranju – da, dobil sem vtis, da je šlo res za **prepiranje – glede višine članskega prispevka** za delovanje naše krovne organizacije, Lovske zveze Slovenije (LZS).

Za kaj pravzaprav gre? Tudi sam se, po službeni dolžnosti, udeležujem razprav o pripravah na zakonodajo (ribiško), ki seveda usmerja, uokvirja, omejuje, opredeljuje itn. društveno dejavnost. Zato so se mi zdele nekatere rešitve v (novem) Zakonu o divjadi in lovstvu (ZaDL) povsem samoumevne. Na tem mestu mislim predvsem na dejstvo, da država (naj si bralec pod tem pojmom predstavlja, kar koli pač hoče!) ne želi vmesnih organizacij na relaciji »terensko delo v društvih – državna zveza društev«. Še zlasti je bilo to stališče

izpostavljeno pri društvih, ki delujejo v interesu javnosti. To stališče je znano že vsaj od leta 2000! Preprosto ne verjamem, da funkcionarji LZS in ZLD s tem niso seznanjeni. Zdaj pa se zdi, da nekateri funkcionarji ZLD želijo dobesedno izsiliti, da bi država naknadno predpisala še vmesno organizacijsko stopnjo. Kdor kolikor toliko pozna področje informatike in je seznanjen z informacijskimi zakonitostmi, ve, da so formalne vmesne stopnje samo moteče. V informatiki vmesne člene imenujejo »relejne postaje«. Te so vedno vzrok za zadrževanje informacij in s tem upočasnitev njihovih pretokov od vira do uporabnika (velja za obe smeri toka informacij); zelo pogosto nenamensko (ali celo namensko) spreminjajo prejete informacije, preden jih oddajo naprej; pogosto zaradi »krajšanja«, »pojasnjevanja«, »razumljivejšega zapisa« itn., zaradi česar so vedno negativne posledice. Pogosto selekcionirajo prejete informacije na pomembne in nepomembne (po presoji operaterja v »relejni postaji«), kar vnaša nezaupanje v obstoječi informacijski krog in še bi lahko naštevali. Nenazadnje: če je »relejna postaja«, kakršne so ZLD, pravna oseba, morajo člani ustanoviteljic financirati tudi njeno delovanje, ki zajema še strošek najema prostora, ogrevanja letga itn. ...

Namesto obveznih »relejnih postaj« v društvenih organizacijah je zakonodajalec že pred izidom ZD Lov-1 uzakonil možnost, da **društva po svoji presoji ustanavljajo območne zveze**, ki lahko temeljijo na kakršnih koli dogovorih, da le ne delujejo proti državi in njeni ureditvi. Temelj ustanavljanja takih območnih zvez pa je *Zakon o društvih*. Tako ustanovljene

zveze seveda niso vključene v informacijski krog celotne organizacije (v našem primeru: lovske), pač pa le kot **dopolnilne zveze k formalno predpisani povezavi**.

Glede na poročilo s seje UO LZS gre po mojem mnenju za – milo rečeno – neodgovorno zapravljanje časa na seji pomembnega organa državne lovske zveze. Očitno je bilo veliko časa porabljenega za razpravo o nadaljevanju obstoja ZLD-jev kot vmesnih členov med lovskimi družinami (LD) in LZS. Edino, kar bi resnega pričakovali, je razprava o tem, kako zaposliti uslužbenca ZLD, da nič krivi ne pristanejo na Zavodu za zaposlovanje! Dolžnost LZS in dosedanjih vodstev ZLD je, da morajo najti način, da sedanji uslužbenci območnih lovskih zvez dobijo ustrezno zaposlitev na območnih enotah Zavoda za gozdove Slovenije. Tako bosta rešeni dve težavi: na področju lovstva bodo dobili že izkušene uslužbenca in ti ne bodo ostali »na cesti«, saj so v večini primerov uslužbenci srednjih let. Tudi lovci bomo le tako marsikje dobili za profesionalne sodelavce široko razgledane strokovnjake iz svojih vrst in **ne zgolj gozdarje**, ki v nekaterih okoljih (naj mi oprostijo!) že kažejo zelo pomanjkljivo poznavanje lokalnih razmer v loviščih in lovskim družinam predpisujejo takšne lovsko-gojivne načrte, ki sploh niso (več) v nobenem skladu z dejanskimi naravnimi razmerami v okoljih, na katere se nanašajo!

Lovskoupravljalška območja so po novi ureditvi povsem ustrezna v neformalni obliki. Med pametnimi vodji LD bo hitro sporazumno dogovorjeno, da se predstavniki lovskih družin in uslužbenci območnih enot ZGS sestajajo na območju zdaj te, zdaj druge LD. Najbrž bodo tudi sklicatelji sestankov ter predsedujoči na njih eno leto iz ene in nato iz naslednje LD!? Če tako delujejo velike mednarodne organizacije, kot sta EU ali OVSE, menda ni vrag, da takih rota-

cij ne bi zmogli tudi lovci! Glede sodelovanja oz. mogočega ignoriranja posamezne LD na teh sestankih pa je zadeva do skrajnosti jasna: kdor ne bo sodeloval na sestankih LUO, bodo drugi tudi zanj pripravili – za širše območje ustrezne – usmeritve in načrte. Ignorant bo pač samo izvajalec, ne pa tudi soustvarjalec sprejetega. Na lastno odgovornost!

Pa naj se vrnem k izhodišču, ki me je vzpodbudilo, da sem sploh napisal ta prispevek, čeprav se zavedam, da je morda moja replika že zapoznela. Slišati je, da je bila letos zelo burna razprava, ali naj bo članski prispevek za LZS za leto 2005 za **300 tolarjev** višji ali nižji. Če bi namreč že za leto 2005 sledili smiselnim potezam zakonodajalca, bi razprava o višini članarine sploh odpadla, saj bi bila članarina/lovca sestavljena samo še iz dveh članskih prispevkov: prispevka za LD in prispevka za LZS. Tako pa bomo zaradi konzervativcev v naših vrstah še vedno plačevali tudi prispevek za ZLD. Se mora tudi med lovci 'zgoditi narod', da bodo finančne obremenitve članov primerne realnim potrebam lovstva, ne pa tudi namišljenim? Vprašajte članstvo v družini, ne pa trenutne funkcionarje »relejnih postaj«!

Marko Koračin,
Ljubljana - Brod

Risba: H. Zeiler

Zdravo okolje je temeljni pogoj za zdravo divjad!

Profesor dr. Andrej Bidovec, dr. vet. med., se je rodil avgusta 1946 v Ljubljani. Že v rani mladosti se je družina Bidovec, v kateri sta bila oba starša zdravnika, preselila v Beograd, kjer je živela šestnajst let. Tako je Andrej v Beogradu končal osnovno in srednješolsko izobraževanje, fakultetno izobrazbo pa si je pridobil na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, na takratnem Oddelku veterina. Diplomiral je leta 1972, po odsluženem vojaškem roku pa se je zaposlil kot asistent na takratnem Inštitutu za zoohigieno in patologijo divjadi pri prof. dr. Stanetu Valentinčiču. Na omenjenem inštitutu je leta 1980 opravil magisterij z nalogo Preučevanje parazitarnih pljučnic pri gamsu in leta 1984 doktoriral z nalogo Preučevanje endohelminotov (notranjih parazitskih črvov) iz prebavil prežvekovalcev v Sloveniji. Leta 1993 je prevzel vodstvo inštituta, ki se je v tem času preimenoval v Inštitut za zdravstveno varstvo in gojitev divjih živali, rib in čebel na Veterinarski fakulteti Univerze v Ljubljani.

Vso dosedanje znanstveno, pedagoško in strokovno dejavnost namenja prostoživečim divjim živalim, tako tistim, ki po zakonu sodijo med divjad in so predmet lovske zakonodaje, kot tudi vrstam, gojenim v oborah, fazanerijah, jerebičarnah, ter številnim živalskim vrstam, ki niso predmet lovske zakonodaje.

Poleg pedagoške dejavnosti za študente veterinarstva in gozdarstva dr. Bidovec že dolga leta sodeluje kot predavatelj na izobraževalnih tečajih v okviru LZS, in sicer tako na pripravnških, t. j. za lovske tečaje, kot tudi za lovske mojstre. Je avtor ali soavtor prek 160 znanstvenih in strokovnih člankov, objavljenih v domala vseh specializiranih svetovnih revijah s področja lovstva in biologije divjadi. Doslej je bil mentor treh doktorjev znanosti in šestih magistrov.

Član zelene bratovščine je že več kot 35 let, v zadnjih dveh letih pa je tudi predsednik Kluba ljubiteljev psov jamarjev.

Ste predavatelj in raziskovalec za področje bolezni divjadi. To je zahtevno delo na Oddelku za patologijo prostoživečih divjih živali na Veterinarski fakulteti v Ljubljani. Že desetletja lovci pošiljajo k vam na pregled bolno in poginulo divjad z namenom, da ugotovite vrsto bolezni oziroma vzrok pogina. Za tako koristno delo je treba redno sodelovati z lovskimi organizacijami. Kakšne so pri tem vaše izkušnje in pripočila?

Naš Inštitut ima sklenjeno že dolgoletno pogodbo z LZS o spremljanju zdravstvenega stanja divjadi v Sloveniji. Večino poginulih najdenih živali nam lovske organizacije oziroma lovske družine pošiljajo bodisi neposredno ali pa prek naših veterinarskih ustanov. Poleg osnovne patoanatomske raztelesbe poslani material preiščemo še z dodatnimi preiskavami, kot so parazitološke, bakteriološke pa tudi virološke. Po pogodbi moramo o naših ugotovitvah obvestiti lovsko družino, z letnim poročilom pa tudi LZS, ki je dejanski plačnik naših storitev. Na tak način imamo obojestransko korist: LD je obveščena o pojavnosti ali pa širjenju nekaterih bolezni, obenem pa o prisotnosti bolezni prek poslanega materiala dobimo informacije tudi mi. Pogosto omenjeni material uporabljamo tudi v pedagoške namene, tako

Prof. dr. Andrej Bidovec

da z njim seznanjamo študente. Kot je znano, se številne bolezni pri živalih, zlasti pri prostoživečih, ki niso »pod našo kontrolo«, prenašajo tudi na ljudi. To so t. i. zoonoze in o njihovi prisotnosti posebej opozarjamo člane lovskih družin, o njih pa obveščamo tudi Veterinarsko upravo.

Dejstvo je, da več kot imamo tovrstnega gradiva na voljo, bolje smo obveščeni, pa tudi možnost pravočasnega ukrepanja je dosti večja. V Sloveniji brez tesnega sodelovanja lovcev in našega inštituta praktično ne bi imeli ustreznih

informacij o pojavnosti in gibanju bolezni pri divjadi.

Na podlagi številnih obolelosti in poginov divjadi, ki ste jih zabeležili v daljšem obdobju, se gotovo pokažejo zanimivi rezultati in premiki v deležih, če primerjamo vsaj glavne vzroke. Kaj ugotavljate, če primerjate deleže, ki jih povzročijo živi povzročitelji bolezni, kot so mikrobi, glivice in paraziti, z deležem, ki ga povzročijo pomanjkljivosti v prehrani in okolju. Tretji delež pri poginih zavzemajo vzroki, ki jih povzroči človek: zastrupitve, poškodbe divjadi v prometu, poškodbe ob košnji, žetvi ...

Če analiziramo podatke, ki smo jih ugotovili s preiskavami poginule divjadi, se dejansko spreminjajo deleži tako pri vrstah kot tudi glede vzroka pogina. Pred desetletji so lovci pošiljali na pregled največ (v največjem številu) poljske zajce, jerebice in fazane iz narave. Sedaj pa dobivamo največ srnjadi, pa tudi gamsov. Tako kot se spreminjajo deleži divjadi v naravi, se namreč spreminja tudi patologija. Z uvajanjem novih diagnostičnih metod se širi tudi spisek bolezni, ki se potrjujejo s preiskavami. Vendar pri vsem tem le ostaja prvotno načelo, da so bolezni popolnoma naraven pojav in kot take pomenijo upor

okolja na večanje številčnosti pri posameznih vrstah divjadi. Dejstvo je, da tudi lovci s svojimi posegi omogočamo posameznim vrstam številčno in prostorsko širjenje. Še vedno imamo v svojem izrazoslovju pojem »gojitev«, ki v praksi ne pomeni nič drugega kot uveljavljanje za lov zanimivih vrst, pogosto tudi s popolnoma nenaravnimi ukrepi. Dosti primernejši izraz, čeprav za nekatere bolj grob, bi bil »gospodarjenje«, pri čemer bi morala prevladovati tudi nekatera druga načela, predvsem pri vrstah divjadi, ki povzročajo križanje interesov različnih dejavnosti in ki po nepotrebnem ustvarjajo konfliktno situacijo.

Če na hitro opredelimo deleže vzrokov za pogine pri divjadi, še vedno prevladujejo živi agensi, bakterije, virusi, paraziti, vendar se večja tudi delež zlasti mehaničnih poškodb divjadi. Glede zastrupitev je v Sloveniji in v svetu še mnogo neznank. Neposrednih zastrupitev, ki se kažejo s pogini divjadi, je sorazmerno malo. Po mojem mnenju so mnogo bolj nevarne t. i. subklinične zastrupitve, ki se kažejo na daljše časovno obdobje v spremembah genskega materiala, v pojavnosti osebkov z manj razvitimi možnostmi preživetja, v večji pojavnosti novotvorb in podobno. Nekateri preiskave, opravljene v tujini, kažejo na velik delež takih prikritih dejavnikov, na veliko zmanjšanje števila posameznih vrst. Pri nas se tovrstnih raziskav, kolikor mi je znano, ni lotil še nihče, saj so povezane z velikimi finančnimi sredstvi.

Bolezni divjadi so naraven pojav, saj je vsak osebek, ki se rodi, po daljšem ali krajšem življenju obsojen na bolezen ali smrt. Z izločanjem posameznih osebkov se namreč ohranja skupnost; tako se ohranjajo, obnavljajo in krepijo zoocenozo, biocenozo ali ekosistem. Kako naj bi lovci upoštevali to naravno zakonitost pri upravljanju lovišča in divjadi?

Menim, da je bistveno, da imamo lovci čim bolj točne podatke, kaj se dogaja v lovišču. Iz svojih dosedanjih izkušenj lahko skoraj zanesljivo trdim, da se lovci velikokrat preveč osredotočimo le na število, pojavnost, pa tudi samo izločanje živali, pri tem pa premalo upoštevamo spremembe, ki se dogajajo v naravi. V svoji dolgoletni praksi sem ugotovil, da je za pravilno in kolikor toliko naravno gospodarjenje z divjadjo najpomembnejša nosilna kapaciteta stanišča oziroma, po domače povedano, koliko živali sploh prenese določeno območje. S slabšanjem razmer se kapaciteta seveda manjša. Priče smo, da se v zadnjem času v naravi dogajajo tudi nam vidne spremembe. Spreminja se,

npr., namembnost zemljišč, struktura pašnikov, večja se zaraščenost zemljišč. Ne nazadnje se v odprto naravo na relativno velike površine vnašajo domači rastlinojedi. Gradijo se nove ceste, železniške proge itn. Večina teh dejavnikov zelo vpliva na nosilno kapaciteto stanišča, predvsem glede zmanjševanja. Povsem razumljivo je, da v taki situaciji, če sprememb ne spremlja tudi dinamično gospodarjenje z divjadjo, nastanejo mehanizmi naravnega upora okolja, med katerimi je za nas najbolj vidna bolezen divjadi.

Divjad so prostoživeče divje živali. Zato živijo prosto in pogosto skrivnostno življenje v naravi. Dokler so žive, so zunaj dosega človekovih rok. To je bistvena razlika med divjadjo in domačimi živalmi, ki so stalno pod človekovim nadzorom in tudi pod zdravstvenim varstvom, ki ga zagotavljajo veterinarske službe vsakemu vestnemu lastniku živali. Kaj lahko torej v praksi storimo za dobro zdravje divjadi?

Zelo težko je primerjati klasičen pristop veterinarske stroke pri domačih živalih, ki so dejansko vsak dan pod lastnikovim nadzorom in ko veterinar lahko iz neposredne bližine spremlja vse spremembe, ki se dogajajo na živali. Pri teh živalih so tudi vplivi okolja dosti manjši kot pri divjadi, ki je neposredno odvisna od sprememb v okolju, ki zaseda neprimerno večji prostor, kjer se dosti bolj odražajo medsebojni odnosi znotraj vrste in tudi med različnimi vrstami. Nenazadnje je divjad dosti bolj izpostavljena tudi vsem negativnim posegom v naravi, in sicer od uporabe kemičnih snovi do uporabe kmetijske mehanizacije, kar vse pa na domače živali pravzaprav zelo malo vpliva.

Zato je ob pojavu bolezni pri divjadi ukrepanje popolnoma drugačno. Domače živali zdravimo z zdravili, operativnimi posegi in podobno, kar pa je pri divjadi v praksi skoraj neizvedljivo ob upoštevanju načinov aplikacije in pravih odmerkov. Uporaba klasičnega načina zdravljenja je pri divjadi tudi škodljiva, saj se na tak način izključujejo naravni selektivni (izločitveni) dejavniki, kajti omogočali bi preživetje in razmnoževanje ter prenašanje dednih znakov tudi osebkom, ki bi jih narava izločila po naravni poti. Na tak način populacija slabi, kar je dosti bolj nevarno za vrsto kot pa pogin posameznih osebkov. Tako nam pri zdravstvenem varstvu divjadi ostaneta le dve možnosti ukrepanja: eno je izboljšava naravnih razmer za določeno vrsto in s tem povezano posledično povečanje nosilne kapacitete stanišča, na drugi strani pa številčno prilagajanje vrste obstoječim

razmeram. Na divjad je mogoče vplivati predvsem z načrtovanim in usklajenim odstrelom, in sicer tako po spolni kot starostni sestavi.

Še posebno vas poznamo po raziskovalnih nalogah o gamsih. Gamsje garje so opustošile večino največjih in najboljših populacij gamsov v Julijcih, Karavankah in tudi drugod, saj so neokuženi ostali le še manjši otoki, ki so odmaknjeni od osrednjih območij. Kakšno prihodnost in ukrepe lahko napovedujete na tem področju?

Tudi gamsje garje, vsaj na svojem začetku, niso nič drugega kot upor okolja na številčnost gamsov v okolju. Ko se enkrat pojavijo v tropu, pa se naprej prenašajo z dotikom okuženih in zdravih živali. Pri tem je narava izbrala skoraj idealen redukcijski dejavnik. Zaradi menjajočih tropov, stalnega stika med živalmi, precej različnega ritma živali glede na letni čas ter razmnoževalno obdobje neposredno pred zimskim pomanjkanjem je iz zunanjega kožnega zajedavca nastala za gamse smrtna bolezen, pri kateri so ob izbruhu zelo množični pogini.

Zavedati se moramo, da je dolga desetletja, ponekod pa še dandanes, gams malikovana vrsta in je bilo tudi gospodarjenje z gamsom povsem drugačno kot pri drugih vrstah divjadi. Spomnimo se številnih polemik v lovskih vrstah ob sprejemanju ukrepov za zatiranje garij, polemik ob predlogih potrebnega odstrela, ki bi bil spolno in starostno uravnan. Kljub številnim znanstvenim dokazom o razmnoževalnih potencialih vrste, ki so enaki kot pri košutah, so pri gamsih vedno nastajala zelo nasprotujoča si mnenja. V svojih predavanjih o tej problematiki zelo rad poudarjam, da je največja škoda, ki se pojavi pri hiperpopulaciji gamsov, škoda vrsti sami! Če bi se učinki hiperpopulacije (prenamnožene populacije) kazali tako kot na primer pri jelenjadi, divjih prašičih, mesojedih in še nekaterih drugih vrstah, bi bile reakcije in ukrepanje precej drugačno. Ravno pri gamsu pa se zdi, da je treba dejansko razčistiti, kaj želimo: zvečanje števila, zmanjšanje ali pa zadržati obstoječe stanje. Zavedati se moramo, da se tudi v gamsjih staniščih skoraj vsak dan večajo negativni vplivi, ki pa so manj vidni in jih je težje vrednotiti kot v ravninskih območjih. Tako se glede kapacitete tudi tu slabšajo razmere. Zadeva je še bolj pereča pozimi, ko gamsi biološko varčujejo s porabo telesne energije in njihovo vznemirjanje ter nepotrebno premikanje vodita v energijsko pomanjkanje. Tudi tu številčnost in sestava tropov igrata zelo pomembno vlogo. Dejstvo je, da se pri gamsu neupoštevanje

bioloških zakonitosti zelo hitro maščuje s pojavom bolezni. Končno imamo o tem dokaze tudi v raznih rezervatih.

O mrhoviščih, ki so izjemnega pomena za ohranjanje in tudi za lov medveda, je bilo v zadnjem desetletju že veliko povedanega in zapisanega, malo pa narejenega. Dobili smo vsaj dokument o strategiji upravljanja z medvedom. Dejstvo je, da je odstrel tudi zaradi drugih izgub prevelik, da je skoraj vsak opažen medved že označen za konfliktnega, ki ga nato takoj določijo za odstrel. Dejstvo je, da so se medvedi premaknili k naseljem, kjer je zanje še največ hrane; tudi zato, ker so t. i. lovišča s posebnim namenom opustila krmljenje medvedov na mrhoviščih. V takih razmerah letijo očitki tudi na veterinarje, ki ne znajo ali nočejo urediti predpisov o oskrbovanju mrhovišč. Je temu res tako?

Menim, da je to tema, ki je v zadnjem desetletju najbolj burila duhove tudi širše javnosti. Glede številčnosti medvedov v Sloveniji so bili objavljeni kot »uradni« podatki od 450 pa celo do 1.100 živali. Pač, kakor je komu ustrezalo! Resnica je, da se je povečala pojavnost medvedov v ožjem bivalnem človekovem okolju. Ali to pomeni tudi toliko več medvedov, pa je drugo vprašanje. Gotovo so dobro oskrbovana in pravilno razporejena mrhovišča tista ožja območja, kjer se v okolici zadržujejo medvedi ali pa tam zadovoljujejo vsaj del svojih potreb po hrani. Če le-teh ni, si hrano poiščejo na najlažji način – s prebiranjem smetišč, kjer je dosti hrane, v bližini človeka, kjer so največkrat odvrženi odpadki, ipd. Ne smemo si zatiskati oči tudi pred »črnim« zakolom, odmetavanjem trupel in poginulih domačih živali, slabo varovanimi pašniki in podobno. Ko medved spozna vsa taka mesta, kjer na lahek način pride do hrane, jih začne tudi redno obiskovati (preverjati), samice pa nanje navajajo tudi svoje potomstvo. Še zdaleč ni vsak tak medved tudi konflikten, a je kljub temu potencialna nevarnost za poškodbe ljudi! Verjamem, da si nihče ne želi medveda v svoji bližini, zlasti še, če se zavedamo, da je v svojem obnašanju tudi nepredvidljiv.

Osebnopodpiram ureditev mrhovišč, vendar taka, ki bi bila založena z veterinarsko kontroliranimi mesnimi odpadki, ki ne morejo postati vzrok za pojav bolezni, med katerimi so nekatere prenosljive tudi na človeka. Problem mrhovišč ni le v njihovi oskrbi, temveč tudi v določitih EU, ki določajo, da je meso živali, ki se hranijo z živalskimi beljakovinami, neustrezno za človekovo prehrano. Ne bom komentiral tega predpisa, vendar če se dogovorimo, da je meso

medveda neustrezno za prehrano ljudi, potem po mojem mnenju ni nobene ovire za zalaganje pravilno razporejenih in s strani veterinarsko-sanitarne službe potrjenih mrhovišč.

Steklina je druga velika nadloga, ki uničuje divjad in ob tem ogroža tudi zdravje ter varnost ljudi. Pri preprečevanju stekline s peroralnim cepljenjem lisic smo bili vključeni tudi lovci, sedaj pa pristojne službe odmetavajo vabe kar iz zraka s pomočjo prirejenih letal. Lovci še vedno pošiljajo na pregled poginulo ali odstreljeno divjad, vendar je nekako popustila napetost in s tem preventivno varstvo pred steklino tudi med lovci. Kakšno je vaše mnenje?

Dejstvo je, da je peroralna vakcinacija lisic zelo uspešna metoda za zatiranje stekline. V minulemu letu lahko pozitivne lisice preštejemo na prste, pred začetkom akcije pa je bilo na leto tudi več sto pozitivnih živali! Vendar je tak ukrep, ki izloča bolezen kot redukcijski dejavnik, povzročil tudi hitro večanje števila lisic in pojav garjivosti pri lisicah. Narava je pač zamenjala svoje orožje. Podatki iz tujih držav, kjer so začeli s cepljenjem že pred nami, pa kažejo, da je potencial-

na nevarnost izbruha stekline še vedno prisotna. Zlasti še za Slovenijo, ker je dejstvo, da je v sosednji Hrvaški steklina pri lisicah še vedno dokaj pogosta. Vsi, ki se poklicno ukvarjamo s proučevanjem te smrtno nevarne bolezni tudi za človeka, vemo, da je le od populacijske gostote lisic odvisna možnost ponovnega pojava stekline. Država vsako leto nameni velika denarna sredstva za nabavo in razporeditev vab s cepivom, predvsem zaradi zaščite ljudi in domačih živali. Pri nekaterih lovcih je nastalo mnenje, naj steklina le pobira lisice, saj so prav one naravni sovražnik fazanov, poljskih jerebic in zajcev itn. in da veterinarska služba z zdravstveno preventivo lisic celo ogroža obstoj male divjadi. Zavedati se moramo, da se srečujemo z boleznijo, pri kateri je še vedno, kljub napredku medicine, pri obolelih ljudeh smrtnost 100%! Menim, da je to zelo tehten razlog, da se tudi v prihodnje zavedamo nevarnosti in z najdenimi poginulimi lisicami ali s tistimi, ki kažejo spremenjeno obnašanje, ravnamo zelo pazljivo in jih pošljemo na pregled!

S prof. dr. Andrejem Bidovcem sem se pogovarjal – Janez Črnač.

Medved, fotografiran na Ravniku pri Hotedršici, februarja 2004.

Foto: L. Skvarča – Diana

Kako urediti disciplinske postopke v lovskih organizacijah?

Novi Zakon o divjadi in lovstvu (ZD Lov – I) nalaga lovskim organizacijam (predvsem lovskim družinam in zvezam lovskih družin) določene spremembe v njihovi organizaciji in delovanju. To nadalje pomeni, da bodo morale sprejeti oz. spremeniti in dopolniti svoje splošne akte (pravila, poslovnike, pravilnike), skratka, jih uskladiti z določbami novega lovskega zakona.

V prispevku se bom omejil le na določena vprašanja in dileme, kako v prihodnje urediti disciplinske postopke in disciplinsko kaznovanje z novimi ali dopolnjenimi pravilniki o disciplinskem postopku.

Urejanje disciplinskih postopkov po dosedanjih predpisih

Do 20. 2. 2004 veljavni Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Ur. l. SRS, št. 25/76) je v 57. členu določal, da se za poslovanje in združevanje lovskih družin uporabljajo predpisi o društvih, če ta zakon ni določal drugače. To je pomenilo, da so se lovske družine organizirale in poslovale kot društva, in sicer po določilih Zakona o društvih (Ur. l. RS, št. 60/95). S splošnim aktom (pravili) so si lovske družine določile notranjo organizacijo, organe upravljanja, medsebojna razmerja, zlasti pa pravice in dolžnosti članov. Za uveljavljanje reda in disci-

pline pri izvrševanju pravic in dolžnosti, kar je pogoj za uspešno in zakonito poslovanje lovske družine, so tudi opredelile, katera dejanja ali opustitve členov se štejejo za disciplinske kršitve, kakšne kazni se za take kršitve lahko izrekajo v disciplinskem postopku, določenem v pravilniku o disciplinskem postopku.

Lovska družina ima pri izvajanju disciplinskih postopkov polno jurisdikcijo, tako pri ugotavljanju odgovornosti kot disciplinskem kaznovanju svojih članov, vključno z izključitvijo člana iz lovske družine. Tudi pritožbeni postopki naj bi bili urejeni tako, da bi se zaključili že v lovski družini. Toda za primere, ko disciplinski organ lovske družine izreče svojemu članu kazen izključitve iz članstva, pa je dosednji zakon v svojem 59.

členu določil sodno varstvo pravic izključenemu članu. To tako, da je v določenem roku po prejetju odločbe o izključitvi lahko vložil zahtevo, naj o tem odloči pristojno samoupravno sodišče pri območni lovski zvezi (zvezi lovskih družin).

Na tej zakonski osnovi so bile pri zvezah lovskih družin ustanovljena samoupravna sodišča, pri Lovski zvezi Slovenije pa Rzsodišče kot pritožbeno sodišče za reševanje pritožb zoper odločbe samoupravnih sodišč pri območnih lovskih zvezah. Takšna ureditev je temeljila na Zakonu o samoupravnih sodiščih (Ur. l. SRS, št. 10/77), ki pa so bila odpravljena z reorganizacijo sodstva v letu 1994 in razveljavitvijo Zakona o samoupravnih sodiščih, torej tudi v lovskih organizacijah. To je v praksi povzročilo razna vprašanja in dileme, ali izključeni član iz lovske družine še lahko uveljavlja sodno varstvo svojih pravic po 59. členu lovskega zakona, saj ta člen ni bil razveljavljen. Sledile so tožbe izključenih članov za sodno varstvo njihovih pravic pri rednih okrajnih oz. upravnih sodiščih. Izključeni člani iz lovskih družin so menili, da jim pripada sodno varstvo že po 23. členu Ustave RS, ki določa, da ima vsakdo pravico do sodnega varstva glede njegovih pravic in dolžnosti in da o tem odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom ustanovljeno sodišče.

Nastale dileme je razrešilo Vrhovno sodišče RS z izdajo načelnega mnenja, sprejetega na občni seji 16. 6. 1999, ki se glasi: »V sporu o izključitvi člana lovske družine odloča sodišče splošne pristojnosti v pravnem postopku.«

Z navedenim načelnim pravnim mnenjem je bila razrešena dilema, da lahko izključeni član iz lovske družine uveljavlja sodno varstvo po 59. členu doslej veljavnega lovskega zakona s tožbo pri pristojnem okrajnem sodišču v pravnem postopku.

Z odpravo samoupravnih sodišč bi morale že v l. 1995 vse lovske družine sprejeti nove pravilnike o disciplinskem postopku. Vendar velika večina tega ni storila, čeprav je Lovska zveza Slovenije pripravila vzorec takega pravilnika in je bil objavljen v glasilu Lovec, št. 10/95.

Lovske družine tudi nimajo enotno urejenega pritožbenega postopka zoper odločbe disciplinskih komisij prve stopnje. Večina lovskih družin je s pogodbo to pristojnost prenesla na svojo zvezo lovskih družin, kjer se je oblikovala drugostopna disciplinska komisija, v nekaterih lovskih družinah pa pritožbe zoper prvostopne odločbe rešuje njihov občni zbor.

Iz navedenega izhaja, da lovske družine pretežno nimajo ustreznih pravilnikov oz. uporabljajo še stare pravilnike o disciplinskem postopku iz časov samo-

upravnega sodstva, ki pa so pomanjkljivi. V njih zlasti niso urejeni zastaralni roki za disciplinske prekrške (relativni in absolutni zastaralni rok). Vse to je povzročilo, da se v lovskih družinah ti postopki večinoma izvajajo »familijarno«, površno in nestrokovno in jih zato pristojna sodišča v primerih, ko izključeni član zahteva sodno varstvo, tudi razveljavljajo.

Katere novosti prinaša novi lovski zakon

Tudi novi, že uveljavljeni Zakon o divjadi in lovstvu v 65. členu določa, da je lovska družina društvo, ki se ustanovi, deluje in preneha obstajati po predpisih o družtvih, če ta zakon ne določa drugače. Ostane torej dosedanje stanje, da si namreč lovske družine samostojno v svojem splošnem aktu (pravilih in pravilnikih) uredijo določanje disciplinskih kršitev, disciplinske kazni in disciplinski postopek.

Z uveljavitvijo novega lovskega zakona so prenehale veljati vse določbe prejšnjega lovskega zakona, torej tudi 59. člen, ki je dajal pravno podlago za uveljavljanje sodnega varstva izključenim članom iz lovske družine. Najprej pri samoupravnih sodiščih pri zvezah lovskih družin in Lovski zvezi Slovenije, ko pa so bila le-ta ukinjena, pa – po že navedenem pravnem mnenju Vrhovnega sodišča – pri rednih sodiščih v pravnem postopku.

Novi lovski zakon tudi ukinja vlogo dosedanjih območnih zvez lovskih družin, ker jih ne uvršča več med lovske organizacije. To sicer še ne pomeni, da jih lovske družine ne bi mogle zadržati ali nanovo ustanoviti. To pa le s pogodbo med njimi kot društvi, v kateri morajo urediti vsa temeljna vprašanja o delovanju take zveze, kot to določa 11. člen Zakona o družtvih.

Po mnenju komisije Lovske zveze Slovenije za organizacijsko in pravno področje (glej članek Problematika prihodnje organiziranosti lovstva, objavljen v glasilu Lovec, št. 11/2004) na pogodbeno določene zveze lovskih družin ni dopustno prenašati naloge oz. jih le-te ne smejo opravljati in izvajati v javnem interesu, ki jih za lovske družine in Lovsko zvezo Slovenije določa lovski zakon. To pa predvsem zato, ker jih novi zakon ne uvršča med taksativno naštetе lovske organizacije. Lovska zveza Slovenije je torej edina neposredna zveza vseh lovskih družin, ki deluje v javnem interesu. Pogodbeno določene območne lovske zveze lahko za lovske družine opravljajo le zadeve, dogovorjene v pogodbi. To pa so predvsem zadeve iz društvene dejavnosti, ne pa tudi tiste, ki jih lovska družina opravlja v javnem interesu.

Kako urediti pritožbene disciplinske postopke

Kot je bilo že navedeno, so doslej lovske družine pritožbene postopke lahko pogodbeno prenašale v pristojnost njihovih območnih zvez. To pa predvsem zato, da bi se v disciplinskih postopkih zagotovila večja objektivnost, strokovnost in zakonitost. Ker bodo po novi ureditvi pogodbeno določene zveze imele drugačen pravni status, tudi še ni znano, ali jih bodo ustanovljale vse lovske družine na vseh območjih. Tako nastane vprašanje, ali je še smiselno in pravno dopustno pogodbeno prenašati nanje pritožbene disciplinske postopke.

Disciplinski prekrški v lovskih družinah v pretežni meri nastajajo pri tistih dejavnostih, ki pomenijo izvajanje (opravljanje) javnih pooblastil. Torej bi iz tega sledilo, da imajo takšen značaj tudi disciplinski postopki v lovski družini, ki se neposredno navezujejo na to dejavnost.

Nedvomno je smiselno, da se disciplinski postopki v vseh lovskih družinah, zlasti pa pritožbeni postopki, urejajo čim enotneje.

V luči nove lovske zakonodaje bi bile mogoče različne rešitve: da se disciplinski postopek v celoti konča v lovski družini, torej tako na prvi stopnji kot tudi drugi, ko pritožbo na odločitev disciplinske komisije rešuje Občni zbor; ali pa pritožbeni postopek lovske družine prenesejo (z določbo v pravilih, pravilnikom ali pogodbo) v pristojnost drugostopne disciplinske komisije, ki bi se oblikovala pri Lovski zvezi Slovenije.

Nedvomno bi imela druga rešitev prednost, saj bi bila tako zagotovljena večja strokovnost, predvsem pa objektivnost pri reševanju takih pritožb. Mogoča pa je še tretja rešitev, in sicer: da bi bila mogoča pritožba na drugostopno disciplinsko komisijo pri Lovski zvezi le v primerih, ko bi prvostopna disciplinska komisija izrekla kazen izključitve člana iz lovske družine. Pri vseh drugih vrstah kazni bi bil pritožbeni organ Občni zbor lovske družine.

Ali in kako uveljavljati sodno varstvo pravic

Z uveljavitvijo Zakona o divjadi in lovu nastane temeljno vprašanje: ali je glede na dejstvo, da je s tem odpravljen 59. člen prejšnjega lovskega zakona, sploh še podana pravna podlaga za uveljavljanje sodnega varstva izključenemu članu iz lovske družine.

V praksi in teoriji so se že doslej pojavljala različna mnenja. Nekateri menijo, da je v tem primeru mogoče uveljavljati sodno varstvo neposredno že na podlagi 23. člena Ustave RS, torej tudi že, če ta pravica ni posebej opredeljena v

zakonu. Drugi pa menijo, da je to pravico mogoče pred sodiščem uveljaviti le, če je posebej opredeljena v zakonu, ki mora tudi določiti pristojnost sodišča in postopek.

Menim, da je sprejemljivejše drugo mnenje in da brez pravne podlage, ki mora izhajati iz zakona, ni mogoče uveljavljati sodnega varstva neposredno že po določbi 23. člena Ustave. Tega varstva tudi ni mogoče uveljavljati samo na podlagi načelnega pravnega mnenja Vrhovnega sodišča, saj to mnenje nima več zakonske podlage.

Nedvomno so lahko pri izrekanju disciplinskih kazni izključitve iz članstva lovske družine kršene pravice člana, če je bil disciplinski postopek pomanjkljiv, pristranski in podobno. Če v prihodnje izključeni član iz lovske družine ne bo več mogel uveljavljati svojih pravic v postopku sodnega varstva pri pristojnem sodišču, bo še toliko bolj smiselno, da pritožbo zoper tako odločitev disciplinske komisije lovske družine obravnava drugostopna disciplinska komisija, ki ni v lovski družini, temveč pri Lovski zvezi Slovenije. Včasih je namreč problematika izključitve iz lovske družine lahko zelo zapletena in strokovno zahtevna tako glede dejanskega kot tudi pravnega vprašanja.

Med pripravljanjem osnutkov splošnih aktov LD ne pozabimo tudi na pravilnik o disciplinskih postopkih!

V prispevku sem nakazal le nekaj vprašanj in nedorečenosti, ki se glede na novi lovski zakon lahko pojavljajo tudi pri prihodnji ureditvi disciplinskega kaznovanja, ki ga bo treba urediti v splošnih aktih (v pravilih in pravilnikih) lovskih organizacij, še zlasti v lovskih družinah. To sem storil predvsem zato, ker so pred nami naloge, ki nam jih nalaga novi lovski zakon glede prihodnje organiziranosti lovstva.

Zlasti bo naloga organov in komisij Lovske zveze Slovenije, da pripravijo ustrezne osnutke splošnih aktov Lovske zveze Slovenije in vzorce splošnih aktov, ki jih bodo morale sprejeti lovske družine. Med njimi pa so zlasti tudi pravilniki o disciplinskih postopkih v lovskih družinah.

Upam, da sem nakazal nekaj možnih rešitev za oblikovanje pravilnikov, saj je znano, da so dosedanji pomanjkljivi ali pa jih lovske družine sploh nimajo. Za ureditev teh vprašanj bodo dobrodošla tudi drugačna mnenja in predlogi, ki bi nakazali še boljše rešitve omenjenih vprašanj.

Dr. Anton Skobir

Nekatere značilnosti mase rogovja navadnega jelena

Tudi jeleni so prešli razvoj iz toplega v mrzlo obdobje ledenih dob. V prilagajanju na hladno okolje so se spremenili v številnih lastnostih in značilnostih, med njimi tudi v telesni velikosti in razvoju luksuznih (razkošnih) organov (rogovja). Pleistocensko podnebje, živalstvo in rastlinstvo kažejo na obdobje velikih in hitrih podnebnih ter krajin-skih sprememb. Jeleni so se prilagodili na vmesno območje med gozdom in travnato pokrajino v sezonskih podnebjih. Odprta pokrajina s sezonsko pogostostjo zelo kakovostne hrane je spodbujala življenje v skupinah in razvoj tekaških telesnih značilnosti z velikim rogovjem.

Jelenom zraste prvo rogovje v drugem letu življenja, z odraščanjem živali pa se povečuje, postaja vedno bolj razvejano. Njegova letna dinamika rasti in čiščenja je tesno povezana s sezono (obdobjem) parjenja. Z velikostjo rogovja, telesno močjo in vitalnostjo jelena je povezan njegov razmnoževalni uspeh. Samci, ki so v procesu parjenja najuspešnejši, imajo največje rogovje tako v absolutnem kot relativnem pomenu.

Pri navadnem jelenu se velikost in oblika rogovja razlikujeta glede na geografsko širino in dolžino ter med habitati. Čeprav se pri jelenih masa rogovja veča v odvisnosti od telesne mase, pa ni določena le z njo, ampak je odvisna tudi od značilnosti geografske rase (podvrste). Veliko rogovje je tesno po-

vezano s socialnim položajem (rangom) oz. z dominanco, aktivno udeležbo v parjenju in pogostostjo spolnih združitve (kopulacij).

V velikosti rogovja se odraža tudi zmogljivost osebka za zbiranje viška hranljivih snovi. Rogovje je drugoten (sekundarni) spolni znak in tkivo z majh-

no rastno prioriteto, ki pa raste predvsem takrat, ko so tkiva z višjo stopnjo prioritete že prehransko zadovoljena. Bolj ko uspe samcu preusmeriti hranilne snovi od telesa v rogovje, večje rogovje mu zraste (večja je njegova masa). Pri jelenu obstaja tesna povezava med močjo (maso) rogovja, ocenjeno npr. s CIC točkami, in telesnostjo samca, kar kaže, da so rogovja z večjo telesno velikostjo tudi bolj vidna. Glede tega se rogovje obravnava kot luksuzni ali razkošni organ, odvisen od stanja okolja. Poškodba in s tem zmanjšanje stopnje vitalnosti živali se praviloma odrazi (se zmanjša) tudi na masi rogovja.

Značilnosti rogovja smo proučevali tudi v V Karavankah in Kamniško-Savinjskih Alpah (V Karavanke) in na Jelovici z obrobjem (Jelovica). Analizo smo opravili na osnovi odstrela 394 jelenov v obdobju 1998–2002, za katere so bili znani podatki o telesni masi, kraju in času uplenitve ter podatki o masi rogovja. Ugotavljali smo razlike srednjih vrednosti mas rogovij med populacijama, starostno dinamiko mase rogovja ter njegovo odvisnost od telesne mase in starosti. V vzorcu 198 jelenov, za katerega je bilo znano tudi število točk ocenjenega rogovja, smo iskali tudi odvisnost med močjo rogovja, izraženo s točkami, in njegovo maso. Z raziskavo smo želeli potrditi dosedanje domneve o različnih masah in močjo rogovja med obema po-

pulacijama v povezavi s starostjo in različnimi telesnimi masami, odkriti starostno dinamiko in ugotoviti vpliv mase rogovja na število točk. Upoštevali smo podatke o uplenjenih živali, ki so bili priloženi, in katerih starost je bila ocenjena na vsakoletni komisijijski kategorizaciji odstrela. Odvisnosti smo ugotavljali v starostnih razredih 2- do 10-letnih in 6- do 10-letnih jelenov.

Rezultati raziskave

Telesna masa jelenov v proučevanem vzorcu

Značilnosti telesne mase jelenjadi med populacijama so znane že iz dosedanjih raziskav (HAFNER, 2004). V vzorcu ($n = 1850$) v obdobju 1998–2002 razlike v okviru posameznih populacij med posameznimi leti niso bile potrjene, značilne pa so razlike med populacijama v vseh starostnih in spolnih skupinah. Podobno ugotavljamo tudi za obdobje 1996–2003 (HAFNER, 2004). Največje telesne mase jelenov nastanejo med 8. in 12. letom starosti.

Tudi v proučevanem vzorcu so ugotovitve podobne. Razlike med populacijama so potrjene z veliko verjetnostjo ($p < 0,000$). V obeh razredih imajo samci večjo telesno maso v populaciji na Jelovici, manjšo pa v V Karavankah. V razredu 2- do 10-letnih jelenov so na Jelovici mase večje za 19 %, v razredu 6- do 10-letnih pa za 13 % (**Preglednica 1**). Pri proučevanju razlik med populacijami smo izključili vpliv starosti in časovnega obdobja odstrela. BREWCZYNSKI (2002) navaja za odrasle jelene v starosti več kot 5 let v Karpatih telesno maso 146,1 kg, jeleni v starosti 8 do 9 let pa imajo na splošno največjo: dosegajo okrog 150 kg. V naši raziskavi so imeli največjo maso 8-letni jeleni na Jelovici s povprečno maso 142,6 kg. Izravnava podatkov s polinomom druge stopnje v celotnem proučevanem vzorcu pokaže najvišjo vrednost telesnih mas pri 9. letih starosti ($R = 0,73$) z izračunano povprečno vrednostjo 128 kg. Podatkov o uplenjenih jelenih, starih več kot 10 let, ni bilo veliko.

Med posameznimi leti nismo odkrili razlik v masi rogovja

Pri nobeni od obravnavanih starostnih kategorij jelenov v okviru posameznih populacij nismo odkrili razlik v srednjih vrednostih mase rogovja med posameznimi leti. Z dosedanjim gospodarjenjem z jelenjadjo, to je z višino odstrela in krmljenjem, v proučevanem obdobju nismo spreminjali mas rogovja jelenov.

Močnejša rogovja so v populaciji na Jelovici

Ob izločitvi vpliva starosti in telesne mase jelenov nismo odkrili pomembnej-

ših razlik v masah rogovja med populacijama pri nobenem od proučevanih starostnih razredov. Ob enaki telesni masi in enaki starosti je torej masa rogovja med populacijama zelo podobna. Ob upoštevanju vpliva telesne mase, ki pa je večja na Jelovici, so bile tudi razlike v masah rogovja med populacijama velike (starostni razred 2- do 10-letnimi – $p < 0,000$; starostni razred 6- do 10-letnih jelenov – $p < 0,020$). Rogovje ima večjo maso pri jelenih na Jelovici in se precej razlikuje od mase rogovja v populaciji v V Karavankah (**preglednica 2**). V razredu 2- do 10-letnih jelenov je masa rogovja na Jelovici večja za 20 %, v razredu 6- do 10-letnih pa za 15 % večja kot v V Karavankah.

Največje mase rogovja imajo jeleni pri 11 letih starosti

S starostjo se večata tako telesna masa kot masa rogovja. V proučevanih populacijah doseže rogovje znatno maso v populaciji na Jelovici že pri 8 letih, v populaciji v V Karavankah pa pri 10 letih starosti. Pri kateri starosti se začne masa rogovja zmanjševati, nismo mogli zanesljivo ugotoviti, vendar nekaj posameznih uplenjenih jelenov v različni starosti več kot 10 let kaže, da se znatna masa ohrani tudi do 15. leta starosti. Masa rogovja

odstreljenih jelenov v starostnem obdobju od 5 do 6 let je na ravni štiriletnih jelenov. Verjetno je vzrok v majhnem številu odstreljenih samcev tega razreda pa tudi v subjektivnem vplivu, saj so jeleni v tem starostnem razredu praviloma varovani, uplenjeni pa večinoma podpovprečni. RAESFELD/REULEKE (1991) na osnovi odpadlega rogovja za populacijo jelenjadi v Harzu ugotavljata največje mase rogovja med 9. in 14. letom starosti. BREWCZYNSKI (2002) ugotavlja v Karpatih največje mase rogovja (5,5 do 6 kg) v starosti med 10. in 11. leti, bistveno pa se ne zmanjša skoraj do 14. leta. V našem primeru imajo na Jelovici največjo maso rogovja 8-letni jeleni (povprečje 4,46 kg), v V Karavankah pa 10-letni jeleni (povprečje 3,96 kg). Povprečna masa rogovja ob izločitvi vpliva starosti in upoštevanju telesne mase je razvidna v **preglednici 2**. Izravnava podatkov s polinomom druge stopnje v celotnem proučevanem vzorcu pokaže najvišje vrednosti mas rogovja pri 11 letih starosti ($R = 0,85$) z izračunano povprečno vrednostjo 4,14 kg. Vrhunec je okrog 2 leti za vrhuncem telesnih mas.

Masa rogovja je odvisna od telesne mase in starosti jelena

V obeh proučevanih populacijah ugo-

Preglednica 1:

Primerjava telesnih mas med populacijami v obdobju 1998 do 2002 (izločen vpliv starosti in časa odstrela)

Populacija	Starostni razred (let)	Aritmetične sredine (kg)	Prilagojene sredine (kg)	Število	Odklon zaupanja (kg)	Povprečna starost (let)	Povprečen teden uplenitve
Vzhodne Karavanke	2–10	92,77	92,16	214	3,12	3,54	40,7
Jelovica		107,44	109,55	129	3,91	3,27	40,7
Vzhodne Karavanke	6–10	117,84	116,85	50	4,19	8,48	39,8
Jelovica		132,26	131,69	19	7,96	7,84	39,8

Preglednica 2:

Primerjava mas rogovja med populacijami (upoštevani vpliv telesne mase in izločen vpliv starosti)

Populacija	Starostni razred (let)	Aritmetične sredine (kg)	Prilagojene sredine (kg)	Število	Odklon zaupanja (kg)	Povprečna starost (let)
Vzhodne Karavanke	2–10	1,92	1,97	214	0,15	3,54
Jelovica		2,18	2,37	129	0,22	3,27
Vzhodne Karavanke	6–10	3,58	3,48	50	0,26	8,48
Jelovica		3,98	4,00	19	0,39	7,84

Preglednica 3:

Primerjava moči rogovja v CIC točkah (izločen vpliv starosti)

Populacija	Starostni razred (let)	Aritmetične sredine (točk)	Prilagojene sredine (točk)	Število	Odklon zaupanja (točk)	Povprečna starost (let)
Vzhodne Karavanke	2–10	120,02	120,41	171	4,29	4,27
Jelovica		127,15	126,76	27	11,48	4,37
Vzhodne Karavanke	6–10	157,04	157,32	50	3,85	9,18
Jelovica		168,88	168,60	7	4,63	9,57

tavljamo tesno odvisnost mase rogovja od telesne mase in starosti (**grafikona 1, 2**). Stopnja odvisnosti mase rogovja (R) od obeh navedenih parametrov je bila v razredu 2- do 10-letnih jelenov v V Karavankah 0,87 in na Jelovici 0,89; v razredu 6- do 10-letnih pa v V Karavankah 0,40 in na Jelovici 0,77. Mase rogovja na Jelovici so bolj odvisne od telesne mase kot v V Karavankah. Rezultat je pričakovano, saj so telesne mase jelenov v V Karavankah znatno manjše in tako bolj izenačene med posameznimi starostnimi razredi, zato je tudi njihov vpliv na maso rogovja manjši. Podobno kot v naši raziskavi tudi POLANC (2001) za del populacije v V Karavankah ugotavlja podobno stopnjo odvisnosti mase rogovja od telesne mase in starosti tako pri jelenih od 3. do 10. življenjskega leta kot tudi pri jelenih od 6. do 10. leta. Podobne koeficiente odvisnosti ugotavljata za populacijo jelenjadi v Snežniku v obdobju 1976–1980 tudi ADAMIČ/KOTAR (1983). BREWCZYNSKI (2002) navaja tesno odvisnost mase rogovja od starosti ($r = 0,90$), telesne mase ($r = 0,80$) in oblike rogovja ($r = 0,81$). Ugotavlja tudi, da je masa rogovja najprej v povezavi s starostjo, nato s telesno maso in nazadnje z obliko rogovja. Tudi v našem primeru ugotavljamo največjo odvisnost od starosti in nato od telesne mase. Zaradi po-

manjkanja podatkov o obliki rogovja le-te v analizi nismo upoštevali.

Podobna relativna masa rogovja med populacijama

Primerjali smo tudi razmerje med maso rogovja in telesno maso jelenov (relativna masa rogovja). Pri jelenih v starosti 2 do 10 let znaša v V Karavankah 2,1 in na Jelovici 2,2 (povprečno dopolnjena 3 leta starosti). Relativna masa rogovja jelenov v starosti 6 do 10 let je v V Karavankah 3,0, prav toliko tudi na Jelovici (povprečno dopolnjenih 7 let starosti). Nekoliko manjše vrednosti (2,1 % pri dopolnjenih 5 letih starosti) je razbrati iz podatkov za populacijo jelenjadi na Snežniku (ADAMIČ/KOTAR, 1983). Iz podatkov analize za populacijo v Karpatih (BREWCZYNSKI, 2002) je pri vseh uplenjenih jelenih (povprečna starost ni znana) razbrati vrednost 3,0; pri odraslih jelenih (5-letni in starejši) pa vrednost 3,3. Relativna masa rogovja se večja s starostjo in se bistveno ne razlikuje med našima proučevanima populacijama. Največje vrednosti doseže pri jelenih od 8. do 15. leta starosti. Pri tej starosti v povprečju preseže 3 % telesne mase. Največjo relativno maso rogovja med zdaj živečimi jeleni starega sveta ima damjak, ki nosi dlanasto oz. lopatasto rogovje. V nekaterih primerih se masa njegovega rogovja približa 5 % telesne mase.

Moč rogovja v CIC točkah

V vzorcu 198 jelenov, pri katerem je bilo znano tudi število točk ocenjenega rogovja, smo opravili primerjave med obema populacijama. V navedenem vzorcu so bile predhodno z visoko verjetnostjo potrjene razlike v telesnih masah pa tudi pri masah rogovja. Z upoštevanjem vpliva telesne mase in izločitvijo starosti na meji značilnosti ugotavljamo tudi razlike v povprečni moči rogovja, izraženi s številom točk med obema populacijama v obeh proučevanih starostnih kategorijah (2- do 10-letni $p = 0,07$; 6-10-letni $p = 0,04$). Rogovje jelenov na Jelovici je ocenjeno z višjim številom točk, in sicer med jeleni razreda 2 do 10 let za 5 % in v razredu 6- do 10-letnih za 7 %. Razlike niso bile potrjene z veliko verjetnostjo, na kar je vplivalo malo ocenjenih rogovij (majhen vzorec) na območju Jelovice. Ob izločitvi obeh parametrov (starost in telesna masa), ki najbolj vplivata na maso rogovja in s tem tudi na moč, izraženo v točkah, s preizkusom nismo odkrili razlik v moči rogovja med obema populacijama. Najvišja vrednost moči rogovja, izražena s točkami, je dosežena pri 11-letnih jelenih. Kulminacija nastane približno 2 leti za viškom telesnih mas in sovпада z najvišjimi vrednostmi mase rogovja.

Vpliv mase rogovja na trofejno vrednost v CIC točkah

Glede na to, da je bil od parametrov, ki se upoštevajo pri oceni (točkovanju) rogovja, dostopen le podatek o njegovi masi, smo lahko opravili primerjavo odvisnosti le za to spremenljivko. Ugotavljamo, da je moč rogovja, izražena s številom CIC točk, tesno povezana z maso rogovja (**grafikon 3**). V obeh populacijah je z veliko verjetnostjo ($p < 0,000$) z maso rogovja pojasnjena večina variabilnosti v njegovi moči. Visoka stopnja odvisnosti je razumljiva, saj se z večjo maso večja tudi dolžina rogovja in obsegi na vejah, dolžina in število parožkov ipd., kar vse vpliva na njegovo moč in končno število točk. Zaradi tesne povezave med telesno maso in maso rogovja ugotavljamo tudi tesno odvisnost med telesno maso in močjo rogovja, izraženo s točkami. Večja kot je masa telesa, večje vrednosti točk dosega rogovje.

Sklepne ugotovitve

Telesna masa navadnega jelena je odvisna od življenjskih razmer, predvsem od odnosa med številčnostjo jelenjadi in nosilno zmogljivostjo okolja. Starostna sestava populacije je odvisna od značilnosti posamezne živalske vrste. Pri lovnih vrstah, kjer je mogoča izbira po spolu in starosti, je pogosto tudi posledica posegov z odstrelom. Izboljšane življenjske razmere povečujejo telesne mase živali v populaciji. Masa rogovja je najbolj odvisna od starosti in telesne mase jelenov. Naraščajoča starost kot tudi naraščajoča telesna masa pa maso rogovja povečujeta.

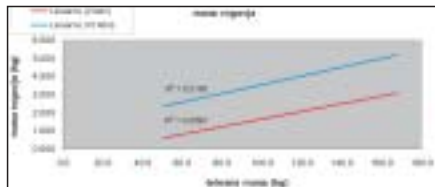
Telesna masa jelenov je večja v populaciji na Jelovici. Tam je ugotovljena tudi večja masa rogovja. Posledično je večja tudi povprečna moč rogovja, izražena v CIC točkah. Relativna masa rogovja pa se med populacijama ne razlikuje; največje vrednosti doseže v razredu odraslih jelenov. Ekološki pomen rogovja jelenov kaže na pomembnosti ustreznega deleža odraslih živali v populaciji.

Jeleni dosežejo velike mase rogovja že pri 8 letih starosti, najvišje vrednosti pa v obeh populacijah pri 11 letih, ko je najvišja tudi moč rogovja, ocenjena v CIC točkah. Na močnejša rogovja lahko vplivamo s primerno starostno strukturo in dobro vitalnostjo jelenov. Prezgodnji odstrel močnih jelenov in neustrezen odnos z okoljem ne moreta pozitivno vplivati na povečevanje števila močnejših rogovij.

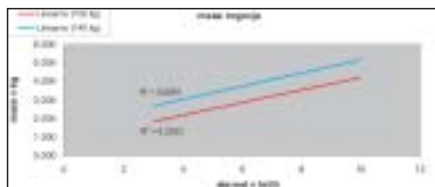
Miran Hafner,
spec. univ. dipl. inž. gozd.
miran.hafner@zgs.gov.si

(Viri so dosegljivi pri avtorju.)

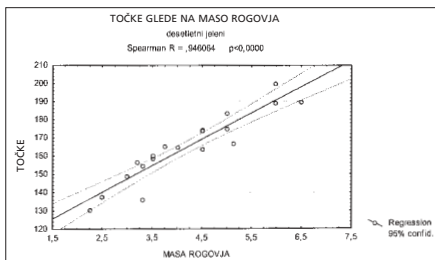
Grafikon 1: Odvisnost mase rogovja 2-letnih in 10-letnih jelenov v V Karavankah od telesne mase

Grafikon 2: Odvisnost mase rogovja jelenov s telesno maso 100 kg in 140 kg od starosti na Jelovici

Grafikon 3: Odvisnost števila CIC točk od mase rogovja desetletnih jelenov

Mala uharica – čeprav ni ogrožena, vredna naše pozornosti

Mala uharica (*Asio otus*) je poleg lesnove (*Strix aluco*) ena naših najobičajnejših vrst sov. V dolžino meri od 34 do 37 cm, razpon peruti je od 82 do 90 cm, sama perut pa je dolga od 27 do 30 cm. Kot pri ujedah in sovah nasploh je samica večja, močnejša. Mala uharica je pretežno sivo zlato rjavo rumena z vzdolžnimi temnejšimi lisami, spodaj je svetlejša. Na glavi ima oblikovan »obraz« iz drobnih peresc in dve, razmeroma visoki »ušesci« iz daljših peres. Rjavkasto sivkaste noge so

porasle s kratkim, gostim perjem vse do temnih oziroma črnih krempljev. Navzdol ukrivljeni kljun je sivkast in razmeroma dobro skrit v gostem perju. Večje oči so živo oranžno rumene, kakršne imajo tudi večji, vsaj tri tedne stari mladiči, medtem ko imajo mlajši mladiči oči še »motne«. V obarvanosti med samcem in samico ni razlik. Mala uharica je na splošno aktivna pretežno ponoči, podnevi pa ždi skrita v gostem drevju in grmovju in je tako tudi manj opazna. Če pa jo v času valjenja zmotimo, se spreleti z

gnezda v bližino, se šopiri, spreletava in glasno razburja nad našo prisotnostjo.

Oglašja se jokajoče, stokajoče »u-u-u«, »hu-hu-hu«, lajajoče »humb-humb-humb«, na nevarnost pa opozarja »viip viip«. Mladiči se oglašajo predvsem z različnimi cvilečimi glasovi. Odrasli, pa tudi malo večji mladiči se v nevarnosti oglašajo s pokanjem kljuna, branijo pa se z ostrimi kremplji. Mala uharica prebiva predvsem v mešanih gozdovih, pa tudi v sestojih iglavcev in listavcev. Najdemo jo tako v nižini ka-

kor v sredogorju (recimo pod Kumom). Hrani se z različnimi majhnimi sesalci, ptiči, žuželkami, tudi s plazilci, žabami in ribami. Ponavadi lovi na robu gozda, travnikov, pašnikov, poljih in sploh na bolj odprtem terenu.

Manj hrane – manjši prirastek

Gnezdi v starih gnezdih večjih ujed, čapelj, vran in srak in tako z izbiro mesta za gnezdenje nima nikakršnih težav, kar je v ptičjem svetu pravzaprav čedalje redkejši primer. Neredko gnezdi v gnezdu na iglavcu in je tako gnezdo manj opazno kot na listavcu, ki zgodaj spomladi še ni olistan. Na Ljubljanskem barju neredko gnezdi v starem gnezdu srake (*Pica pica*), tudi nizko v trnastem grmovju, visoko nad tlemi komaj 1,5 m. V enem primeru si je mala uharica prilasti-

Komaj dobro izpeljana mlada mala uharica se je postavila v bran.

la novo gnezdo srake in ta si je naredila še eno novo gnezdo v neposredni bližini, oddaljeno komaj 2,5 m. Izbrano gnezdo je lahko 6 m in več nad tlemi, še zlasti kadar zasede staro gnezdo katere ujede, recimo kanje (*Buteo buteo*) ali sive vrane (*Corvus corone cornix*). Zanimivo, kljub razmeroma majhni višini nad tlemi, je takšno gnezdo neredko nedostopno zaradi izrazito trnastega in gostega grmovja in varno pred najrazličnejšimi plenilci. Samica znese od začetka marca do junija 3 do 8 belih, okroglih jajc (ponavadi 4 ali 5) v enodnevnih presledkih. Jajca so velika okrog 40,0 x 31,0 mm in tehtajo okrog 20 g. Valjenje, ki se začne takoj s prvim jajcem, traja okrog 28 dni in ga v celoti opravi samica sama, medtem ko samec prinaša hrano valeči samici oziroma pozneje za vso družino. Komaj izvaljeni mladič, ki je pokrit z belim, gostim puhom, je slep in tehta okrog 18 g. Po kakem tednu mladiči spregledajo. Sprva je barva oči »motna« oziroma blede rumena, sčasoma pa dobi živo rumeno barvo. Starša se nad našo prisotnostjo zaskrbljeno razburjata s šopirjenjem, pokanjem kljuna in s stoka-joče, tarnajoče jokajočimi glasovi »ooooo«, »kvah-kvah«, se nemirno spreletavata naokrog in podobno. Mladiči, ki imajo izreden tek, zelo hitro rastejo in po enem tednu že tehtajo prek 100 g oziroma en teden pozneje že prek 280 g. Prve dni samica greje mladiče in pazi nanje ter samec sam prinaša hrano. Ko pa so mladiči že večji, prinašata hrano oba starša. Zanimivo je videti, kako malo večji mladiči ob naši prisotnosti zavzamejo obrambni položaj, pokajo s kljuni in tudi starša se takoj pojavita v bližini, se oglašata in spreletavata. Mladiči so v gnezdu en mesec. Tudi še potem, ko so že zapustili gnezdo, jih starša še nekaj časa skrbno hranita, dokler se popolnoma ne osamosvojijo. Mala uharica ima v sezoni ponavadi eno leglo, lahko

tudi dve, kar pa je odvisno od razpoložljive hrane (v t.i. »mišjih letih«, ko je dovolj malih sesalcev, ima mladiče dvakrat, kar je opaziti tudi pri nekaterih drugih vrstah sov (pegasta sova – *Tyto alba*, snežna sova – *Nyctea scandiaca*). Ob pomanjkanju hrane ima tudi opazno manj številčno leglo oziroma v izjemnih primerih mladičev v posameznem letu sploh nima.

Mala uharica je splošno razširjena po Evropi, razen v skrajnejših severnih predelih in na sredozemskih otokih. Tudi v Sloveniji je splošno prisotna in jo uvrščamo med dokaj pogoste vrste. Slovenijo naseljuje predvsem v severovzhodnih, osrednjih in južnih območjih, razmeroma pogosta je tudi na Kočevskem in v Beli krajini. Na Ljubljanskem barju je splošno prisotna, kjer neredko zaseda stara (in tudi nova) gnezda srak v nižjem, gostem in trnastem grmovju, pa tudi stara gnezda sive vrane, kanje višje na drevju.

Selivska sova

Mala uharica je stalnež, klatež in tudi selivec, kar je v veliki meri odvisno od razpoložljive hrane. Tako včasih pozimi lahko vidimo jate več deset primerkov skupaj na pokopališčih, parkih, sadovnjakih in vrtovih, kjer lovijo vrabce in druge manjše ptiče. Seli se oktobra, novembra, v zahodni in jugozahodni smeri, vrača pa marca. Primerek, ki je bil obročkan kot mladič v gnezdu 16. 5. 1950 v Nad-

Odrasla mala uharica v vsej svoji prikupnosti

gorici pri Ljubljani (J. Do-
vič), je bil ponovno ugotov-
ljen 7. 1. 1951 v kraju Nar-
bonne (francosko Sredozem-
lje). Drugi primerek pa je bil
obročkan kot mladič v gnez-
du 7. 5. 1978 v Bevkah na
Ljubljanskem barju (B. Ma-
gajna) in ponovno ugotovljen
29. 3. 1979 v kraju Valma-
rino v Italiji.

Mala uharica je ogrožena
predvsem zaradi uničevanja
njenega življenjskega prostora
in zastrupljanja virov pre-

hrane, še zlasti zaradi preti-
rane in nekontrolirane upora-
be številnih in različnih ke-
mičnih pripravkov v kmetij-
stvu, sadjarstvu in gozdar-
stvu. V času gnezdenja leglo
neredko propade, pa tudi va-
leča samica utrpi škodo. Pri-
tem je verjetno soudeležena
kuna, morda kragulj ipd.,
medtem ko si jajca nedvom-
no večkrat privošči sraka.
Znatne izgube utrpi v dolgih
in ostrih zimah z debelo
snežno odejo in nizkimi tem-
peraturami. Prenekatera mala
uharica postane tudi žrtev
cestnega prometa, še zlasti ob
njenem nočnem lovu. Nena-
zadnje: malo uharico opazno
izpodrivajo (in tudi plenijo)
večje in močnejše vrste sov
(lesna sova – *Strix aluco*,
kozača – *Strix uralensis*, veli-
ka uharica – *Bubo bubo*) in
opaziti je, da kjer so večje
vrste sov, tam male uharice
preprosto ni. Čeprav mala
uharica še ni nevarno ogro-
žena, ni nikakršnega razloga
za brezbržnost in neodgo-
voren odnos do njene prihod-
nosti.

Ivo A. Božič, prof. biol.

Leglo male uharice; poleg je jajce navadne postovke (*Falco tinunculus*), ki tudi zaseda stara gnezda drugih večjih ptičev.

Vse foto: I. A. Božič

Sibirci

Prespal sem v stanu na planini, krog in krog obdani s strmim ostenjem in vrhovi visokih Tur. Jutro je bilo megleno in čemerno, veter je stresal leseno koč, dež je škropotaje drobil po strešnih škodlah. Čakajoč, da se zvedri, bi ob pogovoru čas mineval hitreje. Ovčar pa je bil molčeč in odmaknjen. V letih samote se je odvadil srečanj in razgovorov z ljudmi. Na steni je imel ovešene ga nekaj gamsjega in srnjačjega rogovja. Ko je videl, da ga radovedno ogledujem, je planšar postal zgovornejši. Segel je na polico in mi pokazal rogovje srnjaka; tako veliko in tako močno, da sem osupel samo strmel. Njegov ded ga je prinesel iz Sibirije, kjer je več let preživel v vojnem ujetništvu, mi je povedal pastir. Nekateri menijo, da je v poledeni dobi »sibirska« srna živela tudi v Evropi. Zdaj je spoznana kot samostojna vrsta *Capreolus pygargus* Pall, ki naseljuje še evropski vzhod Rusije, Ural, v Aziji pa obširna območja Sibirije, Kazahstana in sever Mongolije. Križanje velike sibirske in evropske srne je redko uspešno, potomci pa so praviloma neplodni.

Dvajset let pozneje. Kovinski glas je po zvočniku hrešče napovedoval pristanek letala na letališču v Jekaterinburgu. Nekoč, peš ali na konjih, so ljudje potovali mesece, leta dolgo. Danes potrebuje letalo, ki vzleti v Nemčiji in pristane v Sibiriji, za to pot le nekaj ur. Šele okrog leta 1550 so prvi ruski trgovci s krznom in Kozaki prišli na ozemlja vzhodno od gorovja Ural, 2500 km dolgega pogorja, naravne meje med Evropo in Azijo. Konec 17. stoletja je bilo prišlekov že več kot prvotnih prebivalcev. Največ novoselcev iz evropskega dela Rusije se je priselilo v Sibirijo po letu 1861, po odpravi tlačanstva in po drugi svetovni vojni. Zaradi spremenjenih življenjskih raz-

mer, ekonomskih pogojev, revščine se po razpadu Sovjetske zveze prebivalstvo množično spet izseljuje. Pričakovana starostna doba se niža, število rojstev upada.

Sibirija, azijski del nekdanje Sovjetske zveze, je po površini večja od Evrope in večja od Združenih držav Amerike. Večina prebivalcev poseljuje le ozek južni pas Sibirije, severni del – neizmerna polarna in subpolarna prostranstva, tajge in tundre – pa je skoraj nenaseljen. Območja vzhodne Sibirije so po zalogah lesa, premoga, rud, redkih kovin, dragih kamnov, srebra, zlata med najbogatimi na svetu, zahodna Sibirija, velika za pet Francij, »plava na oceanu nafte«. Velikanske reke so neizrabljivi vir energije.

Leta 1723 samo trdnjava in trgovska naselbina, v 19. stoletju pa je Jekaterinburg že bogato, cvetoče mesto. Mesto zlate mrzlice. Med zadnjo vojno je bilo iz bolj izpostavljenih zahodnih predelov Sovjetske zveze za Ural premeščenih na stotine tovarn. Ural v baškirskem jeziku pomeni »najdišče zlata«. Za razvoj vojne industrije so bile pomembnejše od najdišč zlata tamkajšnje neizčrpane zaloge železne rude. Obisk in ogled mesta, v katerem živi skoraj dva milijona prebivalcev, je bil tujcem prepovedan vse do leta 1990.

Čebulaste, pozlačene cerkvene kupole, cerkve krvoprelitja, ožarjene z jutranjim soncem, se blešče bočijo nad slemenimi kasarniških, brezupno enoličnih stanovanjskih blokov, nad mestom, ki je breznačrtno razpotegnjeno daleč do obzorja. Soj gorečih sveč polni mračni cerkveni prezbitერი s trepetavo, medlo svetlobo. Pred ikonostasom verni molijo, poklekajo, se križajo in poljubljajo podobe Romanovih zaradi njihove mučeniške smrti; razglašeni so za blažene. Na kraju, kjer so ponoči 16. julija 1917 umorili

carja Nikolaja II., njegovo ženo in njunih pet otrok, so jim v spomin zgradili mogočno svetišče v bizantinskem slogu.

Šest let po smrti Romanovih so Jekaterinburg preimenovali v Sverdlovsk. Poboj carske družine je izpeljal eden takratnih vodilnih boljševikov Jakov Sverdlov, domnevno na Leninov ukaz. Do njegovega, v bron vlitega pomnika, ki se bohoti na velikem bloku iz temno rdečega porfirja v bližini kraja, kjer so umrli Romanovi, vodi urejen kipa položil šopek svežega cvetja. Jakov Sverdlov je pokopan ob kremeljskem zidu poleg Leonida Brežnjeva in Feliksa Dzeržinskega, ustanovitelja Leninove tajne policije Čeke, »oborožene roke diktature proletariata«, poznejše KGB. Leta 1991 so Jekaterinburgu povrnilo prvotno ime. Mesto so poimenovali po dveh Jekaterinah: po ženi carja Petra Velikega, cesarici Katarini II., in svetnici Jekaterini, zaščitnici rudarjev.

»Ime ustvari ljudska duša. To ime vselej zadene bistvo. Tako so naredili naselbini iz-

gnancev na široki ravnici, kamor jih je izrinilo mesto, ime – Sibirija«. Finžgarjev opis barakarskega naselja siromakov na obrobju Ljubljane je bila ena mojih prvih, najzgodnejših prispodob, predstav o uboštvu, pustosti ter neprijaznosti. Še vedno se spominjam tudi neke knjižne ilustracije, podobe v verige

Spomenik carju Nikolaju II. in njegovi družini v Jekaterinburgu

Med sodobnimi zgradbami v Jekaterinburgu so tudi tipske, značilne sibirskie lesene hišice.

vkovanih mož, opotekajočih se pod udarci knute, ki jih je v Sibirijo pregnal car. Vendar je bilo življenje nasprotnikov carja, tako vsaj kot ga prikazuje Dostojevski v Zapiskih iz mrtvega doma, mnogo bolj svobodno in mnogo manj kruto v primerjavi z življenjem »sovražnikov ljudstva« v gulagih, taboriščih smrti, kjer je samo v času Stalinovih čistk umrlo več kot deset milijonov zapornikov. Lenina soproga Krupska v Spominih na Lenina omenja, da je Vladimir Iljič, strasten lovec, v sibirskem izgnanstvu v letih 1898 do 1901 pogosto odhajal celo na lov. Stalin, preganjan v Kurejko, polarno postajo ob reki Jenisej, je cele dneve ostajal sam v divjini, lovil ribe, v tajgi streljal lisice in v race tundri.

Razmišljajoč o usodi ruskega naroda, »ki je desetletja plačeval za nacionalno katastrofo leta 1917 in sedaj, ko je v dvajsetem stoletju pretrpel zgodovinski poraz, duhovni in materialni, ponovno plačuje za njen prav tako katastrofalen izhod«, sem odložil knjigo Rusija v razsulu A. Solženicina ter se zazrl skozi okno brzca čezsibirske železnice, ki z najdaljšo progo na svetu povezuje evropsko Moskvo z vzhodnoazijskim Vladivostokom. Pogled skozi

okno vlaka me lahko razveseli šele takrat, ko se v dalji, v megličastem čadu porazgube zadnji obrisi mesta in njegovih številnih dimnikov, iz katerih se obotavlja, neprestano vali sajast dim. Pogled na bleščeča valovita polja dozorevajočih žit in razcvetelih sončnic, na bežeča rumena strnišča, srebrnikaste gajice brez in vitkih topolov, temno zelene borove gozdiče, pašnike in na redke osamljene zaselke ljubkih, vegastih, lesenih hišic, živo obarvanih, z okrasno umetelno izrezljanimi okenskimi okvirji, je potem ure in ure očarajoče lep in veder.

V Tjumentu, leta 1568 prvi ruski trdnjavi v Sibiriji, zdaj sibirskem Dallasu, središču naftonosnega ozemlja, ki se razprostira prav do Arktike, sta naju z Brankom pričakala lovska vodnika. Po celodnevem prekopicovanju po razdrapanih cestah, brezpotjih in grezastih močvirjih, kjer je vsako kolo zase iskalo kakršno koli oporo, smo tik pred mrakom utrujeni in preznojeni prispeli v naš lovski tabor.

Navsezgodaj, še preden je zazoril novi dan, sta me šele svež nočni zrak in sunkovita vožnja po kotanjastem zemljišču, motnoglavega, ponovno obudila v življenje. Med debli dreves se je pot vedno

na novo vejila in cepila v najrazličnejše smeri. Sem in tja je med drevjem zasijala jasa. Mokrotna tla, ki jih sonce še

ni izsušilo, so bila ponekod razrita, povsod je bilo videti veliko sledov divjih prašičev. Pred vozilom so venomer znova hrupno, z ropotom vzletavali ruševci. Ob reki, že nekaj okljukov od tabora, se je v bičevju pasel mlad los. Ko se je kolovoz izmotal iz gozda, je sonce že vzšlo in zalivalo stepe, zastrto s prosojno meglico s prvo rumenkasto jutranjo svetlobo.

Obetal se je vroč, pozno poleten dan. Večkrat se ustavljamo, z lovцем se povzpeljamo na streho vozila in si z daljnogledi pozorno ogledujemo okolico. Topel veter ziblje stebila širnih ponjav sončnic in zlatih žitnih polj, razprostrti do obzorja. V Sibiriji se prsk srnjadi začneja pozneje, od sredine avgusta naprej. Lov na klic je domačinom komaj znan. Kot najprimernejši način lova z lovskimi gosti se je uveljavil avtomobilski »zalaz«. Zato je

Vse foto: S. Guzelj

Na lovu v stepi

vznemirjena srnjad zelo previdna.

Prav do mraka, dokler je bilo dovolj svetlo za zanesljiv strel, smo zalezovali divjad in se ji skušali približati. Videvali pa smo le bela »zrcala« na njenih zadkih, ko se je že na daleč, na begu pred nami oddaljevala z dolgimi, visokimi skoki. Tudi naslednja dva dni lova sta bila podobna prvemu.

Zjutraj me je še bolela glava. Sinočnja vodka, sem pomislil. Predolgo smo ponočevali in si prepogosto nazdravljali. Na lov smo odšli šele pozno popoldan, ko se je sonce že prevešalo. Hodili smo čez travnike z do pasu segajočo, rumeno, ožgano travo, skozi svetlikajoče se gozdiče topolov, med svilnatimi, črno belimi debli brez, mimo močvar in poplavljenih polj z usahlim, shiranim, polomljenim drevjem. Po uri hoje me je Genadij, moj lovski spremljevalec, pustil samega. Naslonjen na votel, z mahom obrasel štor, prikrit v mladem brezju, potrpežljivo čakam in opazujem planjavo pred seboj. Globoko vdihavam trpek, oster vonj trohnečih panjev in suhe, močno dehteče praproti, ki ga prinaša veter. V trsju so glasni žerjavi. Kmalu v valujočem klinu polete na jug. Nežno, proseče zapivkam kot srna; sprva tišje, nato glasneje. V presledkih trikrat, štirikrat ponavljam klic. S perutmi prestrezajoč zadnje, poševne žarke poznega sonca me v nizkem letu preleti labodji par. Slast samote, zven tišine. Kdo ne bi bil srečen? Ne pomaga vek in ne oponašanje ječanja srne v stiski. Nič se ne zgane, božji mir. Prijatelj Matjaž, doktor iz Lašč, ki s pihanjem na rob drevesnega lista premami še tako previdnega rogača, bi ga gotovo priklical, pomislim. Teritorij starejšega, zrelega srnjaka je v Sibiriji velik do 400 hektarjev. Počasi vstanem, še drugje poizkusim srečo. Zagledava se hkrati. Neopazno in neslišno se mi je prikradel za hrbet. Nepremičen, razvnet, naproženih mišic in valovitih

bokov stoji pred menoj v vsej svoji ognjeno rdeči lepoti. Med uhlji se mu košati močno, visoko, temno grbičasto rogovje z dolgimi, obeljenimi parožki. Trenutek si zreva iz oči v oči. Potem pa se mu telo vzpne v silen skok z obratom v zraku; prevaran globoko, užaljeno zaboka in že ga ni bilo več.

Z zalazom smo začeli zgodaj, ko se je zarja šele napovedovala in so na nebu med oblaki še svetlikale zvezde. Hodili smo drug za drugim ter upali, da bomo kje zagledali divjad. Kazalo je, da se je ta pasla ponoči in se umaknila v gozd še pred svitom. Genadij se je s hojo, podobno živalski, gibal previdno, prirejeno, gibko in hitro. Z Brankom sva ga težko dohajala. Nebo je že pomoderelo, sonce nas je grelo v hrbte, ko smo se povzpeli na podolgovato sleme med pobočjema dveh gozdnatih vzpetin. V pričakovanju, da morda le kaj kje ugledamo, smo z daljnogledi

skrbno preiskovali valovito pokrajino pred seboj. Nenadno vidno vznemirjen me je Genadij močno stisnil za laket. Komaj opazen, še v senci dreves, se je povsem umirjeno pasel na robu travnate globeli. Le občasno je sunkovito dvignil glavo, zastrigel z uhlji in vohal v veter. Ni slutil lovcev, sonce ga je slepilo, sapa je vela od njega proti nam. »Streljaj!« je šepnil Branko. Prepuščal mi je prednostni strel, čeprav sam, v vseh dneh lova še ni imel priložnosti, da bi kaj uplenil. Lovsko tovarištvo, par exellence. Dvignil sem puško k licu, se skušal umiriti in ko se mi je zdelo, da je križ v daljnogledu na pravem mestu, sem ukrivil prst. Srnjak se je zdrznil, usločil hrbet, a za drugi strel prehitro izginil med drevjem. Zaskrbelo me je, če sem streljal preveč neučakano. Na nastrelu nismo našli krvi, podrast na obrobju gozda pa je bila visoko obrizgana z njo. Ležal je nedaleč

stran. Zdelo se mi je, da svoj ugasel, že skaljen pogled upira prav vame. Večna primes trpkosti, ko srečno vriska lovčevno srce. Oni, ki so me uvajali v lov, mi mnogo tega niso povedali. Vendar vem, da bom takrat, ko si ne bom več želel loviti, svoja leta tudi sam že odživel. Srnjaku sem v gobček vtaknil zadnji grižljaj, drugo okrvavljeno brezovo vejico pa sem si zataknil za klobuk. Genadij me je pri tem obredu začudeno opazoval. Naslednje jutro je še Branko z imenitnim strelom uplenil svojega »sibirca«.

Zadnji večer smo dolgo sedeli ob ognju, se gledali skozi plamene prasketajočih polen, zdravice so si kar sledile ena drugi. Z močnim, čistim baritonom je Genadij ob spremljavi kitare prepeval stare pesmi o junaških atamanih, romance in balade o davnih bitkah, o kozaški ljubezni ter smrti, o stepi in oblakih nad njo. Včasih so še drugi poprijeli in se mu pridružili z ubranimi glasovi.

Mineva leto, zopet je poletje. Kadar koli se vračam na njena obrežja, v resnici mislim, da mi reka izreka dobrodošlico. Čudno blizu sva si. Čeprav je tu, kjer se reka za trenutek umiri v globokem tolmunu, preden se spočita buče ne izlije nizdol v slap, narava zelo resna, me vedno znova zvabi v sanjarjenje. Mračni se, iz vode so se začele poganjati postarvi za mušicami. Medtem ko ribarim, razmišljam, da bi v svoji zgodbi lahko pisal več o ljudeh, ki sem jih takrat tam srečaval in se pogovarjal z njimi. Tudi o Kozaku Genadiju, lovcu z žametnim glasom in obrazom, v kakršnega se zaljublajo ženske, o tem nekdanjem vojaku, ki je čin generalajntanta pridobil kot vodja specialcev v bojih z gverilci v Afganistanu, bi lahko pisal več. Preteklost ga je tako bremenila, da nikoli več ne bo mogel ulti spominom na grozote tiste vojne. Prepričan pa sem, da bi bila to potem že druga in zelo drugačna zgodba.

Dr. Saša Guzelj

Rogovje sibirskih srnjakov je mogočno.

Na kratko iz tujega tiska ...

Švica: V glavnem mestu Ženevi, ki šteje 1,2 milijona prebivalcev, živi približno 10 lisic/km², kar je več kot v nekaterih loviščih. Raziskovalci Inštituta za parazitologijo v Ženevi so že opravili vzorčno študijo delovanja posebnih vab, s katerimi bi zmanjšali okužbo lisic z malo lisičjo trakuljo (*Echinococcus multilocularis*), ki spada med povzročitelje zoonoze in je lahko smrtno nevarna tudi za ljudi. Poskus, pri katerem so z vabami poskušali vplivati na zmanjšanje stopnje okužbe pri poljskih miših, ki so glavni prenašalci teh zajedavcev, je bil zaenkrat zelo uspešen.

(Der Anblick, 12/2004)

Nemčija: V zvezni deželi Baden-Württemberg so v državnih gozdovih uvedli predpis, po katerem je obvezna uporaba signalnih živo barvnih jopičev na skupnih lovih tudi za lovce. Doslej je bila uporaba signalnih jopičev obvezna samo za gonjake, medtem ko je bila za lovce dovolj že uporaba signalnih travkov na klobuku.

(Der Anblick, 12/2004)

Nemčija: V zvezni deželi Baden-Württemberg so v lovskem letu 2003/04 s pomočjo psov, preskušanih za delo po krvnem sledu, uspešno našli 2.301 ranjeno divjad. Pri tem je sodelovalo 138 vodnikov psov krvosledcev, ki so opravili skupno 3.730 iskanj. Uspešnost iskanja je bila torej nekaj več kot 60 %. Največ je bilo iskanj ranjene srnjadi in divjih prašičev. Pri 1.429 kontrolnih iskanjih, torej pri iskanjih, kjer strelec ni uspel odkriti znakov obstrelitve, so uspešno našli kar 57 ton mesa divjadi.

(Jäger 12/2004)

Italija: Tragično se je končal lov na divje kunce na Siciliji. Pri lovu je namreč lovec nesrečno poškodoval svojega 12-letnega sina, ki je bil na mestu mrtev. Takoj zatem se je nesrečni oče ustrelil tudi sam.

(Jäger, 12/2004)

Argentina: Tole bi lahko sodilo v rubriko *Saj ni res*, pa je: konec 19. stoletja so v Patagonijo naselili poljskega zajca. V naslednjih desetletjih se je

Velika droplja (*Otis tarda*)

številčnost te vrste v južnih predelih Južne Amerike tako povečevala, da so nastajale čedalje večje škode na kmetijskih površinah. Kmetovalci trdijo, da so celo žetve ogrožene zaradi izjemne številčnosti poljskih zajcev. Hkrati pa se zaradi številčnosti zmanjšuje življenjski prostor tudi tamkajšnjim domorodnim živalskim vrstam. Tudi intenziven lov ne more zaustaviti vedno večje številčnosti omenjene vrste.

(Jäger, 12/2004)

Francija: Posebno v južnih območjih te države je nastal pravi preplah zaradi ponovnega pojava stekline. Le-ta se je pojavila po nezakonitem vnosu očitno okuženega psa iz Maroka. Do alarma in začetka reševanja nastalega položaja je bilo že več psov in ljudi v stiku z okuženo živaljo. Francija je sicer od leta 2004 veljala za državo, v kateri ni bilo stekline. Kar 90 % lovskih psov v tej državi ni preventivno cepljenih proti steklini, zato so pristojne oblasti v treh območjih prepovedale uporabo psov pri vseh oblikah lova.

(Jäger, 12/2004)

Nemčija: Po zakonu o varstvu živali se morajo kmetovalci pred košnjo povezati z lovskimi organizacijami in skupaj pregledati površine, ki jih

bodo pokosili, da bi tako rešili mladiče srnjadi ter poljskih zajcev in morebitna gnezda male divjadi. Kmetovalca iz kraja Elbtal pri Hadamarju tega določila nista upoštevala in sta pri košnji smrtno poškodovala 8 mladičev srnjadi. Zato ju je pristojno sodišče kaznovalo z denarno kaznijo 3.200 € in 2.400 €.

(Jäger, 11/2004)

Nemčija: V vzhodnih predelih države si tako lovci kot tudi drugi ljubitelji narave že dalj časa prizadevajo za ohranitev velike droplje, katere številčnost se je v zadnjih desetletjih drastično zmanjšala, tako da je bila vrsta praktično pred iztrebljenjem. Prizadevanja so bila dolgo videti kot znani »boj z mlini na veter«, vendar pa je velika droplja obstala. Še več, v zadnjih letih se v omenjenih območjih njena številčnost spet počasi povečuje. Pri tem je treba upoštevati ogromna finančna sredstva, ki so bila porabljena pri tem projektu neposredno ali posredno. Tako naj samo omenimo, da je stala namestitvev zaščitne ograje v ta namen ob železniški progi za hitre ICS vlake Berlin-Hannover nič manj kot 35 milijonov €. Leta 1997 je v Nemčiji živel vsega 55 velikih droplj, medtem ko so npr. leta 1930 samo v zvezni deželi Brandenburg na-

šteli prek 3.000 teh veličastnih ptic. Letos so v Nemčiji našli 82 velikih droplj. Številčnost se je med drugim povečala tudi zaradi izpusta v umetni vzreji vzrejenih živali. Vse več samic gnezdi tudi na območjih, ki so zavarovana z ograjo, kjer so praviloma varne pred nekaterimi plenilci, kot so lisica, rakunasti pes, rakun, jazbec ... Prav tako si lovci v omenjenih območjih še posebno prizadevajo za intenziven lov plenilskih vrst, ki jih je dovoljeno loviti.

(Deutsche Jagd Zeitung, 12/2004)

Datumi nekaterih sejmskih prireditev z lovsko tematiko v naši okolici v prihodnjih mesecih:

Dortmund (Nemčija) Jagd & Hund, 25.–30. 1. 2005; Salzburg (Avstrija) Die Hohe Jagd & Fischerei, 11.–13. 2. 2005; Innsbruck (Avstrija) Tiroler Jagdtage, 18.–20. 2. 2005; Dunaj (Avstrija) Jaspowa & Fischerei, 24.–27. 2. 2005; Ulm (Nemčija) Jagd & Fischerei, 24.–27. 2. 2005; Nürnberg (Nemčija) IWA, 18.–21. 3. 2005; München (Nemčija) Jagen & Fischen, 6.–10. 4. 2005; Gornja Radgona, Lov, 6.–8. 5. 2005.

Pripravil:
mag. Janko Mehle

*Pridi! Pridi! Lej, v pomlad se obrača ...
Pridi! Prisluhni, kako hrepenenje skozi
veje se vrača ...
Pridi! Čuj, kako odmeva svoboda ...
skozi prostrane gozdove, od vzhoda do
zahoda ...*

Vse to je dojemala v enem samem občutku neučakanosti, v enem samem pogledu proti gozdu. Nekaj časa je ležala, potem je spet vstala ...

Nemir je stopnjeval njene korake proti gozdu ... Vsakič, ko se ji je zazdelo, da lahko pospeši korak, jo je veriga neusmiljeno potegnila nazaj ...

Za »človeka« ni bila primerna za dresiranje, niti ne za reprodukcijo ...

Volkulja *

TOMAŽ DEVETAK

***3. nagrada Javnega natečaja glasila Lovec (2004) za najboljše besedilo z lovsko tematiko**

Zato so jo vojaki privezali stran, ne da bi se preveč zmenili zanjo; niti imena ji niso dali. Klicali so jo le volkulja.

Genetski poskus v petdesetih letih.

V začetku petdesetih let so v nekdanji Republiki Češkoslovaški začeli s poskusom, da bi poskušali združiti nemškega ovčarja s karpatskim volkom.

Glavni namen za nastanek hibridov med psi in volkovi je bil tale:

»Preveriti hočemo, če bo mogoče izboljšati moč, vztrajnost, voh in zdravje vojaških psov,« ki so takrat čuvali meje države.

»Projekt ima v glavnem praktične namene. Glavni je selekcija tistih subjektov, ki dokazujejo visoko stopnjo zanesljivosti, preddispozicije za delo in nagnjenost k dresiranju.«

Za projekt je bil odgovoren genetski inženir Karel Harte.

Podatki iz tistih časov so zelo skopi. Vemo, da se je prva volkulja, ki so jo križali z nemškim ovčarjem, imenovala Brita in da se je to zgodilo v mestecu Vodoanyju, v pasjereji vojaških mejnih paznikov.

Prvi mladiči so bili enaki mami oz. volku; komaj so videli človeka, so takoj zbežali.

Mladiči druge generacije so bili ŽE malo bolj podobni psu, vendar so se še bali človeka in jih ni bilo mogoče šolati. Od tretje generacije naprej je bilo končno mogoče izbrati nekatere mladiče za delo z mejnimi stražarji. Z leti se je generacija za generacijo mešancev, hibridov med volkovi in psi, spodbudno izboljšala. Genetski inženirji so v letih selekcije v novi pasmi razredčili značilnosti volka tako, tako da so ohranili le tiste značilnosti, ki so izboljšale potrebne zmogljivosti in sposobnosti psa.

Leta 1989 je bila »nova pasma« svetovno priznana s »točno določenim standardom«. Tako je človek dosegel ponovno zmago nad naravo: spremenil je volka v psa; a ne samo to, spremenil ga je tako, kot si ga je sam predstavljal in pričakoval!

Čeprav je od tedaj minilo že petdeset let, je vsekakor precej rojenih psov ohranilo za »človeka nezaželeno volčje

značilnosti«. V krvi oz. genih nekaterih živali ostaja pretežno volkova narava. Psi, ki se skotijo s takimi, »necivilizacijskimi« značilnostmi, so nezaželeni.

Volkulja je bila ena od tistih ... Menda je bila je trinajsta generacija in posredna potomka volkulje Brite.

Volkulja se je bala ljudi, zato je bila agresivna do vseh.

Volkulja je bila v »duhu« svobodna, zato je bila neukrotljiva.

Volkulja je bila priklenjena, zato je bila melanholična.

Volkulja je ob prvem cvetenju podleska, ki naznanja pomlad, začutila neustavljiv klic svobode in prostranih gozdov.

Volkulja je kljub človeškemu posegu ostala volk.

Še isto noč si je zlomila podočnjak, ko je hotela pregristi verigo. V poplavi reki besa in obupa je z močnimi zaletaji končno utrgala verigo in zbežala.

*Teci, teci volkulja na krilih svobode ...
Teci, teci volkulja proč od »človeške«
nezgode ...*

Čuj glas, ki te kliče,
Čuj, teci, teci tja, kamor bele so vode ...
tja, kjer dišijo po smrekah svobode
prostrani gozdovi volkov usode ...
Teci, teci volkulja ...

En sam strel v temi ... – Uuuuhh,
kako peče na ramenu ... naprej, naprej
... – » Prav gotovo sem jo zadel.
Verjetno sem jo ranil ... preveč
temačno je ... daleč ne bo šla!« Tako je
govoril eden od vojakov, ki so stražili
mejo. Pritekel je podoficir in rekel:
»Prav si storil, že kdaj bi jo morali
ubiti. Teh križancev ne smemo izpustiti
na prosto, ker se niso izučili lova, ko so
bili mladiči; zato povzročajo veliko
škodo, ker napadajo črede ovac na
tatrarskih planinah!«

V temi smrekovih vej se je končno
ustavila. Bila je vsa upehana in nekaj
mokrega ji je teklo iznad ramena ...
Kako slan, skoraj prijeten okus ima ...

Še je šla naprej ... naprej ...

Potem je omagala in obležala ...
Mogoče so bile sanje ali slutnje, tista
tuljenja po Visokih Tatrach prek reke
Morave in še naprej do Transilvanije.
Slišala je, vsaj zdelo se ji je, da tulijo
vsi karpatski volkovi ...

Presenetilo jo je v soteski reke Jelo-
vice, ko ji je sonce pomagalo dvigniti
težke veke. Gledala je natanko proti

vrhu gore Treh Kron. To je bilo v osrč-
ju ogromnega zdajšnjega naravnega
parka Pieninyja, blizu meje s Poljsko.
Uuuuhh, kako je bila žejna Pila je in
pila ... in moč se ji je ponovno vrnila v
noge, tako da je skoraj stekla proti vrhu
soteske ... Vonjala je duhove ... vedela
je, da so njeni bratje nekje tam blizu ...
Tudi ona je puščala duhove in označe-
vala kraje. Prej ali slej jih bo srečala ...

Soteska je bila za njo in rana je za-
čela spet krvaveti. Spet žeja, žeja in
lakota. Pravzaprav: tisto, kar je čutila,
sta bili šibkost in neizmerna žeja.

Kljub trpljenju jo je skrita sila vlekla
nekam naprej, naprej proti severu in
sonce je gredo njeno svobodo ...

Tam v grapi, pod goro je ostalo še
nekaj snega ... Kako prijetno je bilo
leči vanj. Kajneda volkulja?

In tista sila, tista skrita sila jo je vlek-
la naprej, še naprej, gor, vedno bolj
navzgor.

Vsa upehana je prišla v mraku na
vrh ... še je bilo svetlo, še je lahko
videla prostrane gozdove, travnata
pobočja in bele vrhove ...

Z Gerlachovskyega Štita je gledala
dom njenih prednikov ... Z najvišjega
vrha Visokih Tatr je gledala svobo-
do ...

In »zaspala« je skupaj z dnevom ...

Všeč mi je verjeti, da imajo tudi
volkovi angele varuhe ... Če bi se le
mogel spremeniti v angela varuha
volkov ... Morda bi imel volčjo glavo
in rep ... in peruti. Stopil bi k volkulji
in ji nežno položil roko na glavo. Rekel
bi ji nekaj »človeškega« ...

»Oprosti, če ti govorim po človeško ...
a ne boj se, ne skrbi, volkulja ...
Zaspala si v svobodi ... in sedaj te nosi
še večja svoboda.«

Legenda ali resnična zgodba?

Junija 1990 je neki planinec na vrhu
Gerlachovskyega Štita našel v gruču
volčjo lobanjo s kosom železne verige.
Zakaj je šel volk tja gor, na 2.655 m
visoki skalnati vrh, se še sedaj sprašuje-
jo mnogi. Nekateri planinci prisegajo,
da ko so se v mraku vračali z vrha, so
v luninem svitu videli in slišali tuliti
volka prav tam gor, tam na vrhu
Gerlachovskyega Štita. Vsi tisti, ki so
to slišali, pravijo, da je bilo volčje tulje-
nje tako otožno, tako žalostno, da jim je
vzelo sapo in jih stisnilo v grlu ...

To je bila žalostna zgodba in tožba
volka, ki ni hotel postati pes in ki je
raje umrl v svobodi, kot da bi živel
tako, kot je hotel človek ...

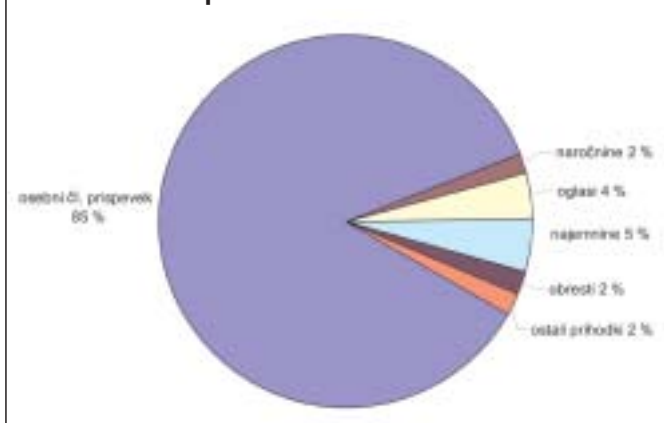

Foto: M. Pogačnik – Diana

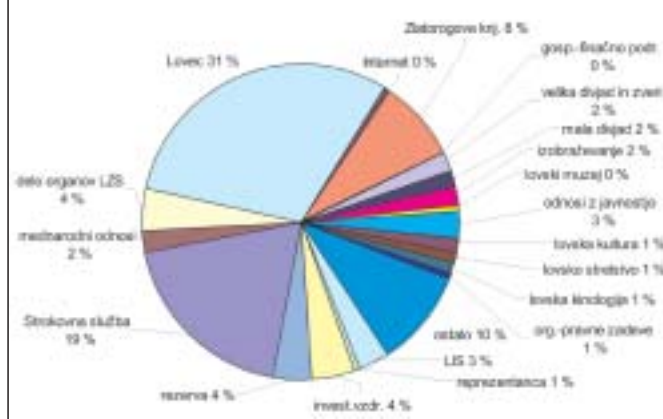
Osební članski prispevek za LZS za leto 2005 znaša 9.900 sit in je namenjen za:

– organizacijo	2.599,73 sit
– glasilo Lovec	3.071,84 sit
– Zlatorogovo knjižnico	824,66 sit
– skupne strokovne programe	3.094,52 sit
– lovsko-informacijski sistem	309,25 sit

Načrt prihodkov LZS za leto 2005

Načrt odhodkov LZS za leto 2005

Na mednarodni sejem LOV so še posebno vabljeni lovski rogisti in harmonikarji!

Sejem Lov, 3. mednarodni sejem lovstva, ribištva, turizma in aktivnosti v naravi, bo v **Gornji Radgoni od 6. do 8. maja 2005** ponovno poskrbel za prijetno, družabno in koristno poslovno druženje vseh privržencev narave.

Ponudil bo pestro izbiro izdelkov za lovstvo, ribištvo, kinologijo in dejavnosti v naravi, ki jih bodo predstavili ponudniki uveljavljenih blagovnih znamk. Odgovoren odnos do narave bo prikazan s strokovnimi razstavami in predstavitvami, ki jih bodo na sejmu organizirale Lovska zveza Slovenije, Ribiška zveza Slovenije, lovske in ribiške zveze sosednjih dežel, Zavod za gozdove Slovenije, predstavljena bo lovska kinologija, zastopani bodo Streška zveza Slovenije, Slo-

venska zveza za sokolarstvo in zaščito ptic ujed, pa naravni parki, Planinska zveza Slovenije, Turistična zveza Slovenije in druge naravovarstvene organizacije. Skratka: vse, ki želijo uživati v naravi in ohraniti njene lepote za prihodnje rodove, bo sejem povezal tudi na obsejmskih posvetovanjih, okroglih mizah in predavanjih. Za živahnejši utrip srca bo poskrbljeno s tekmovalnim v streljanju na glina- ste golobe za pokal Pomurskega sejma, pa s streljanjem na MK

tarčo in kastingom. Obiskovalci bodo razvajali okuse s pestro ponudbo lovskih in ribjih jedi.

Za še pristnejši in prijetnejši spomin na obisk sejma bodo poskrbeli nastopi lovskih rogistov in lovcev harmonikarjev. Pomurski sejem jih je namreč letos še posebno toplo povabil k prijetnemu druženju na sejmu. Skupinam in posameznikom, ki bodo k še boljšemu sejmskemu vzdušju prispevali nekaj svojih ubranih melodij z lovskimi rogovi ali harmoni-

Še eno naknadno fotografiranje!

Izvršni odbor LZS je na svoji 25. seji (12. 1. 2005) obravnaval, kako poteka **priprava lovskih izkaznic** in med drugim sprejel tudi naslednje sklepe:

Vsem članom LD, ki se iz kakršnega koli razloga niso uspeli fotografirati v prvih terminih, sta omogočena **še eno organizirano fotografiranje in vnos podatkov**, ki bosta potekala **od 6. 2. 2005 naprej** po območnih ZLD/ LZ. (Terminski načrt in mesta fotografiranja so navedeni spodaj.) Cena te storitve ostaja nespremenjena (1.000 sit).

Člani LD, ki se ne morejo ali ne želijo udeležiti organiziranega fotografiranja, lahko po 1. 2. 2005 na območnih ZLD/LZ dvignejo evidenčne kartončke z navodili, kamor jih izpolnjene in podpisane skupaj z osebnó fotografijo, velikosti 3 x 4 cm, vrnejo najpozneje **do 20. 2. 2005**. Pri takem načinu pa bo cena storitve do 3.000 sit.

Ob prevzemu lovskih izkaznic, za katere bo priprava opravljena v navedenih rokih, bo treba plačati predvidoma še 650 sit (v vseh cenah je že vključen DDV).

Območna zveza	Kraj fotografiranja	Datum	Ura
ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN BELA KRAJINA	Na utrdbah 24, 8340 Črnomelj	nedelja, 6. 2. 2005	8.00–11.00
SAVINJSKO-KOZJANSKA ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN CELJE	Cankarjeva 6, 3000 Celje	nedelja, 13. 2. 2005	14.00–18.00
ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN GORENJSKE	Stritarjeva 1, 4000 Kranj	ponedeljek, 7. 2. 2005	14.00–17.00
LOVSKA ZVEZA IDRIJA	Kosovelova 35, 5280 Idrija	sreda, 9. 2. 2005	14.00–16.30
ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN KOČEVJE	Lovski dom, Mahovnik 90, 1330 Kočevje	četrtek, 10. 2. 2005	14.00–16.30
OBALNO-KRAŠKA ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN – KOPER	Trg Brolo 12, 6000 Koper	sobota, 12. 2. 2005	14.00–17.00
ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN LJUBLJANA	Župančičeva 9, 1000 Ljubljana	ponedeljek, 7. 2. 2005	18.00–20.00
LOVSKA ZVEZA MARIBOR	Cesta XIV. divizije 36, 2000 Maribor	torek, 8. 2. 2005	8.00–11.00
ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN NOTRANJSKE, CERKNICA	Cesta v Dolenjo vas 3, 1380 Cerknica	sreda, 10. 2. 2005	18.00–19.00
POSTOJNSKO-BISTRISKA ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN	Cankarjeva ulica 6, 6230 Postojna	sobota, 12. 2. 2005	8.30–11.30
ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN GORICA, NOVA GORICA	Prešernova 17, 5000 Nova Gorica	sreda, 9. 2. 2005	18.00–20.00
ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN NOVO MESTO	Seidlova ulica 8, 8000 Novo mesto	nedelja, 6. 2. 2005	17.30–19.30
ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN POSAVJA – KRŠKO	Gostilna Murko, Cesta krških žrtev 16, 8270 Krško	nedelja, 6. 2. 2005	13.00–16.00
ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN PREKMURJE	Grajska 7, 9000 Murska Sobota	torek, 8. 2. 2005	17.00–19.30
ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN PRLEKIJE	Boračeva 40 c, 9252 Radenci	torek, 8. 2. 2005	13.00–15.30
ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN PTUJ	Potrčeva 45, 2250 Ptuj	petek, 11. 2. 2005	14.00–16.30
ZVEZA LOVSKIH DRUŽIN ZASAVJA	Gostilna Berdajs, Sava 38, 1282 Sava	ponedeljek, 14. 2. 2005	14.00–18.30
KOROŠKA LOVSKA ZVEZA	Trg 4. julija 46, 2370 Dravograd	nedelja, 13. 2. 2005	8.30–11.30

ko, bo omogočil prost vstop na prireditve ter poskrbel za brezplačno malico. Vsi, ki ste pripravljeni sodelovati, ste tudi prek glasila Lovca prijazno vabljeni, da za dodatne informacije pokličete: Radko Kovač, tel.: (02) 56 42 118, elektronski naslov: ocenjevanja@pomurski-sejem.si. Več informacij o sejmu Lov boste našli na spletnih straneh glavnega organizatorja: www.pomurski-sejem.si

B. L.

Glede velikih zveri naj bi vladam svetovali neodvisni izvedenci

Novembra lani je Lovsko zvezo Slovenije obiskal predsednik LZ Srbije Zoran Živojinović. Sprejeli so ga predsednika LZS Bojan Lepičnik in Štefan Virjent ter direktor skupnih služb LZS mag. Janko Mehle, sestal pa se je tudi s podpredsednikom CIC in koordinatorjem CIC za srednjo in vzhodno Evropo Veljkom Varičakom ter predsednikom LZ Slovaške Marianom Lipko.

Foto: B. Leskovic

Predsednik LZ Slovaške Marian Lipka je vsem evropskim lovskim zvezam, kjer v naravi še živijo vitalne populacije velikih zveri, predlagal, da bi pod okriljem Komisije za velike zveri CIC organizirali strokovni posvet naravoslovnih strokovnjakov in izvedencev za velike zveri. Ti naj bi proučili problematiko velikih zveri in pristojnim vladnim službam postregli z neodvisnim strokovnim mnenjem, ali je strokovno voden lov lahko učinkovit sestavni del prizadevanj za konstruktivno varstvo velikih zveri in zmanjševanje konfliktov človek – velike zveri v istem okolju.

Pogovarjali so se o skorajšnjem podpisovanju nadaljnjih medsebojnih sporazumov o enotnem gospodarjenju z divjadjo med lovskimi organizacijami srednje in vzhodne Evrope. Del časa so porabili tudi za dogovor o decembrskem delovnem sestanku v Beogradu, kjer se bodo s predsednikom CIC D. Schrammom pogovorili o pripravi na zasedanje Generalne skupščine CIC v Beogradu leta 2007.

Veljko Varičak je predsedniku LZ Srbije in LZ Slovaške poklonil repliko izvirne CIC značke iz leta 1930 (na njej je lobanja jelena, nadomeščena z glavo jelena), nakar je Lepičnik srbski delegaciji, v kateri je bil tudi finančni direktor Srbijašume Aleksander Ilić, predstavil tridnevni program za goste v Sloveniji in ju med drugim povabil tudi na lov na gamsa v eno izmed lovišč slovenskih lovskih družin. M. Lipka je predlagal, naj CIC poskrbi za koordinacijo posebnega posveta neodvisnih državnih strokovnjakov, ki bi priporočili vladam držav, ki imajo vitalne populacije velikih zveri, da je lahko tudi strokovno nadzorovan lov učinkovit sestavni del celostnega varstva velikih zveri, še posebno medveda in volka. Če je lov iz takšnega varstva izključen, po njegovem neizbežno nastajajo konflikti med zvermi in človekom, kar za velike zveri prinaša slabe čase. Izhajal je iz lastne problematike, da na Slovaškem velike zveri niso lovne.

Srbski predsednik je povedal, da imajo v Srbiji in Črni gori veliko težav s trenutnimi ostrimi veterinarskimi predpisi pri izvo-

Foto: M. Pogačnik – Diana

zu uplenjene divjadi in divjačin-skega mesa. Znan nedavni eko-kriminal s pretihotapljenimi uplenjenimi prepelicami in drugimi zavarovanimi pticami pevkami na Hrvaško, ki naj bi jih italijanski lovci uplenili v srbskih loviščih, je razmere še poslabšal. Lovci so se znašli pod močnim pritiskom javnosti, naj pristojni državni organi sploh prepovejo lov na prepelice, kljub dokajšnji številčnosti teh selivskih poljskih kur in velikemu zanimanju za tovrstni lovski turizem. Sogovorniki so mu predlagali, naj o zadevi takoj obvesti generalnega

sekretarja FACE I. Lecocqa in ga zaprosi za strokovno pomoč, ki bi zavarovala interese poštenih srbskih lovcev.

Vsi prisotni so bili tudi enotnega mnenja, naj se takoj pošlje pismo oz. priporočilo Komisiji za veliko divjad CIC, ki naj bi čim prej zbrala neodvisne izvedence biologe iz vseh držav, kjer še živijo vitalne populacije velikih zveri. Skupaj naj bi proučili problematiko velikih zveri v deželah, kjer lov izključujejo iz varstvenih programov in ukrepov pri prizadevanjih za ohranjanje velikih zveri. Svoje skupno strokovno ter od politike neodvisno mnenje bi posredovali pristojnim državnim institucijam. Slovaški predsednik je ponudil, da bi bili Slovaki takšen dvodnevni sestanek pripravljeni organizirati v Tatrach, koordinacijo pa naj bi prevzela Komisija za veliko divjad CIC.

Boris Leskovic

Foto: B. Leskovic

Z novembrskega srečanja na lovski zvezi Slovenije (od leve): predsednik LZS Bojan Lepičnik, predsednik Lovske zveze Slovaške Marian Lipka, podpredsednik Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC) ter koordinatorskega telesa za srednjo in vzhodno Evropo Veljko Varičak ter predsednik Lovske zveze Srbije Zoran Živojinović.

50 Let LD Loka - Črnomelj

Spremembe v družbenem življenju po letu 1950 so se odrazile tudi na področju lovstva. Na občnem zboru Lovske zveze Slovenije 17. 5. 1953 je njen tedanji predsednik dr. Jože Benigar poročal, da »... moramo izvršiti reorganizacijo in spremembo zakona o lovu in v zvezi s

tem globoke spremembe tudi v materialno-gospodarskem pogledu» in poudaril: »Ostane pa in mora ostati kot cilj načelo pravičnega lova, gojitve divjadi in ustvarjanje materialnih pogojev.« V pripravah na nov zakon je pripravil tudi analizo stanja v lovstvu. Leta 1947 je bilo v Sloveniji 5.320 lovcev, leta 1953 pa 9.145. O lovskih razmerah v Beli krajini je takrat poročal **Maks Pavlin**, okrajni gozdar v Črnomlju, pozneje tudi naš član. Verjetno je bil v vlogi funkcionarja okrajne lovske podzveze. Kot je povedal, je bilo v osmih lovskih družinah v Beli krajini – v Črnomlju, Semiču, Metliki, Gradacu, Adlešičih, Dragatušu, Vinici in Predgradu – včlanjenih 300 lovcev. Lovišča so bila velika od 4.000 do 9.000 ha.

16. julija leta 1954 je začel veljati nov zakon o lovu. Med novostmi so bile večje pristojnosti Lovske zveze Slovenije in območnih lovskih zvez. Pri njih so se ustanavljali lovski skladi, v katere so lovske družine vplačevale prispevke lovskih družin in 50 % odstrelnine oz. tržne vrednosti uplenjenega medveda in divjega prašiča, namesto dotedanje letne odškodnine okrajnemu ljudskemu odboru. Sredstva sklada so bila namenjena za pospeševanje lovstva in za plačevanje odškodnin za škodo od medveda in divjih prašičev. Lovišča je z odločbo dodelil lovski družini v upravljanje Okrajni ljudski odbor. Velikost lovišč je bila omejena na 2.000–6.000 ha.

Tako omejena velikost lovišč je bila tudi vzrok za nastanek **Lovske družine Loka**, ki je bila ustanovljena leta 1954, in sicer z razdelitvijo lovišča LD Črnomelj, ki je merilo prek 8.500 ha. Z loviščem se je razdelilo tudi članstvo. »Razdelitev je potekala gladko in brez zapletov,« se spominja **Anton Schweiger** iz Čudnega Sela, eden od dveh še živčih ustanovnih članov LD Loka. Iz blagajniške knjige, ki jo je vse od ustanovitve do leta 1979 skrbno vodil dolgoletni blagajnik **Janez Plut – Žan**, je razvidno, kdo so bili ustanovni člani. Bilo jih je le 25: **Vinko Babič, Gojko Barjaktorovič, Jože Barič, Teodor Bogdanič, Nikola Bojič, Franc Bohte, Pavičiči, Anton Dernovšek, Vinko Fabjan, Leopold Ilenič, Mičo Kalundič, Janez Klobučar, Franc Kocjan, Drago Kobe, Marjan Lesac, Marjan Majkovčan, Jurij Mohorko, Ruda Müller, Danilo Pavlin,**

*V imenu generalnega sponzorja, podjetja **Begrad, d. d.** – Novo mesto, je zbrane na proslavi ob 50-letnici LD Loka - Črnomelj pozdravil generalni direktor **Franc Panjan**.*

Maks Pavlin, Janez Lut, Jože Požek, Franc Špehar, Anton Schweiger, Stanko Weiss in Janez Žunič.

Socialna sestava članstva je bila pestra: štirje kmetje, šest delavcev, dva obrtnika, sedem uslužbencev in šest vojaških uslužbencev.

Med vplivnejšimi in aktivnejšimi ustanovnimi člani so bili predsednik Občinskega ljudskega odbora Črnomelj **Janez Žunič**, predsednik Občinskega ljudskega odbora Loka - Črnomelj **Janez Klobučar** in urar v Črnomlju **Vinko Fabjan**, ki je v LD veljal za zavzetega in priljubljenega člana. Bil je prvi starešina nove LD. Umril je po hudi bolezni leta 1960, star komaj štirideset let.

Svoj prispevek k delovanju družine je dal tudi vsak izmed članov posebej, sicer ne bi zmogli kot prva lovska družina v Beli krajini že leta 1960 zgraditi lovskega doma na Toplem Vrhu in v letih 1980–1985 sedanji lovski dom na Bistrici pri Črnomlju. Ves čas nam je uspevalo v družini ohranjati zdrave in tovariške odnose. LD Loka - Črnomelj je bila ob različnih priložnostih postavljana drugim za vzgled.

V prvih letih po ustanovitvi se je število članov zmanjšalo; leta 1958 jih je bilo le še 16. Leta 1959, ko je družina začela graditi lovski dom na Toplem Vrhu, se je število članov povečalo na 25 in se postopoma še večalo. Danes družina šteje 76 članov. Povečevala se je povprečna starost članov, ki je zdaj 53 let. Nekateri člani so v svojem času pomembno prispevali k pozitivnim premikom v naši LD. Njihov osebni prispevek se je odrazil pri vodenju lovske organizacije, pri naprednem in dobrem gospodarjenju, pri uvajanju

splošne discipline in pri dobrih medsebojnih, lovskih tovariških odnosih. V času opravljanja dolžnosti, ki so jim bile zaupane, so na prvo mesto vedno postavljali gojitev in varstvo divjadi. Zato zaslužijo, da so posebej omenjeni.

Janez Žunič (1905–1982) je bil član LD Loka od leta 1954. Njen starešina je bil v letih 1964–1966. Tudi kot predsednik Občine Črnomelj je med lovci užival velik ugled. S svojo avtoriteto in poštenostjo je vztrajno uveljavljal miselnost, da je uplenjena divjad last lovske družine in da si jo član lovske družine lahko pridobi samo s plačilom njene dejanske vrednosti. Prav tako si je prizadeval za uporabo predpisanega lovskega orožja. Odločno si je prizadeval za pristno lovsko tovarištvo. »Pri lovu naj lovec uživa ob pogledu na živo divjad in ne ko je uplenjena,« je velikokrat dejal!

Matija Jerman (roj. 1927) je član LD Loka je od leta 1964, sicer pa je lovec od leta 1958. Končal je šolo za lovske tehnike in opravil lovskočuvajski izpit. V LD je bil starešina od l. 1972 do 1983. Predsednik IO ZLD Bele krajine je bil 16 let (1980–1996), član pa od njene ustanovitve leta 1967. Pri ZLD Bele krajine je bil ves čas predsednik Izpitne komisije, bil pa je tudi član strokovne komisije v VI. kočevsko-belokranjskem LGO in delegat ZLD Bela krajina na skupščini LZS. Matija je s svojim prizadevnim delom v lovski organizaciji prispeval sodobne poglede na lovsko dejavnost, in sicer tako pri članih v LD Loka kakor tudi pri lovcih drugih belokranjskih družin.

Janez Plut – Žan (1905–1981) je bil lovec z dušo, za vzgled drugim. Kot velik ljubitelj lovskih

psov ni bil nikoli brez njih. Prvi v družini je imel dva lovska psa z rodovnikom. Njegova najljubša pasma je bil istrski gonič, kratkodlaki in resasti. Vedno se je zavzemal za lov le s preizkušenimi lovskimi psi. Bil je dosleden v vsem, kar je delal. To dokazuje tudi blagajniška knjiga LD, ki jo je vodil kot blagajnik od ustanovitve leta 1954 do leta 1979 in je zdaj vir dragocenih podatkov. Hkrati je bil ves čas tudi blagajnik ZLD Bela krajina. Vedno se je zavzemal za tovariške odnose med člani in tudi njegova zasluga je zgledno delovanje LD Loka - Črnomelj.

Ivan Jankovič (1934–1990) je bil član LD Loka od leta 1962 do leta 1990. Pred tem je bil od leta 1960 član LD Adlešiči. Starešina LD Loka je bil v letih 1966 do 1972 in od 1985 do 1990. V obeh mandatih in tudi že kot član LD si je prizadeval za uspešno delovanje izvoljenih organov ter vseh članov LD. Vedno je vztrajal, da mora naša LD napredovati in biti vzgled drugim. Zavzemal se je za red in disciplino ter za zdrave odnose v družini.

Jože Švajger (1920–1994). V LD Loka je po vstopu leta 1967 prevzel dolžnost tožilca, potem je bil šest let predsednik Disciplinske komisije in šest let cenilec lovske škode. V ZLD Bela krajina je različne dolžnosti opravljal skupaj 16 let. Zavzemal se je za red, disciplino, poštenost in pravičnost v lovskih družinah. Velike zasluge ima tudi na področju kinologije. Bil je prvi med lovci, ki je predlagal ustanovitev Lovskega kinološkega društva v Črnomlju in bil tudi član ustanovnega odbora.

Franc Švajger - Paci (1927–1998). V LD Loka se je včlanil leta 1958. Pri vseh delih je bil vedno prizadeven in tovariški. Takšen se je izkazal tudi pri gradnji obeh lovskih domov. Bil je večni vodja brakirjev in dolgoletni gospodar lovskega doma. Lovski gostje, ki se vračajo na lov v naše lovišče, se ga spominjajo kot šegavega zabavljaja, ki mu je bila lovska latinščina prava specialnost. Bil je maskota naše lovske družine.

Lado Švigelj (roj. 1915) je častni član LD Loka in tudi boter prvega družinskega prapora. Častni naziv smo mu podelili leta 1971 ob razvitu družinskega prapora na Toplem Vrhu, in sicer za njegovo strokovno pomoč pri gojitvi in varstvu divjadi, ko je bil direktor Gojitvenega

lovišča Medved - Kočevje. Po njegovi zaslugi je naša LD uspešno delovala v VI. kočevskobelokranjskem LGO.

Petdeseto obletnico ustanovitve LD Loka - Črnomelj smo proslavili 26. 6. 2004 pri lovskem domu na Bistrici pri Črnomlju. V imenu LZS je govoril član upravnega odbora LZS **Štefan Virjent**. Novemu družinskemu praporu je bil boter podjetnik **Anton Vrščaj** iz Črnomlja, sicer predsednik ZLD Bela krajina. Generalni pokrovitelj prireditve je bilo podjetje Begrad, d.d. - Novo mesto. Predsednik uprave **Franc Panjan** nam je na srce položil besede: »Lovci, prevzemite odgovornost za ugled lovske organizacije ...!« Zaslужni člani so prejeli odlikovanja in priznanja LZS in ZLD Bela krajina. Posebna priznanja in zahvale so prejeli sponzorji, ki so s svojimi prispevki omogočili uspešno izvedbo obsežnih priprav in same prireditve.

Ob obletnici je LD izdala bogat bilten z zanimivimi prispevki iz petdesetletne zgodovine dela in življenja LD Loka - Črnomelj.

Prireditve je izzzvenela v pozne večerne ure ob prijetnem druženju lovcev in prijateljev lova.

Niko Šuštarč

50 let delovanja LD Raša - Štorje

Konec minulega leta je minilo natanko 50 let od začetka delovanja **Lovske družine Raša - Štorje**.

Ideja o ustanovitvi LD Raša Štorje se je porodila leta 1954 ob reorganizaciji nekaterih lovskih družin Okrajne lovske zveze Sežana. Za uresničitev te pobude je bil ustanovljen iniciativni odbor, ki je 7. decembra 1954 sklical ustanovni občni zbor. Ta je sprejel pravno veljavni sklep o ustanovitvi LD ter izvolil tudi njene

prve organe (upravni in nadzorni odbor).

Že v letu 1955 je Okrajni ljudski odbor Sežana izdal odločbo o reorganizaciji lovskih družin in o razdelitvi lovišč. Skozi čas se je spreminjalo tudi povezovanje lovskih družin v okrajne lovske zveze, tako da je bila naša LD od ustanovitve povezana v Okrajni lovski zvezi Sežana, nato v Okrajni lovski zvezi Postojna, od leta 1986 do zdaj pa je organizacijsko povezana v Obalno-Kraško ZLD Koper.

Ob ustanovitvi naše LD je lovišče merilo nekaj več kot 4.500 ha lovne površine, vendar se je v letu 1966 sprožila pobuda nekaterih lovcev iz krajev Vrhe - Vrabče, da bi na tem območju ponovno ustanovili samostojno lovsko družino, in sicer iz dela naše LD in dela lovišča LD Štanjel. Pobuda je uspela, tako da se je naše lovišče zmanjšalo na 2.554 ha lovni površini in je skoraj v celoti zajemalo območja

vati, predvsem zaradi uporabe strupenih zaščitnih sredstev v kmetijstvu in zaradi pojava raznih kužnih ali drugih boleznih ter naglega povečanja prometa in sprememb v okolju. Naj kot zanimivost navedemo, da je bilo v lovskem letu 1960/61 v našem lovišču uplenjenih 123 zajcev, 36 jerebic, 91 skalnih golobov in 6 kotorn.

Stalež velike divjadi, t.j. srnjadi, jelenjadi in divjega prašiča, se je z leti postopoma večal, kar zlasti velja za srnjad, čeprav se v našem lovišču občasno pojavljata tudi medved in ris. Skladno s povečevanjem populacije srnjadi se je povečeval tudi njen odstrel, ki je leta 1995 znašal rekordnih 93 glav. V zadnjem obdobju se tudi jelenjad naseljuje v našem lovišču in postaja naša stalna divjad, s katero skrbno gospodarimo v skladu s sporazumom in vsakoletnimi dogovori s sosednjimi LD na območju Krasa.

Leta 1985 se je med članstvom

SKROMNA POZORNOST LOVSKIM VETERANOM LZ MARIBOR

Najbolj priljubljeno delo predsednika LZ Maribor Zorana Lešnika so prav gotovo čestitke lovskim veteranom ob njihovih visokih okroglih jubilejih. Tako jim ob 70., 75., 80. obletnici pošilja ali izroča posebne spominske čestitke. Od 85 let naprej pa jim poleg čestitke v imenu lovcev LZ Maribor izroči tudi posebno spominsko darilo z listino in posvetilom.

Takšno listino in darilo je predsednik LZ Maribor Zoran Lešnik v imenu vseh mariborskih lovcev izročil tudi Francu Kogovšku (na fotografiji) ob njegovem 85. letu življenja in za 55-letno aktivno članstvo v lovski organizaciji, konkretno v LD Kungota. Kogovšek je znan predvsem kot dolgoletni direktor priljubljenega mariborskega hotela Orel in kot učitelj ter vzgojitelj številnih generacij gostinskih delavcev na Štajerskem. Njegove najbolj opazne zasluge v lovstvu so na področju lovskega turizma in lovske kulinarike, ki se je dolgo razvijala prav z njegovo pomočjo. Ob vsem tem pa ne smemo pozabiti na njegovo pozitivno osebnost, s pomočjo katere je znal povsod in vselej ustvarjati zdrave ter tovariške medčloveške odnose in dvigovati koristno družbeno zavest v vseh okoljih. Vsi, ki ga poznamo, si želimo, da bi tudi naprej ohranil take osebnostne vrline. Zato mu ob praznovanju častitljivega jubileja želimo še veliko zdravih in zadovoljnih let. – Branko Vasa

Člani LD Raša - Štorje so se fotografirali ob 50-letnici, ki so jo proslavili 30. 10. 2004.

Krajevne skupnosti Štorje in Kazlje. Takšno stanje se je obdržalo do zdaj.

Naše lovišče na kraškem območju je primeren življenjski prostor za divjad vseh vrst, saj so tod pašniki, travniki, obdelane njive, mešani gozdovi, ki nudijo divjadi dovolj hrane, skrivališč in mir. Toda velike spremembe v naravnem okolju (zaraščenost terena, industrializacija, intenzivno kmetijstvo, ograjevanje prostorov, povečan promet na cestah itn.) so sčasoma zelo zožili življenjski prostor divjadi in poslabšali njihove normalne življenjske razmere.

V začetku delovanja naše LD je bil stalež male divjadi zelo dober, in sicer vse do leta 1960 (jerebice, kotorne, fazani in zajci), nato pa se je začel zmanjševati.

naše LD porodila zamisel o gradnji lovskostrelskega doma ob strelišču na Stajah ob cesti Štorje - Kazlje. Z velikim trudom smo ga dokončali že v letu 1987. Z veseljem ugotavljamo, da je naš dom ne samo zbirališče lovcev in strelcev, temveč tudi družaben prostor za krajanje in ljudi z ožjega in širšega okolja.

Iz seznama članstva naše LD je bilo za leto 2004 razvidno, da naša lovska družina šteje 34 članov. Povprečna starost članov naše LD je zelo visoka in je v povprečju okrog 55 let. Zato si želimo, da bi se v našo »zeleno bratovščino« vključilo čim več mladih, da bi bili pri svojem družbenem poslanstvu z energijo mlajših še uspešnejši in učinkovitejši.

Uspešno in učinkovito delo na

vseh področjih lovskih dejavnosti bo še naprej odvisno predvsem od nas samih, od tega, koliko si bo vsak med nami prizadeval prispevati k uresničevanju skupnih ciljev, t.j. za varovanje in ohranitev narave ter drugih družbenih in naravnih dobrin.

V zdajšnjem času družbene razmere lovstvu niso prav posebno naklonjene, zato smo lahko zadovoljni, da smo kljub težavam uspeli z načrtnim in prizadevnim delom uresničevati zastavljene cilje. Eden od teh je bil tudi ohraniti in okrepiti družabnost, prijateljstvo, strpnost ter medsebojno spoštovanje in razumevanje med člani naše lovske bratovščine ter drugimi uporabniki prostora.

Proslavo ob 50-letnici delovanju LD Raša - Štorje smo slavno proslavili 30. 10. 2004 v našem lovskem domu z vsemi predstavniki sosednih LD in lokalnih skupnosti ter drugimi prijatelji. Ob tej priložnosti je nekaj najzaslužnejših članov naše LD prejelo tudi lovska priznanja, in sicer je LZS odlikovala z redom za zasluge III. stopnje **Franca Planiščka** in **Danimirja Reba**, z znakom za lovske zasluge osem lovcev, OK ZLD - Koper pa je s svojim priznanjem prav tako odlikovala devet zaslužnih lovcev.

Bojan Križman

Lovski praznik v Šentlambertu

V soboto, 23. 10. 2004, je bilo v Šentlambertu slovesno ob proslavljanju 50. rojstnega dne **Lovske družine Šentlambert**. Jubilej je počastilo 16 lovskih družin iz Zveze lovskih družin (ZLD) Zasavje ter gasilski društvi iz Šentlamberta in Tirne, ki delujeta na območju njihovega lovišča. Na prireditve so bile povabljene tudi žene in vdove lovcev LD Šentlambert. Zaradi boljše možnosti parkiranja so se zbrali v gasilskem domu. Slavnostni govornik je bil starešina LD Šentlambert **Janez Vidmar**, ki je orisal bogato zgodovino družine, ki trenutno šteje 30 članov. Poudaril je uspehe na področju kinologije in organiziranja ter udeležbe na strelskih tekmovanjih. Nekateri njihovi lovski psi sodijo v slovenski in evropski vrh, nekateri njihovi strelci pa dosegajo lepe uspehe tako na preizkušnjah v okviru ZLD Zasavje kot v državnem merilu. V lovišču imajo postavljenih 35

prež in 100 solnic, prizadevajo pa si tudi za čim boljše sodelovanje s kmetovalci. Le-te oskrbijo z električnimi pastirji za zaščito pridelkov pred divjadjo, skrbijo za povračilo škod od divjadi in popravilo travnikov, če so jih razrili divji prašiči. »Zahvaljujem se kmetom za zgledno sodelovanje,« je dejal Vidmar.

LD Šentlambert je 25. oktobra 1954 ustanovilo 12 zagnanih lovcev, ki so se odcepili od LD Sava in ustanovili LD Senožeti. To so bili: **Štefan Ocepek** (prvi starešina), **Alojz Ostrožnik**, **Ivan Medved**, **Franci Grabnar**, **Ivan Boltin**, **Franci Boltin**, **Franc Ocepek**, **Franc Ostrožnik**, **Jože Renko**, **Mirko Vrtačnik**, **Jože Grabnar** in **Anton Grabnar**. Lovski dom, ki stoji točno sredi lovišča, so zgradili deset let pozneje. Prvo obnovo in

z LD Izlake. Na severu meji tudi z LD Mlinše, na zahodu z LD Vače in LD Litija, na jugu pa po sredini reke Save z LD Litija in LD Polšnik.

Na jubilejni prireditvi je zgodovino in prizadevanja LD Šentlambert pohvalil tudi predsednik ZLD Zasavje **Franc Trebušak**. Ob tem je spregovoril tudi o aktualnih problemih, ki so povezani z novim lovskim zakonom, in poudaril, da si lovci želijo zakon, ki bo bolj naklonjen njim. Po njegovem mnenju je namreč sedanja lovska organiziranost, ko so lovci gospodarji lovišča, ne le njegovi upravljavci, najboljši način za učinkovito skrb za naravo in divjad. Dejal je še, da je LD Šentlambert ena tistih lovskih bratovščin, kjer »beseda nekaj velja«, zato si želi, da bi tako ostalo tudi naprej.

Tudi trboveljski pevski zbor ZLD Zasavje je popestril slovesnost.

Zagorski župan **Matjaž Švagan** je poudaril, da občina stoji lovcem ob strani pri ohranjanju in varovanju naravnega ravnovesja, s čimer prispevajo tudi k razvoju občine. Kot poslanec si je »prizadeval za čim boljši lovski zakon po nasvetu lovcev«. Svojo naklonjenost lovcem je Občina Zagorje dokazala tudi tako, da je bila glavna pokroviteljica jubileja. Ob tej priložnosti je LD Šentlambert izdala zgodovinski zbornik izpod peresa svojega tajnika **Zdravka Rebernika**.

Na slovesnosti so podelili odlikovanja več članom, LD Šentlambert pa je dobila spominski priznanji šentlamberških gasilcev in trboveljskega Pevskega zbora ZLD Zasavje. Slednji je podaril nekaj primerkov svoje zgoščenke *Pesmi iz lovskega dvorca*, ki jo je izdal lani. Na proslavi se je med drugim predstavil s pesmimi *Zeleni gozd je lovčev raj*, *Ko petelin svatuje*, *Črni kos* in *Mi smo lovci*. Uradni del prireditve so popestrili tudi Zasavski rogisti in pesem *Lovska bratovščina*, ki jo je zložil spodaj podpisani. Po uradnem delu lovskega praznika so se lovci in drugi gostje podprli z lovskim golažem, ki ga je skuhala oskrbnica lovskega doma **Martina Brvar**, ter nazdravili na preteklost in prihodnost. Za prijetne melodije je poskrbel harmonikar **Simon Razpotnik**, svoj meh pa je raztegnil tudi starešina Vidmar.

Boštjan Grošelj

O LISJAKU NA SK ZLD - CELJE

7. in 8. decembra 2004 smo v okviru Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje organizirali predavanje za tiste člane lovskih družin, ki bodo kot pooblaščenec LD delali v informacijskem sistemu LZS, imenovanem LISJAK. Predaval je naš lovski tovariš Darko But, ki je tudi član komisije, zadolžene za pripravo in začetek novega informacijskega sistema pri LZS. Na fotografiji je del udeležencev s Celjskega, ki so se udeležili predavanja. - Besedilo in fotografija: Zdravko Mastnak

Lovska koča Štepih na Konjiški gori - obnovljena!

Lovska koča pri Štepihu, pod Stolpnikom na Konjiški gori, je prenovljena in odprta. Slovesno odprtje lovske koče in sočasno razvitje novega lovskega prapora **Lovske družine Slovenske Konjice** sta bila 25. 9. 2004, ko so lovski rogovi ob navzočnosti praporov sosednjih LD in pobratene LD Rakek napovedali, da konjiški lovci slavijo velik uspeh, za katerega smo zaslužni vsi lovci LD Slov. Konjice. Slavnostna govornica je bila ministrica za regionalni razvoj mag. **Zdenka Kovač**, ki je lovcem čestitala za uspeh in podarila, da zagotovo ni zadnjič na Štepihu. Pozdravne govore s pohvalami so pripravili župani občin, na katere meji lovišče LD Slov. Konjice, pa tudi predsednik SKZ LD Celje **Janez Pavel Marin** in starešina pobratene LD Rakek **Edvard Lenarčič**. Starešina LD Slov. Konjice **Niko Laznik**, ki ima ob tem uspehu nedvomno največ zaslug, pa je izročil zahvale vsem, ki so pomagali pri obnovi lovske koče, vsem sponzorjem in donatorjem, lovcem pa se je zahvalil za pomoč in spodbudo ob gradnji koče. Velika čast – prerezati trak – je bila dodeljena dolgoletnemu in aktivnemu članu LD Slovenske Konjice **Stanislavu Paholetu**.

Zemljišče s staro lovsko kočo je LD odkupila pred približno petimi leti. Kočo v prvotni podobi je okoli leta 1930 zgradil takratni veleposestnik in je bila namenjena le za lovske potrebe. Po drugi svetovni vojni so jo uporabljali gozdarji in furmani kot zavetišče in prenočišče. Staro kočo smo lovci najprej zasilno obnovili, vendar kljub temu ni ustrezala našim željam in potrebam. Odločili smo se, da jo bomo temeljito preuredili. Za uresničitev naših želja ne bi bila dovolj le dobra volja in prostovoljno delo članov ter drugih prijateljev naše Lovske družine. Že v uvodu smo omenili donatorje in sponzorje, ki so nas razumeli in nam izdatno pomagali. Za dano pomoč vsem še enkrat hvala. Obnovljena koča ima velik skupni prostor z manjšo kuhinjo, kjer poteka glavna dogodka. Središče pozornosti vzbuja velika krušna peč, ki vedno vabi prezeble k svoji bližini, v njenem

Konjiški lovci z novim praporom

Na slavnostnem odprtju je trak na vhodu v obnovljen objekt konjiških lovcev prerezal dolgoletni aktivni član LD Stanislav Pahole.

ognjišču pa se bo tudi marsikaj dogajalo. V pritličnem delu so še sanitarije ter manjša shramba za živila. Pred vhodom v glavni prostor načrtujemo ureditev garderobe in omaro za orožje. Obnovitvena dela bodo tako vredna prek 40 milijonov tolarjev.

Čeprav so bili lovci na konjiškem dokaj aktivni že med obema vojnama, pa konjiški lovci štejemo za ustanovitveno leto nove LD Slovenske Konjice leto 1946. Takratni pobudniki – ustanovitelji in lovci **Malenšek, Vončina, Šporar, Kolar, Vertnik, Čerič** in drugi so postavili trdne temelje LD, ki uspešno deluje še sedaj. Našim predhodnikom obljubljam, da bo stari prapor z njihovimi žeblički našel častno mesto v novi lovski koči.

Po najnovejših meritvah naj bi lovišče LD Slovenske Konjice obsegalo okrog 6.000 ha. Tu niso odštete nelovne površine, ki jih je skoraj 2000 ha. Z loviščem upravlja 60 lovcev. Po drugi svetovni vojni je v loviščih prevladovala mala divjad, ki je iz zna-

nih razlogov ni več. Zdaj je največ srnjadi, precej je gamsov, stalna velika divjad so tudi divji prašiči. Žal je z vrhov Konjiške gore izginil divji petelin, ki je v preteklosti pel ravno okoli lovske koče Štepih. Za izginotje te prelepe gozdne kure, katere lik krasi naš novi prapor, prav gotovo nismo krivi lovci.

Milan Šporar

Ponovno snidenje koroških in štajerskih lovcev

Potem ko so se koroški lovci iz LD Mislinja, LD Golavabuka in LD Škale, dve koroški in ena štajerska, ki povezujejo več kot 125 članov zelene bratovščine, v minulih treh desetletjih že večkrat srečali na skupnih jesenskih lovih, so v letu 2003 ponovno oživel tradicionalno povezovanje, ki je zamrlo v zadnjih nekaj letih. Tako je v letu 2003 skupni lov organizirala LD Mislinja. Oktobra lani pa so se koroški in štajerski lovci ponovno srečali v lovišču LD Golavabuka na pobočjih slovenjgraškega Pohorja nad Mislinjsko dolino.

Da se koroški in štajerski lovci radi srečujejo, in sicer ne glede, ali bo lov uspešen ali ne, so ponovno dokazali lani, saj se je dobro organiziranega lova udeležilo okrog 60 lovcev.

Zadnje čase lovce radi obiščejo tudi policisti PU Slovenj Gradec, predvsem zaradi novega zakona o orožju. Tako je bilo tudi lani pred začetkom lova na zbirnem mestu na turistični kmetiji Klevž na Legnu. Koroški in štajerski lovci niso mogli povsem zatajiti stoletnih lovskih šeg in navad ter so za utrjevanje pristnega lovskega tovarštva in za lovsko srečo poskusili dober koroški »šnops« in druge dobrote.

Da so tudi lovski funkcionarji na Koroškem in Štajerskem dobri govorci in da dobro poznajo lovski bonton, so dokazali **Ciril Slemenik**, starešina LD Golavabuka, **Oto Skobir**, starešina LD Mislinja, in **Ervin Miklovžina**, starešina LD Škale, ki so v pristnem koroškem in savinjskem narečju pozdravili udeležence drugega srečanja koroških in štajerskih lovcev.

Lova v LD Golavabuka se je udeležilo več kot 60 koroških in štajerskih lovcev.

Foto: F. Rutar

skih lovcev. Vsi so bili enotnega mnenja, da taka in podobna srečanja še bolj povezujejo in plemenitijo slovensko lovstvo.

Četudi je **Srečko Konc**, gospodar LD Golavabuka, pripravil dober načrt za lov v sicer bogatem lovišču, na koncu žal ni bil uspešen. Je bil pa zato nadvse uspešen in družaben »zadnji pogon« v novem obnovljenem lovskem domu LD Golavabuka. Za člane LD Golavabuka je bilo uspešno tudi leto 2004, in sicer tako pri gojitvi in odstrelu divjadi, obnovi lovskega doma na Vrhnjakovi Seči, predvsem pa pri širjenju in plemenitenju lovske družabnosti. Tako so se v začetku oktobra z avtobusom potepali po avstrijski Koroški in obiskali Gosposvetsko polje, stalno razstavo ptic ujed na gradu Landskron, grad Hochosterwitz in čudovit Alpski park, ki se razteza na površini 11 ha. Celotno organizacijo in strošek izleta sta prevzela **Janko** in **Janez Zakerš-**

(t.i. »evropski model«), v preteklosti pa smo tekmovali v veliki lovski kombinaciji, ki je zajemala tudi streljanje na premično tarčo – bežečega merjasca. Komisija za lovsko strelstvo pri LZS se je odločila, da v letu 2004 to strelsko disciplino izpelje na posebnem tekmovanju. Vzrok temu ni bilo samo spremenjeno uradno državno prvenstvo, ampak predvsem dejstvo, da je ta disciplina lovskega streljanja izredno zanimiva, predvsem pa koristna pri lovu (predvsem na divje prašiče).

V okviru lanskega evropskega prvenstva je vzporedno z uradnim tekmovanjem potekalo tudi tekmovanje v streljanju na premično tarčo – bežečega merjasca, prav z namenom, da bi to strelsko lovsko disciplino razširilo v vsej Evropi. Tako je 18. septembra letos LD Motnik - Špitalič organizirala odprto prvenstvo LZS v streljanju na premično tarčo – bežečega merjasca.

izvedbo tega prvenstva, za kar veljajo članom LD Motnik - Špitalič vse čestitke in pohvale.

Tekmovanje v streljanju na premično tarčo – bežečega merjasca je potekalo po znanih pravilih za to disciplino lovskega streljanja, s to razliko, da je pri tem dovoljena uporaba optičnih namerilnih naprav (strelni daljnogled do 12 x povečave) ter vseh pušk kalibra .22 l r., teža puške in namerilne naprave pa ne sme presegati 5 kg. Vsi nastopajoči so tekmovali z dvema preskusnima streloma v vsakem teku tarče in 20 strela v tekmovalni seriji (10 strelav počasni teki in 10 strelav hitri teki).

Vzporedno s prvenstvom LZS v streljanju na premično tarčo – bežečega merjasca so domačini za vse udeležence pripravili še nagradno tekmovanje v streljanju z MK puško na MK tarče lisica, srnjak in merjasec, in sicer v trojnem položaju (leže, stoje in s prislonom ob kolček). V tem

tekmovanju je bil najboljši **Karli Cizej** pred **Ljubišo Pavlovičem** in **Dušanom Urankarjem**.

Rezultati Odprtega prvenstva LZS v streljanju na bežečega merjasca:

EKIPNO:

1. SK ZLD CELJE 422 točk
(D. Žehelj, A. Šekoranja, D. Urankar)
2. LZ MARIBOR 364 točk
(A. Forstner, B. Urbančič, B. Kurnik)
3. ZLD LJUBLJANA 330 točk
(M. Sterle, J. Kramar, L. Pavlovič)

POSAMEZNO:

1. Bojan URBANČIČ
(LZ Maribor) 165 točk
2. Jure ŽOHAR
(SK ZLD - Celje) 156 točk
3. Dušan ŽEHELJ
(SK ZLD - Celje) 143 točk
4. Dušan URANKAR
(SK ZLD Celje) 141 točk
5. Aleš ŠEKORANJA
(SK ZLD - Celje) 138 točk
6. Janez KUSTURA
(SK ZLD Celje) 136 točk

Foto: D. Žehelj

Zmagovalci Odprtega prvenstva LZS (2004) v streljanju na bežečega merjasca so bili: (od leve) J. Žohar (2.), B. Urbančič (1.) in D. Žehelj (3.)

nik, člana LD Golavabuka, sicer lastnika priznanega slovenjgraškega podjetja Evrocit.

Koroški in štajerski lovci se bodo ponovno srečali jeseni v Šaleški dolini v LD Škale.

Fran Rotar

Tudi v lovski praksi koristna tekmovalna disciplina

Odprto prvenstvo LZS – 2004 v streljanju na premično tarčo – bežečega merjasca

Lansko državno prvenstvo LZS je potekalo po pravilih streljanja v lovski kombinaciji

Tekmovanje se je začelo z otvoritveno slovesnostjo, na kateri so udeležence nagovorili starešina LD Motnik - Špitalič **Janez Petrič**, strelski referent **Srečo Krznar** in predsednik Komisije za strelstvo LZS **Brane Kurnik**. V kulturnem programu so sodelovali Štajerski rogisti iz Nove Cerkev, ki so s kakovostnim nastopom in svojo mladostno sestavo zelo navdušili vse udeležence.

Strelišče, na katerem je potekalo tekmovanje, so domačini zgradili lani, zato je bilo dobro pripravljeno, pa tudi okolje ob lovskem domu LD Motnik - Špitalič, ki je prispevalo k dobri rezultatom in počutju tekmovalcev. Domačini so upravičili zaupanje LZS, ki jim je zaupala

LOVSKE RADIJSKE ODDAJE NA R TRBOVLJE

Lovska zveza Slovenije se vse bolj usmerja k načrtnemu delu v smeri stikov in sodelovanja z javnostjo. Morda ji manjka le še malo več profesionalnosti, a lovci znamo s svojim amaterskim znanjem dostikrat preseči profesionalizem, če nas neko dobro vodi.

ZLD Zasavje in njena Komisija za stike z javnostjo pod vodstvom Toneta Svršine je že pred leti zasnovala strategijo, kaj in kako sodelovati z javnostjo. Več idej je tudi uresničila. Res je, da nekaterih ni podprlo nekaj starešin lovske družine, a kljub temu menimo, da bodo tudi na tem področju v prihodnosti vsa vodstva LD kmalu spoznala, da je delo z javnostjo enako pomembno kot pravilno opraviti načrtovan odstrel divjadi.

Dve leti smo, enkrat na mesec, z oddajo na Radiu Trbovlje predstavljali lovske družine v Zasavju in aktualne teme, povezane z lovstvom. Tudi na tem mestu se zahvaljujem Radiu Trbovlje in novinarki Romani Beravs (na fotografiji), da so nam omogočili brezplačen vstop do javnosti.

Tudi v prihodnje se bomo vsak prvi četrtek javljali na Radiu Trbovlje z oddajo NAŠA HOSTA, v kateri bomo govorili o lovcih in lovstvu. Morda bi še kdo želel kaj povedati!? Mikrofon je pripravljen, javite se na naslov: prah.joze@volja.net.

Foto: S. Ličef

Združeni skupni nastop rogistov in pevskih zborov na 31. srečanju lovskih pevskih zborov in skupin rogistov, ki je bilo 19. 6. lani v Bohinju.

Po končanem tekmovanju je najstarejši član LD Motnik - Špitalič izročil pokale in nagrade, ki jih je najuspešnejšim strelcem pripravila Komisija za lovsko strelstvo LZS.

Vsi udeleženci lanskega prvega takega prvenstva LZS so menili, da je ta lovška strelska disciplina izredno zanimiva in pomembna tudi v lovski praksi. Zato je treba s tekmovanji v tej disciplini nadaljevati tudi vnaprej in omenjeno strelsko disciplino promovirati po vsej Sloveniji.

Brane Kurnik

To je bil lovski, kulturni in turistični praznik

31. srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov

Lovski rogisti Bohinjskega lovsko-pevskega zbora smo v soboto, 19. 6. lani, v Bohinju organizirali srečanje, ki se ga je udeležilo 17 lovskih pevskih zborov in 23 skupin rogistov iz Slovenije in sosednjih držav. Skupaj je nastopilo kar 489 nastopajočih.

Že dopoldne smo organizirali tudi skupno vajo za sklepni, popoldanski zaključni del srečanja. Nato so sledile predstavitve posameznih skupin, kjer se je vsaka skupina predstavila z dvema skladbama. Po skupnem kosilu je v popoldanskem delu sledil sklepni del srečanja, v katerem smo skupaj nastopili vsi pevci in rogisti. Program sta popestrili še godba iz Bohinja in folklorna skupina iz Boh. Bistrice.

Kljub slabemu vremenu se je poleg nastopajočih in spremljevalcev zbralo veliko gostov in drugih obiskovalcev, tako da je bil tisti dan v Bohinju pravi lovski, kulturni in turistični praznik.

Lovski pevski glasovi in zvoki lovskih rogov so odmevali od jutra do večera.

Lovski rogisti Bohinjskega lovsko-pevskega zbora smo bili kot organizatorji veseli in ponosni, da smo lahko gostili tako številčno množico ljubiteljev lovskih pesmi in zvokov lovskih rogov. Stoletja so nastajali napravi, desetletja se že družimo v taki obliki, zato nam taka oblika lovske kulture pomeni neprecenljivo vrednoto v slovenski in evropski kulturi. Lovci z ohranjanjem tradicije lovske kulture dokazujemo, da nista naši glavni nalogi samo lov in gojitev divjadi, temveč tudi izobraževanje in ustvarjanje kulturnega življenja. Da smo tega sposobni, dokazujemo tudi z ustanavljanjem novih skupin in z aktivnim vključevanjem mladih ljubiteljev iz lovskih in nelovskih vrst tako v pevske zборе kot tudi v skupine rogistov.

Upam in verjamem, da je vsem, ki ste si ogledali veliko lovsko glasbeno in kulturno srečanje v Bohinju, ostalo v čim lepšem spominu. Obenem izkoristim priložnost, da se še enkrat zahvalim vsem sponzorjem in pokroviteljem, ki ste finančno in materialno podprli našo prireditev. Hvala vsem, ki ste z osebnim delom pomagali pri organizaciji srečanja, kajti tako uspešna organizacija prav gotovo ne bi uspela brez predanega dela vseh, ki ste nam pomagali.

Slavko Ličef

OBVESTILO

Francu Wolharju so na osnovi sklepa Višjega sodišča v Kopru, z dne 16. 12. 2003, št. P377/99, ponovno priznane vse pravice in članstvo v LD Kanal.

LD Kanal

Osemnajstega avgusta lani je praznoval svojo 80. letnico in 65 let lovskega udejstvovanja naš dragi in cenjeni lovski tovariš **Maks Holcman**.

Rodil se je leta 1924 pri Svetem Duhu na Ostrem Vrhu. Že kot mlad fant je začel spoznavati gozd, lov ter večne zakonitosti narave. Član LD Vurmat je postal leta 1947. V lovski družini je opravljal več funkcij; tako je bil od 1952 do 1954 gospodar ter blagajnik v takrat združenju LD Kapla - Vurmat, v letih 1954 do 1984 gospodar, od 1984 do 2001 pa starešina naše LD Vurmat.

Za zasluge v lovstvu ga je LZ Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje, LZ Maribor pa mu je podelila plaketo za dolgoletno delo v lovstvu.

Maks je vse življenje povezan z naravo, gozd mu je nudil delo in sprostitve. Že kot mlad fantič je postal lovec; tako pozna vsak kotiček prelepega dela Kozjaka, kjer v obsežnih gozdovih in grapah tišina šepeta ter obdaja njegov dom.

Lovski prijatelji, dragi Maks, ti želimo še na mnoga leta in še veliko lovskih užžitkov!

LD Vurmat – Z. L.

V krogu svoje družine in lovec, kot je bila njegova želja, smo 12. 9. 2004 praznovali 80. rojstni dan našega dolgoletnega prijatelja, tovariša in lovca **Slavka Trčona**.

Praznovanje smo združili s posvetom LD Strunjan in zadnjo točko namenili praznovanju njegovega rojstnega dne. Ob tej priložnosti smo Slavku podarili umetniško delo *Fazanji boj za rastišče*, slikarja samouka Iva Verdenika.

Slavka so položili v zibel 14. 9. 1924 v revni kmečki družini na Krasu. V življenju mu ni bilo nič kaj lepo postlano, saj je že z osmimi leti odšel od doma za pastirja. Pozneje se je izučil zidarskega poklica in težko zidarsko delo opravljal vse do upokojitve leta 1970.

Med vojno viхро so ga vpoklicali v italijansko vojsko. Toda takoj, ko je bilo mogoče, se je Slavko priključil NOB in se kot partizan boril na goriški fronti. Od tam je nadaljeval boje v Gradnikovi brigadi vse do leta 1944, ko je bil hudo ranjen. Zaradi strele skozi pljuča in drugega v nogo se je moral zdraviti v bolnišnici Pavla, kjer je ostal vse do osvoboditve. Ko je ozdravel, so ga po dekretu poslali v tedanje cono B, kjer je pravzaprav ostal do zdaj. V piranski ladjedelnici je delal kot zidar.

Leta 1963 se je Trčona vključil v LD Strunjan. Lov je postal njegova velika ljubezen in še dandanes, pri 80-ih letih se redno udeležuje lovov. V svojem 40-letnem lovskem stažu je bil Slavko dolgoletni vodja skupine, član UO LD je bil od leta 1986 do 1992, predsednik NO LD od 1992 do 2002. Za zasluge v lovstvu je prejel družinsko priznanje, LZS pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Za njegove zasluge in pogum v NOB je bil odlikovan z redom za

hrabrost in več drugim visokimi državnimi odlikovanji.

Kruta usoda je Slavku vzela sina in ženo. Njegova skrita želja je, da bosta hčerina sinova podedovala njegove puške in postala lovca.

Vsi člani LD Strunjan želimo Slavku še enkrat, prek našega glasila, veliko zdravja in še na mnoga leta v krogu njegove družine. Želimo si, da bi še dolgo prihajal med nas.

LD Strunjan – J. P. Venčeslav

Venčeslav Lavrenčič se je rodil 4. 9. 1934 v Spodnjem Slemenu. Domačija leži med Dravo in strmimi obronki Kozjaka, na katerih je od otroških let naprej pasel smjad in dolgouhce. Želja postati lovec se mu je uresničila s 23-imi leti, kar je bila prelomnica v njegovem življenju. Lov ga je tako pritegnil, da mu je do hude bolezni, ki mu je preprečila aktivno delo v naši družini, namenil ves prosti čas.

V LD Gaj nad Mariborom smo ga sprejeli 1957. leta. Ugotovili smo, da smo v svoje vrste dobili lovca, ki je svoje delo in zadolžitve vedno opravil vestno in pogosto predlagal izboljšave. Zato smo ga v prvih letih zaposlili v raznih komisijah. Leta 1965 je bil izvoljen za gospodarja in to funkcijo uspešno opravljal polnih 20 let, do leta 1985, ko je postal starešina LD in uspešno vodil LD do 1993. Poleg teh glavnih zadolžitve je bil 15 let praproščak in 22 let preglednik uplenjene divjadi. Kot soorganizator in gospodar LD je prispeval levji delež pri gradnji lovskega doma, organiziral gradnjo skupnega lovskega strelišča z LD Kamnica, lovskega prizidka, ob vsem tem pa je bil še dober lovski mentor.

Vinko je bil soustanovitelj Kozjakega gojitvenega bazena in ga kot predsednik vodil od 1973 do 1986, tajniška dela pa je opravljal od 1986 do 1993. leta.

Ko je bil Vinko gospodar in nato starešina, je družina v vsakem pogledu napredovala. Lovska zveza Maribor je cenila Vinkovo poglobljeno delo, temeljito lovsko znanje, zato so ga 1994 do 2002 izvolili v UO LZ Maribor. Bolezen mu je te in vse nadaljnje funkcije onemogočila.

Ko je že smogel, je sodeloval tudi v družinski strelski ekipi in z njo osvojil tri pokale in tri medalje. Za izjemne zasluge v lovstvu je Vinko prejel znak LZS za lovske zasluge, red III. in II. stopnje, plaketo LZ Maribor, zlato plaketo in zlati znak LD Gaj ter srebrni znak kinološkega društva.

Vinko je deloval tudi med gasilci, v sindikatih, med krvodajalci, v planinskem in turističnem društvu ... Tudi za te aktivnosti je prejel vrsto pohval, odlikovanj in značk.

Vinko kljub bolezni še vedno budno spremlja dogajanje v LD, rad svetuje, tudi opozarja. Nadvse pa je vesel in srečen, ko ga obiskujemo lovski prijatelji in z njim obojujamo številne lovske spomine.

Dragi lovski tovariš Vinko, lovci naše LD in drugi prijatelji ti ob tvoji 70-letnici iskreno čestitamo in si srčno želimo, da bi se ti tvoja invalidnost toliko izboljšala, da bi spet užival na lovu in v naši družbi.

LD Gaj – B. Č.

Sedemdesetletnico rojstva in 40-letnico članstva v zeleni bratovščini je 9. 11. 2004 praznoval **Božo Žagar**, član LD Kočevje.

Rodil se je leta 1936 v Lokvah pri Delnicah. Leta 1939 se je njegova družina preselila v Podpresko pri Loškem Potoku, kjer je končal osnovno šolo in se nato odšel učiti za kovinarja v Kočevje. Do leta 1960 je delal v podjetju LJK – Kočevje, upokojitev pa je dočkal leta 1990 v podjetju Melamin v Kočevju.

Že v mladosti je zelo rad hodil v naravo, se družil z lovci in obdudoval divjad. Leta 1964 se je včlanil v LD Kočevje in naslednje leto opravil lovski izpit. Predanost naravi in zeleni bratovščini ter delu v LD Kočevje je razvidno iz zadožitev, ki jih je Božo vestno opravljal. Gospodar

LD je bil od leta 1968 do 1972, od 1976 do 1980 in od 1982 do 1983. Izpit za lovskega čuvaja je opravil leta 1972, nato pa je več let opravljal lovskočuvajsko službo. Referent za strelstvo v LD je bil od 1976 do 1986, za lovski turizem pa v letih 1983 do 1988. Preglednik uplenjene divjadi je bil od leta 1971 do 2001, štiri leta je bil praporščak LD in dolga leta tudi član Komisije za ocenjevanje škod od divjadi, član NO in DK LD, mentor mladim lovcom in stalni lovovodja.

Božo Žagar je bil v štiridesetletnem lovskem stažu in delu večkrat odlikovan. Od LD Kočevje je prejel več diplom in priznanj, LZS pa ga je za zasluge v lovstvu odlikovala z znakom in redom III. stopnje.

Ob tvojem nedavnem jubileju ti, dragi Božo, vsi tvoji lovski tovariši želimo še veliko zdravih in srečnih let ter dober pogled.

LD Kočevje – M. K.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

95-letnico

Adolf Malavašič, LD Vrhnika

90-letnico

Mihajlo Rakočević,
LD Medvode
Miro Vodnik, LD Brusnice

85-letnico

Stojan Birska, LD Tabor, Dornberk
Alojz Cucek, LD Gradišče, Košana
Dušan Grom, LD Novo mesto
Ilija Mrdža, LD Malečnik
Jože Pesek, LD Rače
Konrad Seidl, LD Boštanj
Ivan Sepaher, LD Smuk, Semič

80-letnico

Elio Babič, LD Žabnik, Obrov
Martin Budna, LD Senovo
Dušan Guštin, DSL FJK Doberdob
Alojz Has, LD Sv. Ana
Jakob Hermonko, LD Peca, Mežica
Edvard Jurišević, LD Trnovo
Jože Kotnik, LD Bistra, Črna na Koroškem
Ciril Mikelj, LD Šentlambert
Jože Ogrinec, LD Tuhin
Edi Petelinšek, LD Vitanje
Franc Pušnik, LD Kamnica
Jože Verdenik, LD Ptuj
Slavko Žgavec, LD Izola

75-letnico

Valentin Ajdič, LD Oljka, Šmartno
Aldo Bric, LD Kobarič
Lojze Drobež, LD Šentjernej
Andrej Drobnič, LD Sorško polje
Dušan Jošt, LD Gornja Radgona
Albert Kante, LD Dolce, Komen
Jože Kerec, LD Fram
Jože Kovačič, LD Kresnice
Janko Kutin, LD Planota
Peter Majdič, LD Bistra, Črna na Koroškem
Slavko Markovič, LD Križevci
Marian Orožen, LD Kresnice
Jožef Pahor, LD Vrhnika

Franc Pirc, LD Kočevje
Blaž Potočnik, LD Hum, Celje
Jože Protner, LD Malečnik
Zvonko Romih, LD Puščava, Lovrenc na Pohorju
Hinko Smodiš, LD Trbovlje
Boris Štrubelj, LD Rakitna
Ante Tadič, LD Iga vas
Saša Yuga, LD Vič
Jože Žalek, LD Malečnik
Boris Žlebnik, LD Bistra, Črna na Koroškem

70-letnico

Anton Bratuša, LD Poljane
Jože Cvilak, LD Kamnica
Srečko Del Fabro, LD Čaven
Ivan Drobnič, LD Dolenja vas
Andrej Einsiedler, LD Loka, Črnomelj
Adolf Ferk, LD Muta
Avgust Ferlič, LD Malečnik
Jože Gaber, LD Škofja Loka
Valentin Jenko, LD Storžič, Kranj
Jože Jeras, LD Tuhin
Franc Kadunc, LD Bled
Jože Koželj, LD Smrekovec
Ivan Lužnik, LD Volče
Anton Makše, LD Trebelno
Andrej Marka, LD Log pod Mangartom
Lazar Maslarič, LD Plešivica, Žužemberk
Slavko Matkovič, LD Dragatuš
Roman Pavlinič, LD Rižana
Zdravko Pečovnik, LD Puščava
Ivan Ravnjak, LD Radlje ob Dravi
Franc Retar, LD Ivančna Gorica
Franc Selan, LD Moravče
Peter Šercer, LD Osilnica
Janko Šiker, LD Puščava, Lovrenc na Pohorju
Oto Škorjanc, LD Gradišče
Jože Štiblar, LD Prosenjakovci
Slavko Štrucl, LD Sela pri Kamniku
Albin Verčko, LD Puščava, Lovrenc na Pohorju
Franc Vidmar, LD Cerknica
Andrej Žagar, LD Osilnica
Srečko Žefran, LD Anhovo

*Vsem jubilarom iskrene
čestitke!*

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki LD na članskih seznamih!

Gozdna učna pot Loka pri Zidanem Mostu

Bil je lep jesenski dan. Odšli smo v Loko pri Zidanem Mostu.

Od loške šole nas je pot vodila do starega mlina. Gozdar nam je povedal, kako so včasih mleli žito. Sedaj je mlin popravljen. Spregovoril nam je še o podrašču v gozdu. Povedal je tudi, kako spoznamo drevo. Pokazal nam je liste in semena. Nato smo prišli do velikega hrasta. Razložil nam je zanimivosti o kostanju in divji češnji. Videli smo dve zelo debeli bukvi. Pokazal nam je smreke, ki jih je napadel lubadar. Ob poti nam je pokazal tudi sestavo gozdnih tal. Prispeli smo do lovske kočice, kjer nas je sprejel lovec s psom. Pripovedoval nam je o divjadi. Pokazal je tudi puško.

Z našega prvega naravoslovnega dne smo se v Sevnico vrnili polni lepih vtisov.

*Klemen Klenovšek, 4. b,
OŠ Sava Kladnika, Sevnica*

Že tretjič skupaj

Četrtek, 16. junija, sem se izjemno veselil. Na ta dan so mi obisk spet najavili 'moji otroci' iz **Otroškega vrtca Rače**. Lahko bi rekel, da so srečanja otrok z lovci **LD Rače** že tradicijska, saj se vsako leto srečamo vsaj dvakrat. Ko se pomlad nagane v poletje, pridejo otroci v naš lovski dom, pozimi pa jih v vrtcu obiščem jaz.

Vedno znova se veselim naših druženj, obenem pa se moram na ta srečanja tudi temeljito pripraviti. Vprašanja malih nadobudnežev me ob vsakem obisku precej presenetijo. Zahtevnost vprašanj za njihovo starostno stopnjo je na zavidljivi ravni. Tudi od mene pričakujejo temeljite in razumljive odgovore, zato moram včasih globoko poseči v svoje znanje, da so končno le zadovoljni.

Letos smo si ogledali notranjost obnovljenega lovskega doma in oboroženo vzrejo fazanov. Zanimalo jih je prav vse in vprašanj je bilo nešteto: zakaj, kdaj, kako, kdo ... in spet na začetek. Še posebno je nanje naredila vtis preparirana lisica, ki krasi naš lovski dom. Kar niso se je mogli nagledati. Tudi mali fazanji kebeci so nanje naredili velik vtis.

Tovarišici Simona in Andreja, ki sta prišli z njimi, sta bili prav tako navdušeni nad ogledom. Priznali sta, da je bil to za otroke izjemen dan, saj so veliko izvedeli in si pridobili nekaj novega znanja – in to na prijeten in nevsiljiv način.

Po ogledu smo se še fotografirali za spomin, nakar smo posedli in naprej kramljali ob pijači in jedači. Ura slovesa je zmeraj prekmalu. Na koncu sledi obvezna obljuba o ponovnem srečanju in upam, da je veselje ob tem obobjestransko.

Zelo toplo mi je bilo pri srcu, ko so se mi otroci posedli na kolena in mi zaupali, da tudi oni zelo radi pridejo k meni v lovski dom, kjer rečemo eno 'po naše'. Kaj je to, vam pa ne bom zaupal; je namreč naša velika skrivnost ...

Dragi otroci, hvala vam za prijeten dan, ki ste mi ga s svojo prisotnostjo neizmerno polepšali.

*Drago Vešner,
referent za kulturo in prireditve
v LD Rače*

Lovec med malčki v vrtcu

Na povabilo vzgojiteljic Andreje F. Hanc in Liljane Nemec iz VVE Pertoča (OŠ Sveti Jurij) sem kot lovec obiskal malčke v vrtcu. Tako sem popestril temo, s katero so se trenutno ukvarjali: *Gozdne živali pozimi*. Predstavil sem jim lovsko obleko, opremo, predstavil revijo Lovec in, seveda, veliko smo se pogovarjali o živalih. Izvedeli so, da lovci brez potrebe ne streljamo živali, ampak v veliki meri skrbimo zanje – posebno pozimi (bila je namreč ravno zima)!

Odpravili smo se do krmišča, kjer so lahko tudi sami nakrmili živali.

To je bil že moj drugi obisk v tem vrtcu. Sodelovanje z vrtcem se je začelo že leto prej, ko smo si ogledali tudi lovsko opazovalnico.

Menim, da je prav, da so otroci seznanjeni s pravim lovskim poslanstvom. Veliko pa se naučijo predvsem takrat, ko nekaj izkusijo, se na lastne oči prepričajo; na drugačen, nenavaden način. In tak obisk med njimi to vsekakor je! Takih oblik sodelovanja si vsi skupaj samo še želimo.

*Jože Čerpnjak,
LD Cankova*

Foto: K. Schneider

S pisanjem in slikanjem bogati lovsko kulturo

Precej bogato naloženemu vozu slovenske lovske kulture, ki ga že več desetletij z vedno večjo vnemo vlečejo mnogi slovenski lovci pevci, rogisti, pisci lovskih zgodb in pesmi, likovniki, slikarji, rezbarji in kiparji, se je že pred mnogimi leti pridružil tudi znani in priznani koroški lovec **Alojz Simetinger**, častni član LD Dolič. Divjad in naravo koroških gozdov, planin in gora je začel spoznavati najprej upodabljaajoče, s svinčnikom, pozneje pa tudi v barvni tehniki. Zaradi svoje skromnosti, ki ga nedvomno odlikuje in mu tudi odpira vrata med mnoge ljubitelje zelene bratovščine, je vzniknil iz osame šele sredi minulega leta, ko je v samozaložbi izdal svojo prvo knjigo *Lovski in planinski doživljaji in spomini*.

Alojz Simetinger se je rodil pred 82 leti v zgornji Mežiški dolini v Mušeniku, kjer že od nekdaj živijo rodovi pridnih in

trdnih koroških gozdarjev ter rudarjev. Medtem ko je v osnovno šolo hodil v Črni, je meščansko končal v rudarski Mežici. Njegova prva zaposlitev je bila na žagi v Mušeniku, ki je bila v lasti grofa Thurna. Ko je okupator leta 1941 prišel tudi v Mežiško dolino, bogato z lesom, s svinčeno rudo in plemenitimi jekli, je kot sedemnajstleten fant dobil poziv za prisilno delo v Nemčiji. Pozneje je bil mobiliziran tudi v nemško vojsko, iz katere je odšel na rusko fronto. V začetku leta 1945 so ga zajeli ruski vojaki in kar osem mesecev je preživel v ruskem ujetništvu v Javri, v severni Rusiji, v slabih razmerah. Ko so mežiški »knapci« leta 1945 začeli kopati vodni rov od Žerjava do Prevalj, je bil Alojz med njimi kot »lafar«. Mogoče bi tudi ostal »knap«, če ga ne bi že od mladih let tako zelo privlačili koroški gozdovi in življenje v njih. Pravi, da se je v rudarskih rovih globoko pod zemljo, v nedrjih Pece in Pogorevca počutil utesnjenega in nesvobodnega. Vleklo ga je ven, na sonce, v dež in sneg, v mogočne gozdove in med

divjad. Visoko nad Črno se je podajal, vedno bolj so ga privlačili divji petelini, ruševci in tropi gamsov.

»V začetku leta 1946 sem se zaposlil kot gozdarski praktikant na Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec. Gozdarsko šolo v Idriji sem končal leta 1953. Ta prečudovit poklic gozdarja sem z velikim veseljem in ponosom opravljal vse do leta 1986, ko sem se upokojil. Ker lovstvo v naši rodbini sega stoletja nazaj, lovec je bil tudi moj oče, ki je imel pred drugo svetovno vojno z nekaterimi Črnjani v najemu lovišče na Ludranskem Vrh. Kot pomožni lovski čuvaj, izpit je opravil že leta 1936, je skrbel tudi za lovišče grofa Thurna. Oče Alojz mi je vcepil ljubezen do pravičnega lova in narave, predvsem pa pravilen odnos do lovskih tovarišev in divjadi. Mnoga zgodnja jutra sem z njim preživel v rastiščih divjega petelina in ruševca,« je pripovedoval Alojz Simetinger. »Že kot gozdar sem v letih 1947 in 1948 v Črni opravljal dela in naloge poklicnega lovca, saj je Gozdarski obrat Črna

imel svoje lovišče, ki so ga leta 1948 ukinili in razdelili na zdajšnje lovske družine: Bistra, Koprivna, Pogorevc in Peca. Takrat sem bil tudi ustanovni član LD Pogorevc in njen prvi tajnik. Po službeni dolžnosti sem bil leta 1955 premeščen v Mislinjo in tam postal član LD Mislinja, in sicer šest let. Leta 1962 sem postal član LD Dolič. Tudi nekaj funkcij so mi zaupali v moji LD. Tako sem bil nekaj let tajnik, gospodar in član nadzornega odbora. Poleg mene je oče za lov navdušil še preostale tri brate: Adija in Milana, ki sta člana LD Pogorevc, in Hubija, ki pa je član LD Peca - Mežica. Simetingerji nismo prepoznavni samo po pripadnosti do slovenskega lovstva, ampak tudi po tem, da že od mladih let radi prepevamo lepe koroške in lovske pesmi,« se je še pohvalil naš sogovornik.

Če človek preživi v gozdu in med divjadjo več kot pol stoletja, še posebno kot gozdar in lovec, se v vseh teh letih v njem nabere toliko lepih spominov in doživljajev, da kar sami silijo iz človeka. Živ dokaz zato je prav Alojz,

kot mu pravimo njegovi prijatelji.

»Močnega trofejnega srnjaka sem s svinčnikom narisal daljnega leta 1940. Ta slika še vedno visi v moji lovski sobi. V minulih desetletjih sem v različnih tehnikah narisal mnogo slik in skic. Najraje rišem divjad in naravo v črno-beli tehniki. Menim, da s to tehniko najlažje zadeneš pravo linijo divjadi, predvsem ruševca in velikega petelina, pa tudi trop gamsov v zimskem času. Koroška krajina, z gozdovi, planinami in njenimi prebivalci je že sama po sebi tako zelo lepa in pisana, da njeni motivi ne dajo spati ljubitelju slikanja,« je začel Lojze, kot pravi umetnik, razlagati tehnike likovnega upodabljanja. Da je res umetnik, čeprav je samouk, dokazujejo njegove slike. »Okrog leta 1980, ko sem imel za sabo kar nekajletni staž pri risanju, sem se večkrat pogovarjal z znanim koroškim slikarjem **Jožetom Tisnikarjem**; bila sva dobra prijatelja. Predvsem o barvni tehniki risanja, mešanju barv in o pravilnem napenjanju slikarskega platna ... Sicer pa moje slike nastajajo tudi na lesu in drugih podlagah. Povsem razumljivo je, da sem nekaj svojih slik, na željo zainteresiranih, tudi prodal. To si štejem v čast. Če človek nekaj ustvari z veliko truda in ljubeznijo ter zna to ceniti tudi drugi, da si zaželi, je najlepše priznanje in plačilo za opravljeno delo ter poslanstvo,« je nadaljeval Lojze.

Ob tem, da je mnoge gozdne in druge živali trajno upodobil na svojih skicah in pozneje tudi na papirju in platnu, si je nepozabne doživljanje in dogodke tudi vedno rad zapisoval. Tako zase, da jih ne bi pozabil. Čim bolj so se

vrstila leta, več pisnih spominov se mu je nabralo, v katerih so zapisana imena ljudi, s katerimi je živel in jih srečeval kot lovec in gozdar. Mnogi spomini so polni tudi lepih trenutkov, ki jih je doživel v naravi in na lovu. Ni pesnik ne pisatelj in ne novinar ne človek velikega spomina, kot sam rad reče. Tisti, ki ga bolje poznamo, pa vemo, da je že dolgo močan člen v verigi tistih, ki se zavzemajo za varovanje narave, sonaravno gojitev divjadi in za bogatenje lovske kulture.

»Kar nekaj let sem potreboval, da sem začel pisati mojo prvo knjigo. Ne zato, ker bi mi za pisanje manjkalo gradiva. Da sem pred petimi leti sedel za pisalni stroj, so me k pisanju nekoliko potisnili tudi nekoliko skrhani odnosi z nekaterimi lovci v moji lovski družini, ki so me hoteli »postaviti na stranski tir«. V življenju sem občutil veliko stranskih tirov, predvsem globoko pod zemljo in med drugo svetovno vojno v Nemčiji in Rusiji. Vedno me spominjajo na trpinčenje in težave ljudi, zato nikoli ne bom razumel ljudi, še manj pa lovskih tovarišev, ki se lahko tako zelo osebnostno spreminjajo,« je zaskrbljeno dejal Simeťinger. »Pisanja knjige sem se lotil z velikim razumom in z vsem srcem. Moja knjiga je navadna prenašalka idej. Le resnice blestijo iz nje, iz nje ječi obup preganjene divjadi, iz nje se glasi beseda petja raznih gozdnih kralcev. Skratka, moja knjiga je dokaz, da se zavedam, da živim in da želim živeti še naprej ... Menim, da sem v 29 ločenih zgodbah opisal tudi neko obdobje svojega življenja, ki sem ga bogato in lepo preživel s svojimi najdražjimi, pa tudi del mojega

43-letnega gozdarskega poslanstva. Da je knjiga privlačnejša, bralca skozi nekatera obdobja spremljajo tudi moje risbe in slike,« mi je razložil Lojze.

Simeťinger na Koroškem ni znan samo po svojem pisanju in slikanju, ampak tudi kot dolgoleten in uspešen kinolog. »Več kot 52 let sem že vodnik lovskih psov. Moj prvi pes je bila terierka Astra, ki je ne morem pozabiti. Zdaj imam 10 mesecev starega resastega jazbečarja Bora, ki mi pestri jesen življenja. Pred leti sem se ukvarjal tudi z vzrejo in bil pri tem kar uspešen. Kot razstavljevec sem že leta 1954 sodeloval na mednarodni razstavi psov v Ljubljani in za zasluge v lovski kinologiji prejel zlati in srebrni znak. Čeprav imam vnuke in pravnuke, kaže, da bo šel po mojih lovskih stopinjah samo pravnuk Jan. Vesel sem, da pravnukinja Blažka tudi rada riše,« je najin pogovor sklenil Alojz Simeťinger.

Franc Rotar

Previdnost pri rokovanju z orožjem ni nikoli odveč

Veliko je bilo že napisanega o nevarnostih pri nepravilnem ali neveščem rokovanju z lovskim orožjem. Nič koliko nesreč se je že zgodilo lovcem na lovu, doma, v avtomobilu; tudi s smrtnim izidom. Na to temo poznamo tudi kar nekaj pregovorov: »Enkrat na leto puška tudi sama počí,« »Tudi prazna puška enkrat počí« in še več drugih. Na pravilno organiziranih skupnih lovih, katerim vodje lovov (lovovodje) namenjajo velik poudarek in neprestano opozarjajo na pravilno rokovanje in nošenje orožja. Ena od temeljnih nalog men-

torjev v lovskih družinah je poučiti in predvsem z vzgledom pripraviti pripravnike na tovrstno odgovornost, ki jo prevzemajo do sebe in solovcev ob nošenju in ravnanju z orožjem, ki jim je zaupano. Pa se kljub temu zgodijo neljubi dogodki z lovskim orožjem!

Da se z orožjem lahko, kljub veliki previdnosti, zgodijo skoraj nemogoče neprijetnosti, potrjuje dogodek, ki sem ga doživel pred leti.

Ko se je pred leti številčnost kun belic začela najbolj povečevati, je postal tudi lov nanje zanimivejši. Prijatelj Nac, ki se je pred tem ukvarjal predvsem z lovom na lisice in jazbece, se je tedaj z vso vnemo lotil še lova na kune. Kadar sem le imel čas, sem se mu rad pridružil. Najuspešnejši je bil lov s puško po njeni sledi v novo zapadlem snegu. Na koncu si je kuna na svojih nočnih pohodih za počitek najraje izbrala veвериče gnezdo visoko v smreki, toplo zavetje v kupu dračja ali med kamenjem pod zemljo. V letih, ko je bilo kun največ, pa je marsikatera proti jutru zavila v vas, kjer se je sled za njo izgubila med kmečkimi hišami; tako je bil lov končan. Nac je kmalu ugotovil, da se kune v najhujšem zimskem mrazu rade zatečejo v svisli, polne sena. Zanje so bile najbolj zanimive zgradbe, pritrsnjene h gozdu, kjer so se te prekanjene male zveri počutile varnejše. V starih svislih, le malo odmaknjenih od reke Radovne, je večkrat naletel nanjo. Pri tem mu je bila v veliko pomoč brak-jazbečarka Dika. Na njen nos se je lahko popolnoma zanesel, saj mu je z značilnim obnašanjem jasno pokazala, kdaj je kuna doma in kdaj je ni. Na njegovo povabilo, naj skupaj pregledava svisli, sem se rad pridružil s svojo terierko Črno. S seboj sem imel staro lahko šibrenico petelinko in primerno stre-

Foto: F. Rotar

Ljubiteljski slikar in pisatelj, zaslužen koroški lovski zanesenjak Alojz Simeťinger pri likovnem ustvarjanju. Pravi, da se mu ob pisanju in slikanju ustavi čas ...

Opozorilo vsem lovcem, ki love s pastmi

Zakon o Divjadi in lovstvu oziroma Uredba o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. list RS, št. 101/17. 9. 2004) dovoljuje uporabo pasti **dvigalk**. Te so narejene tako, da divjad, ki se jo lahko lovi s pastmi (lisica, obe kuni, pižmovka, nutrija in polh), vabo praviloma prime in dvigne z gobcem ter tako sproži past. Od tod tudi ime dvigalka, kar naj bi vedel vsak lovec.

Zato so te pasti, recimo, selektivne in varne. Ali pa tudi ne!? Selektivnost in varnost sta odvisni od pravilnega nastavljanja pasti.

Na LZS je prispelo obvestilo, da je konec minulega leta nastala nesreča, ko se je v past dvigalko za lisice ujel belgijski ovčar. Psi so uspeli rešiti, vendar pa je ob tem treba opozoriti vse lovce, ki love s pastmi, da morajo pri tem načinu lova ravnati **skrajno odgovorno in pazljivo**.

Strokovna služba LZS – M. K.

livo za kunji lov. Po sledeh na zmrznjenem snegu ni bilo mogoče natančno ugotoviti, če je kuna v svislih, zato pa sta psa takoj nakazala, da je v senu. Treba je bilo samo še žival zbežati ven, kar pa ni bilo tako preprosto. Da bi prišla do njenega kožuha, je bil vedno eden od naju na preži s puško. Ker kune ni bilo na spregled, sva ugotovila, da se bo eden moral povzpeti na seno. Odločil sem se, da bom to jaz, Nac pa bo imel pri sebi privezana oba psa, ki ju bo spustil šele, ko se bo prikazala kuna. To je bil že preizkušen in uspešen način takšnega lova. Puško sem prislonil na vogal, kjer so bila zvezana bruna. Ko sem se trudil, da se dvignem do zgornje odprtine, spodnjega vhoda namreč ni, je pod mano počila puška. Mimo glave so mi prifrčale iveri in šibre, v leseni strehi pa se je pokazala za moško dlan velika luknja. Odskočil sem nazaj na tla, kjer je ležala moja puška. Zagledal sem Črno, ki je vneto poskakovala in se želela povzpeti na svisli. Okrog vogala je pritekel pogledat tudi Nac, ki je z Diko dežural na spodnji strani. V prvem trenutku nama ni bilo jasno, kako se je puška lahko sprožila. Ko pa sva opazovala, kaj počenja psica, nama je bilo takoj jasno, kako se je vse skupaj zgo-

dilo. Ko sem lezel v svisli, Nacu še ni uspelo privežati obeh psov. Črna je namreč hotela na vsak način za meno, poskakovala je tako, kot zmorej le terierji, in pri tem s šapo sprožila na enega od petelinov moje puške, ki sicer nista bila napeta, a sta bila naboja v ceveh.

Vse skupaj se je na najino veliko srečo končalo brez posledic. Jasno pa je, da je bila za vse kriva moja neprevidnost, ki jo priznavam in obenem na lastnem primeru na podobne okoliščine opozarjam tudi druge lovce. Ko sem dal puško iz rok, bi moral namreč izvleči še naboje ali jo vsaj odložiti na varnejše mesto. Skratka, predvidevati moramo tudi obnašanje svojega ali drugega psa in preventivno urediti vse, kar je povezano z orožjem, ki smo ga začasno dali iz rok.

Tisti dan sva bila za eno izkušnjo bogatejša ...

Brane Strmole

Tragična usoda medvedje družine v LD Rižana

Bilo je v torek, 5. 10. 2004, ko sta nekaj pred 6. uro jutraj v železniškem useku nad vasjo Bezovica tovorna vlaka na progi Koper - Kozina zbila štiričlansko medvedjo družino. Očitno je medvede potreba po hrani, v na-

šem primeru po grozdju, vodila pod slovitim kraškim robom v dolino Rižane, kar ni neobičajen pojav.

Posladkali so se v vinogradih in se siti vračali v zavetje gozdov, ki se razprostirajo nad kraškim robom. Žal so med vračanjem zašli na železniške tire. Nanje je najprej naletel tovorni vlak, ki je peljal od Kopra proti Kozini. Strojevodja je kosmatince na železniških tirih zagledal žal prepozno, zato vlaka ni mogel ustaviti, vedel pa je povedati, da je vlak enega ali dva zagotovo zbil. Čez pol ure je po isti progi iz smeri Kozina pripeljal drugi tovorni vlak. Družina ali le del medvedov je bila znova na tirih. Tudi strojevodja drugega vlaka ni uspel preprečiti trčenja in opazil je, da je tudi on zadel katerega od medvedov na progi. Na srečo je bil strojevodja **Sašo Sila** lovec, gospodar LD Vreme, ki me je o dogodku takoj obvestil.

Povedal je, da eden od medvedov leži ob progi, drugi pa naj bi se razbežali v neznano.

Nemudoma sem poklical pet izkušenih lovcev LD Rižana in Andreja Silo, vodjo odseka za gozdne živali in lovstvo na sežanski enoti Zavoda za gozdove. Zraven sem vzel še svojega nemškega terierja Blitzja, preizkušnega krvosledca.

Kraj dogodka je bil nedostopen, zato smo se odločili, da se bomo tja odpravili po progi, kar je trajalo kar nekaj časa. Ko smo se približali kraju dogodka oziroma, ko smo bili 100 m pred

usekom, smo ob desni strani proge zagledali poškodovanega in negibnega medveda. Preostalih medvedov ni bilo videti.

Med hojo ob progi je Blitz postajal zelo nemiren, tako da je v sunkovitih skokih nakazoval (kot običajno) prisotnost divjadi. Sledili smo mu in okrog 35 metrov pod kraškim robom, na težko dostopnem kraju tik ob prepadu, zagledali za skalo skritega manjšega medvedka, ki je ječal od bolečin in le nemočno zmajeval z glavo. Zaradi hudih poškodb na zadnjem delu telesa, smo ga bili prisiljeni ustreliti in mu tako zmanjšati trpljenje.

Glede na okoliščine se je Andrej Sila odločil, da iz Postojne pokliče posebno intervencijsko skupino za medvede pod vodstvom **Antona Marinčiča**, ki deluje v okviru Zavoda za gozdove R Slovenije.

Po prihodu je omenjena skupina prevzela zadeve v svoje roke.

Pri ogledu kraja dogodka smo ob steni useka prišli s pomočjo psa na sled tretjemu medvedu, ki je bil očitno tudi ranjen, saj smo na strmi šestmetrski steni začudeno in presenečeno opazili krvav odtis večje desne medvedje šape. Glede na velikost odtisa smo bili enotnega mnenja, da gre verjetno za medvedko, mati mladičev.

Sledenje smo nadaljevali po vrhu stene tik ob prepadu nad Bezovico. Medvedka nas je – skrita za skalo in grmom – zagledala in se na vsega 10 m pred nami z zadnjimi močmi dvignila na zadnje noge, glasno zarjula in planila proti nam.

Prisiljeni smo jo bili ustreliti, saj je bil njen napad več kot očitno znamenje, da je ranjena in zato zelo nevarna.

Ustreliti smo morali tudi hudo ranjenega mladiča, ki je ležal že povsem na koncu z močmi v njeni neposredni bližini.

Trupla kosmatincev smo prenesli in prepeljali pred lovsko kočo LD Rižana, kjer smo se po ranah, ki jim jih je prizadejal vlak, še dodatno prepričali, da za nesrečno medvedjo družino ni bilo druge rešitve kot usmrtilni strelji.

Pri pregledu zobovja 107 kg teške medvedke je bilo ugotovljeno, da je bila starejša, izkušena 10-letna medvedka s tremi mladiči; mladič samček je tehtal 28 kg, samički pa 24 in 26 kg.

V želodcu vseh medvedov je bilo polno grozdnih jagod in koruzna zrna, kar pomeni, da se je medvedja družina tisto tragično noč nedvomno zadrževala v vinogradih v Rižanski dolini.

Nam, lovcem, je zelo žal za tragičen konec medvedje družine, toda po trčenju z dvema vlakoma in ranah, ki so jih pri tem dobili, zanje ni bilo druge rešitve kot usmrtilni strelji. Zavedali smo se njihovega trpljenja, pa tudi, da je ranjena žival lahko zelo nevarna za ljudi; v konkretnem primeru predvsem za vzdrževalce proge, planince in druge obiskovalce naravnega okolja ter prebivalce Bezovice in Podpeči.

Tragičen primer je bil zelo medijsko odmeven. Komentarji so bili zelo objektivni in pozitivni tudi za lovce nasploh, kar največkrat ni v navadi za slovensko javnost ob takih in podobnih dogodkih.

Da se je vse razpletlo pozitivno in brez kritik, je treba nesporno pripisati pravilnemu ravnanju udeležencev in strokovnosti navedenih služb. Pri tem ima velik delež zaslug nedvomno tudi moj zvesti lovski terier in krvosledec Blitz, saj je bilo to sledenje zanj

eno od dvanajstih letošnjih uspešnih iskanj ranjene divjadi v LD Rižana.

Žalostno je, da se prav sedaj, ko nova lovška zakonodaja jasno predpisuje izvajanje posameznih oblik lova z obvezno uporabo preizkušenega lovskega psa, poskuša področje lovske kinologije zanemariti (ji zmanjšati pomen) in tako izničiti njeno dolgoletno pozitivno poslanstvo.

Fabio Steffe,
predsednik LD Rižana

Johann Fanzoj je bil nesporno prvi tuji trgovec, ki je po drugi svetovni vojni prišel v Slovenijo ponuditi lastne puškarske (boroveljske) izdelke in tudi druge potrebščine za lov, ki so jih izdelovali drugi tuji proizvajalci. V Ljubljani ima njegovo družinsko podjetje od decembra lastno trgovino.

Slovenskim lovcem bomo nudili predvsem kakovost!

Nasproti ljubljanske avtobusne postaje je boroveljsko puškarsko in trgovsko podjetje Johann Fanzoj odprlo lastno trgovino.

Decembra lani je znani boroveljski puškar in trgovec **Johann Fanzoj** v Ljubljani odprl svojo trgovino. Poleg trgovine v Borovljah in Zagrebu je to zdaj njihova tretja trgovina, v kateri lovcem ponujajo kakovostne izdelke in potrebščine za lov: vse od streliva, pušk, lovske optike, do kakovostnih oblačil in obutve priznanih svetovnih znamk, po kar so mnogi doslej odhajali v Avstrijo.

Na dan odprtja ljubljanske trgovine, ki je ob južni strani parka nasproti ljubljanske avtobusne postaje in v neposredni bližini Brdarjevega kipa v spomin na generala Majstra, smo obiskali našega dolgoletnega poslovnega sodelavca **Johanna Fanzoja** (kratko ga mnogi kličejo Hans), ki oglašuje v glasilu Lovec že več kakor 35 let. Na prste ene roke bi lahko prešteli, v koliko številkah Lovca ni bilo njegovega znanega oglasa z značilnim podkvastim rdečim logotipom z drevesom, puško in tarčo. Malo je znano, da je bil Fanzoj v Sloveniji in pri Lovcu sploh prvi tuji oglaševalec in trgovec, ki je bil zanimiv za naše lovce. Za njim so se pojavili tudi drugi, a da je bil prvi, mu je treba nesporno priznati. Med mnogimi našimi lovci in družino Fanzoj so se v dolgih letih stkale tesne prijateljske vezi, ne le zgolj poslovne.

Na vratih trgovine so nas sprejeli poleg Johanna tudi njegova hčerka Daniela Fanzoj, ki je direktorica ljubljanske trgovine, in **Boris Mikulič** iz Poljčan, ki zdaj

aktivno pomaga pri trgovskem poslovanju in promociji nove trgovine.

V pogovoru z menoj se je Johann Fanzoj veselo in živo spominjal prvih stikov s Slovenijo: »V Slovenijo prvič prišel s svojim očetom, tudi Johannom, leta 1959, ko je oče po vojni vzpostavljaj sodelovanje s povojno slovensko lovsko organizacijo. Sprejel naju je tedanji predsednik LZS dr. Jože Benigar in naju povabil na lov na fazane v Bistro pri Vrhniki. Še dobro se spominim, kako so kričali name, ker sem poleg petelinov streljal tudi na fazanke. Takrat še nisem bil lovec, pa sem ga malo lomil ... Po letu 1965, ko je moj oče umrl, sem bil prisiljen sam vzeti v roke vajeti našega družinskega podjetja. To so bili naši začetki na slovenskem tržišču in nanje se vedno rad spominjam, saj so nam pri utiranju trgovskih poti veliko pomagali znani slovenski lovci. V naslednjih letih je bilo zgledno in prijateljsko moje sodelovanje s sodelavci in strokovnimi delavci LZS (Varičakom, Kržetom, Cvenklom), ki so nam po svojih močeh nesebično pomagali urediti sloves prvega in največjega tujega trgovca z lovskim orožjem in potrebščinami ne le v Sloveniji, pač pa tudi na ozemlju nekdanje Jugoslavije. O, kje smo bili vse skupaj,« se je Hans živo in z nasmehom na ustih vračal v spomine. »Na vseh lovskih razstavah in predstavitev firma Fanzoj ni imela svojih razstavnih vitrin nikoli daleč od pultov

Predsednik LD Rižana Fabio Steffe in lovski terier Ch. int. Blitz ob mrtvi medvedki in enem izmed njenih treh mladičev.

Zaradi hudih telesnih poškod, ki jih je povzročil tovorni vlak 5. 10. 2004, je bilo treba ranjeni 10-letni medvedki in njenim trem mladičem čim prej skrajšati muke ...

LZS. Tudi če bo kdo pregledoval revijo Lovec, je bila naša firma stalno, vsak mesec in cela desetletja oglaševalec na ovitku vašega glasila. Skoraj tako redno smo bili prisotni v njej,« se je pošalil, »kakor vaš logotip lovca s puško, ki ga je, kot vem, kot zaščitni znak za revijo Lovec nekako po prvi svetovni vojni narisal Josip Gorup.«

Trgovina ni prav velika; zaradi oblačil za pultom in stopnic, ki vodijo navzgor v pisarniške prostore, je prej nekoliko manjša. Takoj pa je mogoče opaziti, da je že sedaj bogato založena. V prihodnjih dneh pričakujejo tudi odločbo, s katero bodo na policah lahko razstavili tudi orožje. Glede orožja pa vemo, da je vedno kup papirjev in preventivnih ukrepov ...

Direktorica ljubljanske trgovine Johann Fanzoj je Johannova hči Daniela Fanzoj, ki skrbi za založenost in prodajo še v zagrebški in borovelski družinski trgovini.

»Da bomo odprli svojo lovsko trgovino v Ljubljani, smo že dolgo načrtovali,« je povedala direktorica **Daniela Fanzoj**, ki poleg ljubljanske skrbi tudi za poslovanje zagrebške družinske trgovine. »Lani je Slovenija postala del velikega evropskega trga, kar nas še posebno veseli, zato smo se odločili, da se v novih razmerah takoj še bolj približamo slovenskim lovčev. Zavedamo se, da trgovati v zdajšnjem času ni lahko, saj je velika konkurenčnost na trgu. Toda naša vizija ponudbe in trgovanja je, da našim lovčev, ki so za nas že od nekdaj cenjene stranke, hvaliležni uporabniki naših puškar-skih storitev, kupci in odjemalci, ponudimo predvsem najkakovostnejše in najbolj praktične izdel-

Prve goste v novi ljubljanski trgovini Fanzoj sta 20. decembra lani sprejela Daniela Fanzoj in Boris Mikulič.

ke. Res so nekateri izdelki, ki jih tržimo za nekatere lovce, dragi, toda zagotovo sodijo v sam kakovostni vrh! Poleg lastne puškar-ske dejavnosti tržimo in zastopamo izdelke ter tovarne Le Chamois, Baleno, Seeland, Meindl, Chirucca, Mirocu, Mannlicher, Winchester, Browning, Blaser, Benelli, Hirtenberger, Zeiss, Kahles, Swarovski, Hakko, Dedal ... in še mnogo drugih najuglednejših svetovnih tovarn. Poleg nakupa pušk uveljavljenih svetovnih znamk omogočamo še vedno lastno, tradicionalno, ročno izdelavo novih borovelskih pušk (po naročilu) in obnavljanje starega orožja; skratka, ponujamo najkakovostnejše in strokovne puškar-ske storitve.« Daniela, ki odlično govori tudi angleško in hrvaško (želi se naučiti tudi slovensko), je še pristavila in pokazala okrog sebe, da je njihov lokal v Ljubljani sicer majhen (75 m²), a je na srečo njihova last in jim zanj ni treba tako kakor drugim trgovcem vsak mesec plačevati drage najemnine. Poleg trgovine v pritličju nam je razkazala še primerne skladiščne prostore v kleti in pisarniški podij nad trgovino.

Boris Mikulič, ki trenutno pomaga pri prodaji, je povedal, da v kratkem želijo zaposliti lovca - trgovca, ki naj bi stanoval kar najbližje trgovini, ki bi dobro skrbel za prodajo, dajal strankam ustrezne strokovne nasvete o orožju in opre. Zavedajo se, da je njihov prodajni uspeh v Ljubljani odvisen tudi pravega prodajalca, s potrebnim (specialnim) trgovskim in lovskim znanjem, pa še s potrebnimi poslovnimi izkušnjami. Tako osebo pa je težko najti, zato ne bodo hiteli, čeprav si tudi sam želi, da bi ga čim prej razbremenil tak trgovec, saj se vsak dan pripelje iz Polj-

čan. Čeprav je trgovina majhna, je z njo veliko skrbi, redno je treba poravnovati obveznosti in dobavljati blago. Glede na to, da lastniki živijo v Avstriji, je to še toliko zahtevnejše.

Trgovina Johann Fanzoj zdaj tudi v ljubljanskem mestnem centru predstavlja puškar-sko in trgovsko dejavnost borovelskega ročnega puškarstva, ki se je začelo daljnega leta 1790 in ki se je z vzporedno trgovsko dejavnostjo ter zastopstvom tujih blagovnih znamk obdržala vse do današnjih dni. Njihov zaščitni znak se je 20. decembra zbleščal nad njihovo trgovino na Kolodvorski 20 v Ljubljani. Zato mu želimo še nadaljnje dobro poslovanje, predvsem pa, da bi trgovina zadovoljevala dejanske potrebe slovenskih lovcev po kakovostnem lovskem orožju, oblačilih in opre. Glede na dolgoletno tradicijo in izkušnje, ki smo si jih sčasoma pridobili vsaj nekateri, sem prepričan, da se bo njihovo dobro ime nadaljevalo in da bodo tudi v prihodnje dobro sodelovali z uredništvom glasila Lovec.

Boris Leskovic

Sv. Hubert - zavetnik lova in lovcev

Čaščenje svetega Huberta kot zavetnika lova in lovcev iz vira iz davnih časov. Njegov god na dan 3. novembra so začeli praznovati, ko je bil razglašen za svetnika. Čeprav je o njem znano le malo podatkov, veliko povedo legende o njem. Ker smo lovci dolžni ohranjati stare lovske šege in navade, kulturno dediščino, imamo sv. Huberta radi tako kot svojo zeleno vejico. Zato je prav, da se ga vsaj enkrat na leto spomnimo in mu poklonimo mašo.

Sveti Hubert ni samo zaščitnik lovcev, ampak tudi divjadi. Sleherni lovec bo svojemu zavetniku napravil veliko veselje, če bo na njegov god temeljito izprašal svojo lovsko vest.

Tudi naša LD Peca - Mežica je letos, pod novim vodstvom, na osnovi sklepa UO prvič organizirala in izvedla to slovesnost - pred tem kar dvakrat na pobudo in stroške kmeta ter lovca, p. d. Šumaha iz Podpece. Tako smo se lani, 6. 11. 2004, na god sv. Lenarta zbrali koroški lovci, bližnji krajan in drugi obiskovalci na Platu. To je manjši zaselek, ki obsega samo nekaj kmetij. Nad eno od njih - po domače pri Kajžarju - stoji na nadmorski višini okrog 1.000 m sredi gozda cerkev, posvečena sv. Lenartu. Cerkev je glede na arhitekturno zgradbo poznogotska, zgrajena pa je bila verjetno v 15. stoletju. Od leta 1967 je na željo domačinov postala podružnična cerkev sv. Jakoba iz Mežice.

Za darovanje svete maše so se odgovorni lovci organizatorji dogovorili z mežiškim župnikom **Francem Lenasijem**, somaševal pa je tudi zlatomašnik **Jože Lodrant**, župnik v pokoju iz Mežice. Pri maši je sodeloval Lovski ok-

Utrinek z novembrske Hubertove maše, ki sta jo darovala mežiški župnik Franc Lenasi in zlatomašnik Jože Lodrant v stari obnovljeni farni cerkvi sv. Lenarta na Platu (1.900 m).

Foto: F. Rutar

tet **LD Peca – Mežica**, ki je med mašo v zahvalo lovskemu zaščitniku prepeval mašne pesmi, po končanem obredu pa še nekaj lovskih.

Po prvi zapeti pesmi *Tiho lučka gori* je župnik pred svojo pridigo prepustil besedo starešini LD Peca - Mežica **Pavlu Steblovniku**, ki je pred polno cerkvijo pozdravil oba župnika, župana Občine Mežica **Janeza Praperja**, podpredsednika, tajnika in člane UO Koroške lovske zveze, vse lovce, druge navzoče, posebno še kmete posestnike iz Plata, Loma, Lokovice, Brega, Onkraj Meže, Podkraj pri Mežici, Helene in Podpece, kjer potekajo meje naše LD. Prav slednjim je v imenu vseh lovcev izrekel zahvalo za razumevanje in pomoč pri varovanju naravnega okolja in naše divjadi. »Današnja sveta maša je namenjena vsem umrlim kmetom in našim lovcem. Od leta 1946, ko je bila ustanovljena LD Peca - Mežica, do danes je odšlo v »večna lovišča« 48 članov naše

Lovski oktet LD Peca - Mežica je med mašo prepeval tudi mašne pesmi.

LD, katerim se poklanjamo danes in se jim zahvaljujemo za vse, kar so koristnega storili. Tudi mi smo dolžni varovati in ohranjati našim bodočim rodovom«.

Po končani maši je starešina vse navzoče povabil h kmetu Kuncu (Kajžarju) na srnjakov golaž in požirek osvežilne pijače, ki jo je pripravila in darova-

la LD v sodelovanju s kmetom Kajžarjem in drugimi kmeti. Župnik Lenasi je v svoji dobro pripravljeno pridigo razkril veliko zanimivega in poučnega. Darovanje svete maše je posvetil hkrati sv. Hubertu in sv. Lenartu, ki je gođoval prav na tisti dan in je zavetnik cerkve, v kateri smo bili. Med drugim je tudi povedal, da je bil sv. Lenart zavetnik revnih in jetnikov, je pa eden najbolj čaščenih svetnikov na Slovenskem, saj mu je na naših tleh posvečenih okrog 70 cerkva. Tudi o sv. Hubertu je povedal veliko zanimivega in še neznanega. Razveselilo nas je njegovo mnenje o lovu in lovcih. Med drugim je poudaril, da so zdajšnji lovci naravovarstveniki, saj želijo ohranjati, kar nam podarja narava. Zavedajo se tudi, da če bi začelo izginjati živalstvo, bi posledice kmalu občutilo človeštvo.

Na koncu maše se je posebno zahvalil starešini naše LD in vsem, ki so kakor koli sodelovali in pomagali pri izvedbi Hubertove maše.

Po končanem mašnem obredu je večina navzočih prisluhnila povabilu in se zbrala v lepo pripravljenih prostorih kmetije Kunc (Kajžar). Požrtvovalni domači so nam zelo hitro postregli s pijačo in res okusnim golažem, ki ga je skuhala simpatična gospodinja gospa Olga.

Lovski oktet je zapel še nekaj lovskih in koroških pesmi in čas je ob prijetnem, veselem razpoloženju kar prehitro minil.

Mirko Skudnik

Prisotnost bobra opažena tudi na Krki

Med lovom na race mlakari-
mce, 8. 12. 2004, sem med
Dvorom in Žužemberkom na

nasprotnem bregu opazil nena-
vadno oglodano drevo (vrbo).
Ker sem domneval, da bi bili to
lahko sledovi bobra, sem si drugi
dan drevo natančno ogledal in
napravil tudi dokumentarni po-
snetek. V bližini sem našel še
eno, sveže oglodano drevo in ne-
kaj oglodanih vej. Tudi več drč
je bilo vidno speljanih v vodo,
blizu njih pa sem v bregu opazil
nekaj vdratih lukenj – verjetno že
starejših bobrovih rovov. Našel
sem še dve manjši oglodani vrbi,
ki pa sta bili po moji presoji

**Oglodano deblo vrbe – neizpod-
biten dokaz prisotnosti bobra v
Krki med Dvorom in Žužember-
kom.**

oglodani že prejšnjo zimo. Ker je
na tistih mestih breg Krke visok
in spodkopan zaradi vodnega
toka, brez čolna kaj več ni bilo
mogoče ugotoviti.

Franc Grajš,
LD Plešivica - Žužemberk

VILJEMU TOMATU VELIKA PLAKETA MO KRANJ

Med devetimi nagrajenci Mestne občine Kranj za leto 2004 je tudi 60-letni Viljem Tomat, ki je prejel veliko plaketo MO Kranj. V njegovem raznovrstnem poklicnem, družbenem in prostovoljnem delu je bilo zabeleženo tudi zavzeto delovanje v okviru slovenske lovske organizacije. Je namreč član LD Udenboršt od leta 1973; od leta 1975 do leta 1977 je bil tajnik, od leta 1977 do 1983 pa njen starešina. Od takrat naprej pa vse do danes je predsednik Disciplinske komisije (razen od l. 1987 do 1989) omenjene LD. V vmesnem obdobju je bil član IO ZLD Gorenjske, en mandat tudi njen podpredsednik, več mandatov pa predsednik NO, kar je še vedno. Bil je prvi predsednik Karavanškega lovskogojitvenega območja, pa tudi član predsedstva in NO Lovske zveze Slovenije. Delo na vsakem posameznem področju je Tomat vedno prevzemal z vso odgovornostjo. Prizadeval si je, da bi se notranje društveno življenje uskladilo z okoljem, v katerem deluje. V lovstvu je še posebno poudarjal skrb za dobre medsebojne odnose med člani in dajal prednost gojitvi divjadi ter skrbi za čisto okolje pred lovom. Nikoli mu ni bilo žal prostega časa, ki ga je ob delu – službi namenjal prostovoljnemu delu v društvih. Na fotografiji: Viljem Tomat (desno), tudi zaslužen lovec, med zahvalnim govorom potem, ko je prejel veliko plaketo Mestne občine Kranj za leto 2004 za njegovo dolgoletno delo na področju prostovoljnega gasilstva. Čestitkam se pridružujemo tudi slovenski lovci. – S. J.

Foto: S. Jesenovec

NOVE KNJIGE

Alojzije Frković: Vuk u Hrvatskoj

Plodovit pisec strokovnih raz-
prav in knjig **Alojzije Frković**, diplomirani inženir gozdarstva, je s svojim delom **Vuk u Hrvatskoj** (Volk na Hrvaškem) s posebnim poudarkom na Gorski Kotar in Hrvatsko Primorje prispeval strokovni, lovski, politični in drugi javnosti že tretjo knjigo o velikih zvereh; poleg knjige *Smedi medved* (Rjavi medved) (2002) in *Ris u Hrvatskoj* (Ris na Hrvaškem) (2003). Zadnja knjiga je izšla leta 2004 na Reki, obsega pa 109 strani in je opremljena z 72 črno belimi fotografijami, risbami in pregled-

Preslaninjena jelenja srca v zelenjavni omaki s pirejem iz črnih tartufov

Za 6 oseb potrebujemo:

tri srca odrasle jelenjadi, 100 g slanine, pancete ali pršuta, 300g različne zelenjave, oprane in narezane na tanke rezance (por, korenček, stebelna zelena, koleraba, rumeno korenje), 100 ml rdečega vina, sol, poper, sesekljan peteršilj, 50 g masla, tri žlice svinjske masti.

Za pire pa potrebujemo:

1 kg olupljenega krompirja, 100–150g črne gomoljike – istrski tartuf, 50 g masla, 100 ml bistre juhe, žlico tartufne paste.

Srca prerežemo na polovico, jih dobro operemo in po želji namažemo z olivnim oljem ter pustimo čez noč v hladilniku. 100 g slanine in korenja narežemo na podolgovate paličice, jih zložimo na manjši pladenj in jih postavimo v zamrzovalnik, da otdrijo.

Z ostrim nožem naredimo v srca podolgem tanke zareze in vanje izmenično zatakamo slanino in korenje. Srca solimo in jih na svinjski masti po vseh straneh zlato rumeno opečemo. Medtem nanje potresemo na drobne rezance narezano vso našeto zelenjavo, na hitro opražimo, zalijemo z vinom, podušimo, prilijemo juho in postavimo v vročo pečico. Jed pokrijemo s pokrovko ali aluminijasto folijo. Koliko časa bomo dušili srca, je odvisno predvsem od starosti živali, od katere smo uporabili srce, v vsakem primeru pa bo meso po eni uri že dovolj mehko.

Meso postavimo na toplo, po potrebi zelenjavo še dodatno zalijemo z juho in jo v multipraktiku dobro pretlačimo. Tako dobljeni omaki lahko izboljšamo okus tudi s smetano in limoninim sokom.

Nato srca pravokotno razrežemo na en centimeter debele rezine, jih zložimo na pladnje in oblijemo z zelenjavno omako.

Krompir do mehkega skuhamo v slanem kropu, ga odcedimo, pretlačimo kot za navadni pire, dodamo maslo, žlico tartufne paste, po potrebi zalijemo s toplo juho in zmešamo v gladko maso. Ponudimo na pladnju s srci, čez vse skupaj pa grobo naribamo dva ali tri črne gomoljike.

Bržole divjega prašiča v sladko-kisli omaki

Za šest oseb potrebujemo:

6 bržol (šimbis – visoki hrbet) s težo 200 g, 100 g masla, 150 ml rdečega vina, žlica worcestrske omake, žličko kisa, 150 g sesekljanih rozin, dve žlici ostre dijonske malinove gorčice, 250 g na kolobarje razrezane čebule, sol, poper, 150 ml divjačinske osnove (temne divjačinske omake), kozarec mleka, 300 g gorgonzole, 6 suhih sliv brez koščic, šest tankih rezin slanine.

Meso mariniramo, kot je opisano v večini receptov. Za to jed uporabimo meso divjega prašiča lanščaka ali še bolje ozimca. Jed je okusna, če ni prepečena, zato jo odsvetujem vsem, ki jim ne ugaja okus angleško pečene mesa.

Dozorelo meso mariniramo v olju vsaj štiri do šest dni. Od kosa odrežemo bržole; vsaka naj tehta 200 g, jih narahlo potolčemo in potresemo z mešanico grobo mletega popra in soli. Po drugi strani jih na tanko namažemo z malinovo dijonsko gorčico (dobimo jo v vseh bolj založenih marketih).

Čebulo olupimo, jo narežemo na tanke kolobarje, posolimo, pokapamo s kisom in prelijemo z mlekom. To pustimo na hladnem stati vsaj eno uro in čebula bo dobila sladkast okus.

Kulinarični kotiček

Bržole opečemo na stopljenem maslu, po vsaki strani tri do največ pet minut, jih preložimo v drugo toplo posodo, pokrijemo in postavimo na toplo.

Na isti maščobi narahlo opražimo sesekljane rozine, dodamo odcejeno čebulo, pokapamo z worcestrsko omako, zalijemo z divjačinsko omako in vinom, narahlo povremo, dodamo bržole ter nežno prevremo in jed postavimo na rob štedilnika.

Gorgonzolo narežemo centimeter na debelo v velikosti škatlice vžigalic. Na take kose postavimo suhe slive brez koščic. Vse skupaj zavijemo v tanke rezine slanine in na srednje vročem žaru ali ponvici na hitro opečemo po obeh straneh ter ponudimo k angleško pečnim bržolam.

Matjaž Erzar

prmaticku@siol.net

Preslaninjena jelenja srca v zelenjavni omaki s pirejem iz črnih tartufov

nicami ter 29 barvnimi fotografijami, ki smiselno in nazorno dopolnjujejo besedilo. Vsebinske knjige je razdeljena na 15 poglavij in dopolnjena s pregledom uporabljenih virov in literature.

Avtor knjige je vso svojo aktivno dobo preživel v Gorskem Kotarju in se ukvarjal z divjadjo. Frković je znan kot živa enciklopedija Gorskega Kotarja, kadar je treba posredovati podatke o divjadi. Zato njegovo pisanje ni zgolj teoretično razglabljanje,

ampak odraža, da pozna volka od pravljičnice o Rdeči kapici, legend o njegovi škodljivosti, »zahrbtnosti, potuhnjenosti, požrešnosti« pa vse do krute realnosti narave, v kateri je volk eden izmed mnogih živali, ki samo izpolnjuje svojo naravno vlogo v živalskem svetu, in sicer brez človekove izmišljene »krvoločnosti«. Tudi sam je doživljal čas, v katerem je bil volk neusmiljeno preganjan, ko je bilo vse vedenje in proučevanje o volku usmerjeno

zgolj v njegovo uničevanje, pa do danes, ko sodobna stroka želi poglobiti vedenje o volku – ne za njegovo uničenje, ampak za ohranitev.

Pogled na volka je Frković plastično predstavil s citati mnogih avtorjev in s svojimi bogatimi izkušnjami vse do današnjih dni, ko celovito gledamo na naravo in volka v njej. Spremembo v družbi, teoriji in praksi v odnosu do volka vse do danes je avtor doživljal sam, zato »sedi na

tleh«; volka ne poveljuje, niti ga ne zaničuje, ampak ga spoštuje. Prav zaradi realnosti pogledov nanj je Frkovićevo delo prepotrben učbenik vsem tistim, ki gledajo na volka samo s prijazne strani kot na »čudodelnega divjega kužka«, kot tistim, ki ga še vedno želijo popolnoma uničiti, še najbolj pa tistim v Evropi, ki volka sicer zagovarjajo, a ga nimajo več in nam le delijo nauke, kako naj z volkom ravnamo in živimo z njim. To ne velja

samo za volka, ampak tudi za medveda in risa, ki ju je Frković že predstavil v svojih knjigah.

Velike zveri (volk, medved, ris) in še posebno volk so kazalci (indikatorji) ohranjenosti narave. Take narave v večjem delu Evrope sploh ni več. Nasprotno temu lahko trdimo, da pa je v Dinaridih še! Beseda »biodiverzitet« ali biološka (vrstna) pestrost je samo črka na papirju, če se ne udejanja tudi v praksi. Vsem tistim, ki želijo takšno stanje udejanjati tudi v praksi, je namenjena Frkovičeva knjiga.

Slovenski del Dinaridov je samo del obsežne celote, ki se nadaljuje prek Hrvaške, Bosne do Črne gore. V preteklosti sta prav obsežnost in človekova neobvladljivost omenjenih območij kljub neusmiljenemu zatiranju vzrok, da še vedno imamo volka pa tudi medveda, na jugu Dinaridov pa tudi dinarskega risa. Zavestno varovanje medvedov je staro komaj 100 let, prizadevanja za varovanje volka in risa pa so stara zgolj (nekaj) 10 let.

V vseh zgodovinskih obdobjih

je bil lov odsev splošnih družbenih razmer in splošnega odnosa do zveri, lovci pa so bili tisti, ki so take družbene težnje izvrševali z odstrelom. Zato ni prav nič čudno, da laična javnost krivi lovce, da smo krivi za izumrtje mnogih vrst. Toda resnica je nasprotna: potreba po varovanju velikih zveri se je prva pojavila prav med lovci. Dandanes, ko gledamo na *lov kot trajnostno rabo narave*, imajo velike zveri kot v preteklosti. **Urejen lov in lovstvo sta pogoj za ohranitev velikih zveri.** A. Frkoviću trofejni lov ni nekaj nesprejemljivega, ampak je potreben in nujen del upravljanja (menedžmenta).

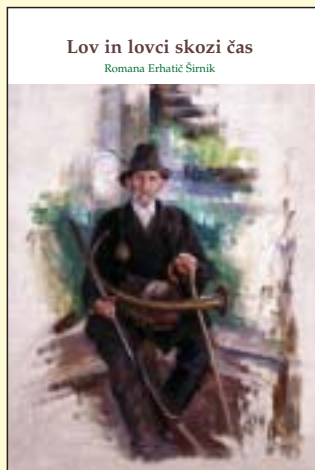
V knjigi Vuk u Hrvatskoj se odraža, da avtor dobro pozna vse segmente upravljanja (menedžmenta); od raziskav do prakse. Prakso pozna od načrtovanja, rabe in kontrole, še posebno pa v prizadevanjih za zmanjšanje negativnih vplivov v kulturni krajini, in sicer od urejenih zelenih prehodov za živali na hitrih cestah do (ne)urejene paše in lova ter vplivov javnosti. Zato ohranitev velikih zveri v kulturni krajini ni samo po sebi umevna in dana z administrativnim aktom popolne zaščite (varstva), ampak terja neprestano dinamično usklajevanje interesov v prostoru med vsemi »igralci«. Volk kot vrsta ima izredno sposobnost prilagajanja, a samo od človeka je odvisno, koliko lahko to lastnost uporabi v svoj prid. Tudi to se lahko naučimo iz Frkovičeve knjige. Zato magična beseda *razvoj* ne sme veljati samo za človekove koristi, ampak na nekaterih območjih tudi za velike zveri!

Ciril Štrumbelj

Obvestilo

Decembra lani je izšla načrtovana **30. knjiga** Zlatorogove knjižnice avtorice **Romane Erhatič Širnik** *Lov in lovci skozi čas*. Knjiga je bila v prvi polovici januarja letos dostavljena na vse **sedeže območnih lovskih zvez** (po številu članov s članskimi seznamov LD za leto 2004). Vse tajnike ali pooblaščenca LD obveščamo, naj knjige čim prej dvignejo na sedežih območnih lovskih zvez in jih čim hitreje razdelijo članom, ki so knjigo plačali že z lanskim članskim prispevkom.

Uredništvo založništva LZS

Lani novembra smo se lovci LD Boris Kidrič Hajdina in lovci sosednjih lovskih družin na pokopališču v Hajdini na lovcem primeren način poslovili od našega

lovskega tovariša **Franca Godca** starejšega, ki je umrl 13. 11. 2004.

Naš starosta Franc se je rodil leta 1917 v vasi Njiverce v družini trinajstih otrok. Po končani šoli je delal doma na kmetiji in kot gozdarski delavec. Po drugi svetovni vojni in vojnih vihar, ki mu niso prizanesle, se je leta 1945 vrnil domov in nadaljeval s kmetovanjem. Kmalu se je zaposlil v gradbenem podjetju in pozneje kot varnostnik v Tovarni glince in aluminija v Kidričevem, kjer je ostal do upokojitve. Po vojni si je ustvaril družino in ob službi ter manjši kmetiji postal ustanovni član LD Hajdina.

V LD je leta 1954 prevzel naloge gospodarja, ki jih je uspešno opravljal do leta 1962. V tem času je LD z njegovo pomočjo uspešno organizirala ukrepe za povečanje številčnosti male divjadi. Uspehi so bili vidni v naravi, saj smo v sedemdesetih letih beležili največji stališče male divjadi v našem lovišču. Sodeloval je tudi pri gradnji lovskega doma in vzgojil veliko dobrih mladih lovcov, med njimi tudi sina Franca in vnuka Francija. Pokojni Franc je bil velik ljubitelj lovskih psov in dober vodnik. Za njegovo prizadevno delo ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje, LD pa ga je ob 50-letnici imenovala za častnega člana. LD in lovstvu je ostal zvest in bil aktiven član vse do svoje nesrečne poškodbe ter posledične smrti.

Malo je lovcov s tako bogato in uspešno preteklostjo, zato ga bomo lovci ohranili v lepem in trajnem spominu.

LD Boris Kidrič – Hajdina – M. K.

Člane LD Bukovje - Otiški Vrh in mnoge druge lovce sosednjih družin je pretresla žalostna vest, da je 1. 10. 2004 v 82. letu ob puški, ki je bila tako rekoč njegova druga življenjska sopotnica, preminil naš najstarejši, dolgoletni lovski tovariš in častni član **Ladko Širnik**.

Zibelka mu je stekla 22. 6. 1922 na kmetiji Borovnik na Otiškem Vrh. Ko je odrasčal, je moral trdo delati na kmetiji, saj ni bilo strojev in ne elektrike. Že od rane mladosti je bil povezan z naravo, ki jo je želel še bolj spoznati prek lovske dejavnosti, vendar mu je druga svetovna vojna za nekaj časa prekinila veselje. V začetku leta 1943 so ga prisilno mobilizirali v nemško vojsko, od koder je sredi leta 1944 je pobegnil in srečno prispel na Otiški Vrh. Ladko je še isti večer dobil zvezo s partizani in se jim pridružil. Dodeljen je bil oddelku obveščevalnega centra Zidanškove brigade, sredi septembra 1944 pa je bil premeščen kot obveščevalec v Lacom odred, v katerem je ostal do konca vojne.

Po vojni se je zaposlil v Tekstilni tovarni Otiški Vrh, pozneje pa na

Cestnem podjetju Maribor, kjer je delal vse do upokojitve.

V lovske vrste je bil sprejet leta 1951 in že leta 1952 je opravil prvi lovski izpit na LZ za Koroško v Slovenj Gradcu. Bil je vesten in pošten, zato je bil leta 1954 izvoljen v upravni UO LD, v katerem je delal polnih sedemintrideset let. V LD Bukovje je od leta 1954 do 1971 opravljal zadolžitve statistika, od leta 1971 do 1973 je bil predsednik DK LD, od leta 1973 do 1991 je bil spet statistik. Kar nekaj let je bil referent za lovni turizem, bil je tudi mentor mladim lovcem, na katere je prenašal svoje znanje in izkušnje. Veliko truda je namenjal naravi, gojitvi divjadi, izdelavi lovskih naprav ter gradnji lovskega doma. Ko je LD Bukovje razvila lovski prapor, ga je zapala Ladku; nosil ga je več kot petindvajset let in z njim zastopal LD na raznih prireditvah, lovskih pogrebih ipd.

Pokojni Širnik je za svoje zavzeto in vestno delo za lovstvo prejel družinska priznanja ter druga odlikovanja: LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Ker je bil velik ljubitelj psov, ga je KZS odlikovala z srebrnim in zlatim znakom za kinološke zasluge ter z redom II. stopnje.

Ko smo se domači lovci in številni lovci sosednjih družin na pokopališču Sv. Petra na Kronske gori z vsemi lovskimi častmi posloviли od zaslužnega lovskega tovariša, so lovski rog in strelji iz lovskih pušk zaznamili, da je za Ladka lov za vedno končan.

Dragi Ladko, sklenil si svoj življenjski krog, ostal pa nam je spomin nate, na dragega prijatelja in sopotnika našega časa, na vestnega in odgovornega člana naše LD. Za vse, kar si storil za lovstvo, se ti lovci LD Bukovje iskreno zahvaljujemo in ti želimo miren počitek v domači zemlji. Diana ti naj bo naklonjena v večnih loviščih!

LD Bukovje – R. K.

Pokojni **Otmar Simonič**, član LD Destrnik, znan kot Jazbečev Otmar, je nepričakovano umrl 14. 11. lani. Rodil se je leta 1929 v Gomilcih v Občini Destrnik, kjer je

preživel svojo mladost. Po končani osnovni šoli se je izučil za krojača in skupaj z očetom sta opravila marsikatero »šteto« v domačem kraju. V domači hiši sta bili prisotni tudi pesem in glasba. Že njegov dedek in oče sta igrala pri »pleh muziki«, kar je pritegnilo tudi mladega Otmarja, da se je naučil igrati na frajtonarico, pozavno in bas. V domačem kraju in drugod daleč naokoli je igral na številnih gostijah. Bil je pobudnik in ustanovitelj ter član Godbe na pihala PGD Destrnik.

Bil je član Prostovoljnega gasilskega društva Destrnik in gasilec veteran. Bil je ustanovitelj Turističnega društva Destrnik in njegov prvi predsednik. Na tem položaju je vztrajal dobrih 20 let. Postal je častni član in častni predsednik.

Ob svoji vsestranski dejavnosti in veliki življenjski energiji je našel tudi čas, ki ga je prebil med lovskimi tovariši in prijatelji. V lovsko bratovščino je vstopil leta 1964 in ji ostal zvest do svoje prerane smrti. Zagnan,

delaven, s prijateljskim odnosom do vsakega člana nikoli ni silil v ospredje, čeprav je bil vedno med prvimi. S svojim vedrim odnosom do dela je znal vnašati prijetno vzdušje med lovce, mlade in starejše. Kljub svojim letom je bil še vedno zelo aktiven in požrtvovalen. Pomagal je razvijati pristne prijateljske odnose s sosednjimi družinami, kjer so ga poznali kot prijetnega sogovornika. Član UO LD je bil od leta 1969 do 1979 in od leta 1981 do leta 1984, gospodar doma je bil od leta 1980 do 1984 in od leta 1990 do leta 1997. Kot dober poznavalec narave je bil mnogim mladim pripravnikom zgleden mentor.

Za svoje delo je bil večkrat odlikovan. Tudi mi, lovci LD Destrnik, se ti, Otmar, iskreno zahvaljujemo za tvoje opravljeno delo v LD in pri ohranjanju narave. Iskrena ti hvala za vse.

LD Destrnik – M. F.

Ivan Jagrič, član LD Podsreda, je 7. 12. 2004 v 86. letu svojega življenja zapustil naše vrste. Številčna udeležba lovcev na njegovem pogrebu je dokazala, kakšno

spoštovanje je užival pokojni. Kot vsesplošno razgledan lovec si je s svojimi čvrstimi stališči pridobil velik ugled, njegovo delo v lovski organizaciji pa je bilo znano po strokovnosti.

Po lepem otroštvu so ga tik pred vojno (rojen je bil 28. 10. 1919), leta 1939, mobilizirali v starojugoslovansko vojsko, kjer je služil na meji. Leta 1941 se je vrnil domov in se vključil v NOB. Leta 1944 so ga pri-

jeli in odpeljali v koncentracijsko taborišče Dachau.

Ivan je bil član LD Podsreda od leta 1947, ko je opravil lovski izpit pri takratni ZLD Krško. Leta 1952 je bil izvoljen za blagajnika, takoj za tem pa za predsednika lovske družine. Funkcijo predsednika je opravljal vse do leta 1989, ko smo mu podelili naziv častni predsednik LD Podsreda.

Za velike zasluge v lovstvu je Ivan Jagrič prejel številna odlikovanja; poleg znaka za lovske zasluge velja omeniti red za lovske zasluge II. in III. stopnje, znak ZLD Celje ter priznanje KZS za kinološke zasluge, saj je veselje in skrb namenjal tudi psom jamarjem.

Ivan je bil tudi začetnik lovskega strelstva v Podsredi. Rad se je spominjal, da je v Pišecah »odnesel prvo mesto« med konkurenco 45 tekmovalcev, med katerimi je bilo nekaj zelo dobrih strelcev. Sodeloval je tudi na strelskih prireditvah na Preski, pri Dobravcu itn. Pod vodstvom Ivana Jagriča sta bili zgrajeni dve lovski koči: najprej smo člani preuredili grajsko stražarnico, pozneje pa smo zgradili novo lovsko kočo. Ta je služila svojemu namenu od leta 1979 do 1990, ko smo se odločili, da jo povečamo in preuredimo. Velik, a nič manj pomemben dosežek LD Podsreda pod vodstvom Ivana Jagriča je bilo razvitje lovskega prapora leta 1962. Med drugim je bil tudi mentor mnogim mlajšim lovcom.

V njegovem življenju so bili tudi težki trenutki, ki pa jih je Ivan znal premagati tudi tako, da je našel smisel življenja v gozdu, naravi in med divjadjo.

Naš pokojni lovski tovariš je svoj delovni list popisal do konca. Njegov svetel vzor in lik pa bomo lovci ohranili v trajnem spominu.

LD Podsreda – Z. Z.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Milan Ložar, LD Laze,
* 13. 5. 1928, † 23. 12. 2004.
Anton Mahnič, LD Brezovica,
* 1. 6. 1927, † 29. 12. 2004.
Stane Korelc, LD Dobrič,
* 14. 2. 1948, † 12. 12. 2004.
Jernej Klinc, LD Oplotnica,
* 10. 7. 1917, † 2. 12. 2004.
Alojz Skrinjar, LD Dobovec,
* 12. 8. 1910, † 21. 12. 2004.
Tone Mihelič, LD Vodice,
* 14. 12. 1923, † 19. 12. 2004.
Janez Mahne, LD Žilce,
* 6. 5. 1946, † 26. 11. 2004.
Severin Mišigaj, LD Dobrovo,
* 6. 11. 1940, † 11. 12. 2004.
Alojz Kaučič, LD Ljutomer,
* 1. 4. 1940, † 19. 4. 2004.
Feliks Kutnjak, LD Ljutomer,
* 24. 2. 1932, † 15. 8. 2004.
Franč Orgolič, LD Radenci,
* 22. 1. 1936, † 18. 3. 2004.
Jože Muhič, LD Apače,
* 5. 3. 1932, † 9. 6. 2004.
Robert Ščap, LD Apače,
* 26. 11. 1959, † 6. 11. 2004.
Ignac Merklin, LD Apače,
* 4. 07. 1953, † 8. 11. 2004.
Alojz Jaušovec,
LD Mala Nedelja,
* 5. 6. 1932, † 24. 4. 2004.
Viktor Kovarič,
LD Mala Nedelja,
* 6. 9. 1930, † 5. 11. 2004.
Ciril Kranjc, LD Šentjernej,
* 4. 7. 1930, † 28. 10. 2004.

Mirko Ljubič, LD Žabnik, Obrov,
* 16. 1. 1931, † 26. 8. 2004.
Albin Jeretič, LD Sabotin,
* 5. 3. 1923, † 17. 12. 2004.
Petko Miletič, LD Starše,
* 12. 3. 1927, † 17. 12. 2004.
Vlado Širnik, LD Bukovje,
* 22. 6. 1922, † 1. 10. 2004.
Stane Gorišek, LD Laško,
* 7. 11. 1926, † 7. 12. 2004.
Janko Žejn, LD Col,
* 8. 8. 1946, † 10. 11. 2004.
Ivan Jermol, LD Volče,
* 25. 12. 1934, † 22. 11. 2004.
Zdravko Gajšek, LD Šentjur,
* 30. 12. 1957, † 7. 12. 2004.
Ferdinand Setnikar, LD Dobrova,*
* 14. 5. 1909, † 15. 10. 2004.
Martin Jerič, LD Rakičan,
* 19. 8. 1937, † 1. 11. 2004.
Ignac Benkovič, LD Bogojina,
* 3. 7. 1933, † 6. 12. 2004.
Aleksander Žizko, GL Kompas,
* 1. 2. 1920, † 22. 11. 2004.
Franč Urh, LD Vrhnika,
* 8. 10. 1929, † 10. 10. 2004.
Rafael Kos, LD Dobrovo,
* 31. 8. 1932, † 1. 12. 2004.
Ivan Jagrič, LD Podsreda,
* 28. 10. 1919, † 6. 12. 2004.
Franč Biaggio, LD Jesenice,
* 2. 4. 1925, † 4. 12. 2004.
Jože Benedičič, LD Pernica,
* 26. 2. 1921, † 27. 11. 2004.
Marko Božič, LD Škocjan,
* 16. 8. 1980, † 8. 12. 2004.

Umrli časten spomin!

Zgodovina terierja jacka russella

Vse se je začelo v Swimbridgeu

Terier jacka russella

Parson jack russell ni samo pravilno ime pasme tega zanimivega psa, to je tudi ime in priimek moža, namreč župnika Jack (John) Russella, ki si je takega psa želel in ga tudi vzredil. Parson Russell je bil vikar v Swimbridgeu v Devonu, majhnem kraju v zahodni Angliji. To ni bil mož, ki si ga predstavljamo kot župnika. Bolj je bil podoben plemiču, ki potuje na konju. Bil je prava stara sablja, pa tudi fanatičen ribič in lovec. V krogu njegovih znancev so bili celo ljudje, ki bi jih lahko šteli za roparje ali bandite.

John Russell je študiral v Oxfordu. Že med študijem si je kupil prvega terierja. Zdaj ni mogoče natančno reči, katerega leta

je bilo to, vsekakor pa nekje v letih 1815 in 1819. Gotovo je tudi, da je psa kupil od mlekarja iz kraja Marston v okrožju Oxfordshire. Pes se je najbrž imenoval Thumb; to je bila pravzaprav psica, neke vrste foksterierka, približno 36 cm visoka, ostrodla in pretežno bele barve.

S poskusnimi križanji v določene smeri si je Jack Russell »gradil« lastno pasjo linijo. Kateri križanja je Russell opravil, ni več mogoče ugotoviti. Za zdajšnjo vzrejo je to tudi nepomembno. Okrog leta 1850 je bil eden vodilnih rejcev teh psov v zahodni Angliji.

Parson Russell je umrl leta 1893. Po njegovi smrti je bila psarna razpuščena. Nekateri od njegovih psov so prešli v last **Arthurja Heinemanna**, ki velja za zadnjega rejca pravih jack-russell terierjev. Heinemann je svoje pse uporabljal za lov na lisice in vidre, pa tudi za lov na jazbec, kar je od psov zahtevalo še nekaj več sposobnosti.

Po Heinemannovi smrti, leta 1930, so bili njegovi psi razseljeni vsepovsod. Domneva se, da je bil določen pes pravi potomec psa russell terierja, kar pa ni zanesljivo. Župnikovega jack russell terierja ni več; zdajšnji jack russell terierji pa se vzrejajo po enakih merilih in z enakimi cilji, kot jih je takrat zagovarjal Parson Jack Russell.

Kot pasemskega psa je parson jack russell terierja priznal angleški Kennel klub 22. 1. 1990 in 2. 7. 1990 je priznanje pasme

Opomba: Glede pisave terierja jacka russella navajam določilo iz: Slovenski pravopis, Pravila, DZS, Ljubljana 1997: »Pridevniki na -ov/-ev, -in ne zaznamujejo zmeraj svojine, temveč tudi vrsto (npr. *lipov čaj*, *hruškov kompot*, *kalcijev karbonat*). Tudi če so izpeljani iz lastnih imen, jih je priporočljivo pisati z malo začetnico:

kadar pomenijo vrstnost: to so predvsem imena rastlin, bolezni, delov telesa, tehničnih izumov, npr. *marijini laski*, *salomonov pečat*, *blagajev volčin*, *vidov ples*, *parkinsonova bolezen*; *adamovo jabolko*, *ahilova kita*, *evstahijeva cev*, *papinov lonec*, *kaplanova turbina*;

podobno lahko tudi v zvezah s prenesenim pomenom: *kolumbovo jajce*, *damoklejev meč*.

Ker v navedenem primeru torej opisujemo vrsto psa, ki se pač po nekom imenuje, smo ga pisali z malo začetnico.

Uredništvo – M. Š.

sprejela tudi mednarodna kinološka zveza (FCI).

Uporaba psov

V Angliji ima lov dolgo tradicijo. Za različne vrste lova so v stoletjih vzredili posebne pasme psov. Ena zadnjih pasem ali različic terierjev je parson jack russell terier, ki so ga vzredili iz posebno dobrih in bojevitih delovnih terierjev. Kot pes jamar ima nalogo, da prežene lisico, pa tudi jazbeca iz rova. Idealno je, kadar pes že samo z laježem v rovih prežene divjad iz rova na plano, pred cevi lovcev. Nema lokrat v rovih nastanejo spopadi, pri katerih pa so življenjsko nevarne poškodbe izjema. John Russell je pri vzreji zasledoval cilj, da bi njegovi psi pregnali divjad iz skrivališč. Če le mogče, naj pri tem divjad ne bi bila ranjena ali celo pokončana. Russell naj bi »nasprotnika« predvsem prepričal, da je bolje pobegniti, kot pa se spopasti v rovu. Pretežno bela barva jack russell terierja izhaja iz časov, ko so v Angliji lovili s tropi psov. Naloga psov jamarjev (Stoeberhunde) je bila izgon zveri iz rogov, potem pa so jo pokončali tropi goničev z zobmi. Potrebovali so torej psa jamarja, ki bi se tudi vidno (na oko) dobro razlikoval od divjadi. Prav z barvo so zmanjšali možnost, da bi pes jamar pomotoma (po opravljenem delu, ko zapusti rov) postal žrtev prehitrega strela oziroma, da ga ne bi zamenjali za lisico ali jazbeca. Da pa se je šele v začetku 19. stoletja začelo razmišljati o potrebi vzreje pretežno belega psa jamarja, je vzrok v tem, da je do takrat bela veljala barva za znak šibkosti in nagnjenosti k boleznim. Komentar k temu ni več potreben ...

Pri jack russell terierju je najznačilnejši njegov značaj. Ob nastajanju je veliko rejcev križalo russella, ki so ga uporabljali kot psa jamarja, z bullterierjem. Iz takih križanj je nastal zelo agresiven terier. Župnik Russell pa je odklanjal tako usmeritev vzreje. Z agresivno vzrejo ne bi nikoli dosegel cilja: psa jamarja, kot ga poznamo zdaj. Za dosego lastnega cilja je za križanje uporabil ostrodlakega terierja. Le tako je bil prepričan, da v dedno zasnovano ne bodo prišle lastnosti bullterierja.

Rezultat take vzreje in križanja se je Russellu obrestoval. Pes je bil vzrejen za nalogo, da samostojno dela v rovu, za kar mora imeti močno voljo in dovolj vztrajnosti. Pri pravilni vzre-

Foto: T. Jamšek

Jack russell terier je živahen, prilagodljiv in inteligen ten pes.

ji in vzgoji se učvrsti prirojen dober in prijazen značaj, zaradi česar praviloma ni pritožb ljudi zaradi ostrine.

Jack russell terier se dobro razume z vrstniki iste pasme, pa tudi drugih. To je živahen, prilagodljiv in inteligen ten pes. Je pravi živahni mali lovec z lastnostmi gentlemena. Zaradi ljubezni do otrok, neustrašenosti in prijetnega značaja ni primeren samo za lov, ampak tudi za družino. Jack russell terier se lepo vključi v družino in ob pravilni vzgoji hitro postane njen polnopravni član.

Na srečo jack russell terier še ni postal modni pes. Kljub temu je v zadnjem času že slišati o »množični proizvodnji mladičev« pri neresnih in hitrega zaslužka željnih rejcih. Slišati je tudi o »množičnih uvozih« z vzhoda Evrope. Da bi ohranili dragocene značajske lastnosti jack russell terierja, resni rejci gojijo to pasmo s posebno pozornostjo. Tako je več plemenjakov (ti niso nujno v posesti rejca) dober pogoj za

pospeševanje določenih priroj enih in zaželenih lastnosti pasjih mladičev in za izključevanje ali omejitev manj zaželenih. Takim rejcem velja zahvala, da doslej pri vzreji še ni nastalo dednih napak zunanosti ali celo značajskih napak psov te pasme.

(Prosti prevod iz dosegljivih virov.)

Jože Batič,
predsednik strokovnega sveta
KLPI

**Prihodnjič: Lepo je, kar tudi
lepo dela**

Spet po devetih letih ...

Vsestranska uporabnostna preizkušnja ptičarjev; VUP - 2004

Devet let je minilo od zadnje takšne preizkušnje in kar petdeset let od prve po drugi svetovni vojni. Medtem se jih je zvrstilo še deset: leta 1972 v takratnem Gojitvenem lovišču Fazan - Beltinci ob 50-letnici prekmurskega lovstva ter osemnajst let od prve tovrstne preizkušnje po vojni. Dve leti pozneje je bila preizkušnja v Ljubljani, čez deset let (za 1. panonski lovski pokal) zopet v Prekmurju z močno mednarodno udeležbo (1984), nato dve leti pozneje (1986) v

Ptaju z mednarodno udeležbo. Pri tej uporabnostni preizkušnji bi rad spomnil na veliko vmešavanje takratne birokratsko-centralistično usmerjene Jugoslovanske kinološke zveze, ki je avtoritativno (kakršen je pač bil takrat celoten politični sistem) prepovedala ocenjevanje po Pravilniku, ki ga je izdalo DLP. Njej so sledili tudi takratna Kinološka zveza in njeni posamezniki, žal nekateri tudi iz ptičarskih vrst, ki je trdovratno zagovarjala zahteve JKS. Kot posledica je bila

takratna preizkušnja nekakšen konglomerat balkanske kuhinje, brez jasnih pogledov na kinologijo in lovsko uporabnega ptičarja. Naslednja preizkušnja je bila leta 1987 v Ljutomeru, zopet za Panonski lovski pokal, in naslednja 1989. leta. Leto pozneje, tik pred slovensko osamosvojitveno vojno, je LKD za Pomurje zopet organiziralo VUP v Ljutomeru in Apačah pri Gornji Radgoni. Zvrstili sta se še dve, ena za drugo: leta 1992 v Lendavi in leta 1993 za 6. panonski lovski pokal, v Prekmurju in Prlekiji. Predzadnja takšna preizkušnja je bila leta 1995 za 7. panonski lovski pokal, zopet v Ljutomeru in v

Tekmovalni par po uspešno opravljenem poljskem delu VUP (Beltinci - Ljutomer, 6.–7. november 2004)

Bogdan Sežun, fotografiran na VUP leta 1972.

Prekmurju z močno mednarodno udeležbo ter s poudarkom na nemškem ostrodlakem ptičarju – žimavcu.

Po devetih letih premora je sveže ustanovljeno Društvo ljubiteljev ptičarjev zopet priredilo v Prekmurju in Prlekiji 6. in 7. novembra 2004 VUP, ki pa ga žal, verjetno zaradi pozabe in časovne odmaknjenosti, nismo poimenovali za 8. (osmega). Preizkušnja je potekala v lovišču Zavoda Fazan - Beltinci in LD Ljutomer.

Kratek kronološki pregled vseh doslej znanih in objavljenih preizkušenj pravi, da jih je bilo od vseh dvanajstih preizkušenj kar devet v Prekmurju in Prlekiji. Vsekakor velja za to velika zasluga svetovljanu in avtoriteti s področja lovstva in kinologije **Vladimir Pfeiferju** ter njegovemu učencu **Vojku Pirherju**, odličnemu vodniku in vzredniku ptičarjev ter učitelju mlajših in starejših rodov vodnikov ptičarjev. Sem bi morali prišteti še

pokojnega starosta in soustavejljitelja slovenske kinologije **Ivana Cafa** iz Maribora ter še mnoge tu neimenovane vodnike in zanesenjake iz Prekmurja in Prlekije, ki so s svojo požrtvovalnostjo dodali kamenček v mozaik slovenske lovske kinologije. Prav gotovo pa so pri takšnih preizkušnjah imela levji delež nekatera LD, pa tudi Zavod Fazan - Beltinci. Da so se vsestransko uporabnostne preizkušnje po vojni sploh ponovno začele, je bila potreba lovstva, ki mu je rahločutno prisluhnil *spiritus rector* slovenske lovske kinologije, pokojni **Bogdan Sežun**.

Pred leti spet oživljeno Društvo ljubiteljev ptičarjev (DLP) si je med drugim zadalo v svoj dolgoročni program tudi obuditev vsestransko uporabnostnih preizkušenj, ki so bile zaradi takšnih ali drugačnih razlogov odrinjene iz programov lovske kinoloških društev v Sloveniji. Res bi bila škoda, če bi se takšna kinološka dejavnost opustila, saj so v tej preizkušnji vsi elementi pravičnega lova s psom ptičarjem in bi ga lovska organizacija morala spodbujati ter zahtevati. »Vse drugo je šušmarjenje,« kot je rad naglas poudarjal B. Sežun. V preteklosti so že bile takšne preizkušnje, zato so bili naši uspešni ptičarji vpisani kot specialno šolani psi tudi pri nemški matični pasemski organizaciji. Zasluge na tem področju ima prav gotovo veliki zagovornik in strokovnjak na kinološkem področju **Vladimir Pfeifer**, ki je z veliko strokovnosti in rahločutnosti prevedel matične pravilnike za nemške ptičarje. Opravljeno je bilo veliko delo za slovensko ptičarsko kinologijo!

Pri vseh uporabnostnih preizkušnjah se je pokazala večja vrzel pri lovski usposobljenosti

ptičarja, še posebno pri predmetu ubogljivost. Uspeh na takšni preizkušnji je zagotovljen, če sta vodnik in pes v tesni povezavi. Če povem s preprostimi besedami, mora biti ptičar temeljito izšolan v vseh vajah ubogljivosti, torej poslušen in vdan vodniku. Za doseg tega cilja imamo različne prijeme, ki se razlikujejo od vodnika do vodnika in jih tukaj ne bi navajal. Besede, ki jih je ob neki priložnosti zapisal strokovnjak B. Sežun, veljajo še dandanes. »To je zahtevna preizkušnja za oba – vodnika in psa. Med obema mora biti psihična povezava, brez katere ni uspeha na lovu. Pes mora biti pogumen, vztrajen in neobčutljiv, poštenega značaja, primerne temperature, sproščen pri delu, ustrezno izšolan in pravilno uveden v praktični lov.«

Te besede sicer zvenijo malo strožje, saj so prišle od človeka, ki se je dokazal tudi v praksi. Upam si trditi, da imamo v današnjem času med seboj takšne vodnike, o kakovosti ptičarjev pa je vsakršno filozofiranje odveč. Naloga DLP je, da pritegne te in takšne vodnike. Dokazati je tudi treba, da uporabnostna preizkušnja kljub svoji zahtevnosti le ni kakšen »bav – bav«. V preteklosti so dobile uporabnostne preizkušnje negativen prizvok; nekaj zaradi odnosov med strokovnjakom – ocenjevalcem in vodnikom ter nekakšnega strahu, da so določeni predmeti pretežki in neizvedljivi. Na takšno preizkušnjo prav gotovo vpliva tekmovalnost vodnikov, ki morda ne bi prenesli poraza ali razvrščanja v nižji kakovostni razred. Zato se večina vodnikov ne odloča za takšne preizkušnje in tekmovanja, raje se množično udeležujejo preizkušenj in tekmovanj, ki niso tako zahtevna. Trdim, da je

VUP krona v šolanju ptičarja. Vodnik, ki da kaj nase, bi se moral vsaj enkrat v življenjski dobi svojega psa dokazati, ne glede na rezultat, na takšni preizkušnji. Prav DLP je tista gonilna sila, ki mora imeti v svojem programu organizacijo in izvedbo VUP vsaj na vsaki dve leti. Tiste pse, ki so uspešno opravili VUP, mora društvo vpisati v knjigo šolanih psov. Ta mora biti vsako leto objavljena v strokovni reviji Ptičarji. Da bi se vodniki udeleževali takšnih preizkušenj, jih je treba na neki način vzpodbujati. Podeljevanje znaka *Vodnik* je ena takšnih idealnih možnosti, vendar mora imeti pri tem VUP največjo težo.

Zadnja VUP, v organizaciji DLP, je potekala na znanih terenih Prekmurja in Prlekije s sedežem v lovskem domu LD Ljutomer, kjer je bil tudi zaključek prireditve. *Gozdno delo* je potekalo na 311 ha gozdnem kompleksu Hraščica v lovišču Fazan - Beltinci, *vodno in polj-*

Kinološki sodnik Vladimir Pfeifer ima nedvomno največ zaslug, da so se pri nas, večinoma v Prekmurju, uveljavile vsestranske uporabnostne preizkušnje ptičarjev.

sko delo pa v lovišču LD Ljutomer. Poljske divjadi je bilo kljub slabi letošnji letini dovolj, zato sta rutinirana vodnika in psa to delo lahko uspešno in hitro opravila. Enako je bilo pri gozdnem in vodnem delu. Prijavljenih je bilo šest ptičarjev, trije kratkodlakarji in trije žimavci. Žal sta dva vodnika udeležbo na preizkušnji odpovedala, tako da so to zahtevno tekmovanje začeli štirje udeleženci. Zato je vodstvo preizkušnje suvereno odločilo, da bo tekmovanje samo en dan, namesto razpisanih dveh, kot to določa pravilnik. Sodniški zbor je vodil **Vojko Pirher** s svojimi

strokovnimi pomočniki: z **Vladimirjem Pfeiferjem**, **Rudijem Rakušo**, s **Francem Svetcem** in **Ivanom Travnom**. Tudi jaz sem imel kot vodja preizkušnje zveste pomočnike. Posebno upokojeni gozdar **Jože Kocet** se je razdajal nekaj dni pred tekmo v gozdu Hraščica, ko smo trasirali krvne sledove, vlečke zajca in lisice ter zapreke. Posebno pozornost nam je izkazal mladi gozdar, domačin **Igor** iz hraščiške logarnice. Tudi ni šlo brez mojega izkušenega pomočnika **Mirana Ficka**, ki je vodil preostale pomočnike preizkušnje, in seveda naše neutrudne Andreje Strajnar, ki je uredila in urejala vse tisto, česar se ne vidi, je pa zelo pomembno. K dobremu počutju so prispevali razni sponzorji, upravitelj lovškega doma LD Ljutomer **Emek** in **Lidija Ficko**, ki je skuhala dober srnjakov golaž. Zahvala velja tudi vsem tistim, ki so kakor koli pomagali, vendar jih nisem spoznal, da bi se jim osebno zahvalil. Le nekaj ključnih ljudi iz vodstva DLP sem pogrešal.

Po močnem nočnem dežju nas je zjutraj pred upravo Fazana pričakal oblačen in turoben dan. Po pozdravnem nagovoru upravitelja lovišča **Dragana Zemljčiča**, ki je prijazno odstopil lovišče in vse, kar sodi zraven, smo se odpeljali v gozd Hraščico. Vreme je bilo za gozdno delo idealno. Zračna in talna vlaga sta bili takšni, kot si ju samo želiš, sicer se je tudi vreme dodobra umirilo. Po uvodnem delu simuliranega pogona in prinašanju lisice čez zapreko sta dva vodnika odšla na izdelavo enega izmed krvnih sledov, ki sta jih nekaj ur prej položila sodnika, ki sta ocenjevala delo po KS, **Franc Svetec** in **Ivan Traven**, druga dva s preostalimi sodniki pa na delo po vlečki z lisico in zajcem, na šarjenje, grmarjenje ter male gozdne predmete. Po končanem gozdnem delu smo se po obilni malici odpeljali v lovišče LD Ljutomer, kjer smo dokončali poljsko in vodno delo. Preizkušnjo sta uspešno opravila le dva vodnika. **Anton Jurgec** iz Lancove vasi (LKD Ptuj) in kratkodlakar **Jak Obreški** sta se po začetni tremi odločno spoprijela z zahtevno nalogo ter jo tudi uspešno opravila; dosegla sta 306 točk in s tem I. b nagradni razred. Vodnik je že nastopal na raznih preizkušnjah in tekmah ter dosegel zelo lepe rezultate, zato iskrene čestitke za pogum in vztrajnost. Drugi nastopajoči je

bil vodnik iz domačega LKD, izkušeni vodnik in rejec žimavcev **Štefan Hoheger** iz Murskih Črncev. Vodil je nemško žimavko **Hugi v. Trag** in dosegel 323 točk in s tem I. a. nagradni razred. Oba sta se lepo ujemala in zato uspešno opravila preizkušnjo.

Preizkušnje žal nista opravila vodnika **Vlado Bogdanović** iz Kompol s psičko žimavko Astro Miložičevo. Psička je odpovedala na krvnem sledu. Zelo lepa predstavnica pasme in njen vodnik pač nista imela svojega dne. Upam, da je vodnika ta preizkušnja spodbudila, da bo lahko prihodnjič zadevo uspešno popravil. Don Murskočrnski, žimavec, z vodnikom Borutom Ingoličem iz Ljubljane, pa ni opravil prinašanja lisice čez zapreko, pa tudi ne prinašanja lisice po vlečki. Simpatični vodnik, s pravo pohorsko trmo, je obljubil, da bo močnega žimavca do naslednje preizkušnje zagotovo zlikal, saj mu bo le tako lahko uporabno služil pri njegovem najljubšem opravilu – lovu na jelena v premurskih gozdovih in prleških klečajah.

Ob zaključku so temeljne misli naslednje: ptičar lahko ob pr-

vilnem in pravočasnem šolanju postane tudi odličen krvosledce. Na sledenje z nizkim nosom, in da to počne korakoma, ga začnemo navajati v najzgodnejši starosti, v drugem ali tretjem mesecu življenja. Pri tem je še kako pomembno, da znamo psička motivirati. Na žalost pa v zadnjem času prebiramo v naših strokovnih revijah povsem zastarele metode slovenskih avtorjev, ki so bile zapisane pred več kot tridesetimi leti. Da je zmeda popolnejša, jih iz zgodovine ne povzemamo dosledno, pač pa dodajajo svoje, v praksi nepreverjene pogruntavščine. Kar nekaj listov v knjigi znanj o ocenjevanju dela ptičarjev si bodo morali prelistati tudi nekateri naši kolegi in drugi kinologi. Predvsem na VUP bodo morali najprej sami privesti svoje štirinožne pomočnike, da bodo pri ocenjevanju lahko sledili zapisanim mislim. Pozorno sem prisluhnil razpravljavcu, ki je omenjal trditve in misli nemškega kinologa **Oskarja Sahreja**. Zapisal je, da pri ocenjevanju dela tujih psov uporablja znanje, ki si ga je pridobil pri vodenju svojih. Samo na VUP je uspešno vodil več kot 160 ptičarjev. Ob

tem je vsak komentar odveč! Ptičar je sposoben izdelati najzahtevnější naravni krvni sled. Prirojena inteligenca, pogum in hitrost mu omogočajo, da je brezkompromisen tudi na koncu sledenja, ob ranjeni divjadi. Analize ptičarsko in lovsko najrazvitejših držav Evrope nam ponujajo podatke, da s psi ptičarji uspešno poiščejo 80 % vse obstreljene velike divjadi. Zato se splača potruditi, saj so med nami tudi slabi strelci ali pa takšni, ki jim lovska mrzlica ob strelu le preveč zleze pod kožo.

Lovski blagor želim vsem in nasvidenje čez dve leti!

Franc Krnjak,
vodja preizkušnje

Slovenija ponovno slavila

Tekma barvarjev treh dežel – Flattniz (Avstrija), 10. 10. 2004

Mednarodna tekma barvarjev treh dežel med Slovenijo, Avstrijo in Italijo je ena tistih kinoloških prireditev, ki z najdaljšo in nepretrgano tradicijo že 29 let povezuje lovške kinologe in ljubitelje psov krvosledcev ali barvarjev treh sosednjih dežel.

Začetki mednarodnega sodelovanja vodnikov in sodnikov krvosledcev segajo v zgodnja sedemdeseta leta prejšnjega stoletja. Že leta 1971 so namreč tržaški lovci pod vodstvom **Fulvia Pontija** organizirali prvo tekmovanje krvosledcev v Italiji in nanj povabili naša sodnika **Jožeta Kristena** in **Franca Strelo**. Med povabljenimi vodniki sem, poleg **Zdravka Kosmača**, **Lojzeta Mlakarja**, **Staneta** in **Jožeta Hribernika**, zdaj že pokojnega **Rudija Kravanja** in **Staneta Kristena** tudi sam zastopal slovenske barve s svojim tedanjim lovskim terierjem Brinom. Tekma je kljub svoji preprostosti globoko zaorala v korenski ledino naših sosedov.

Le štiri leta pozneje, leta 1975, je zagnani ljubitelj krvosledcev F. Ponti na tržaškem Krasu organiziral drugo, tokrat tehnično in strokovno veliko bolj izpopolnjeno mednarodno tekmo krvosledcev. Poleg slovenskih so bili takrat k sodelovanju povabljeni tudi kinološki sodniki in vodniki iz sosednje avstrijske Koroške.

Vse foto: F. Krnjak

Sodnik komentira vodniku izkazano delo nemškega žimavca.

V tistih letih Italijani še niso imeli lastnih sodnikov za ocenjevanje dela barvarjev in so imeli le peščico psov, šolanih za delo po strelu na veliko divjad.

Ob tej priložnosti je Ponti predlagal, da bi tovrstno sodelovanje nadaljevali tudi v naslednjih letih; vsako leto v eni izmed treh dežel. Žal takrat predlog ni naletel na zadosten slovenski in avstrijski odziv, je pa vseeno zasejal drobno, a rodovitno seme, ki je v drugi obliki vzkliklo dve leti pozneje.

Leta 1977 sta se namreč na razstavi psov v Celovcu srečala naš znani kinološki sodnik in vodnik barvarjev **Jože Vester** in prav tako zagnani vodnik, sodnik in ljubiteljev barvarjev, Korošec **Hans Rader**. Brez velikih formalnosti sta se dogovorila za tekmo barvarjev med Slovenijo in Avstrijo.

Na prvi prireditvi, ki so jo Avstrijci 22. oktobra 1977 organizirali na Svinjski planini pri Löllingu, sta z naše strani kot sodnika sodelovala Jože Vester in Alojz Mlakar, kot tekmovalca pa **Stane Hribernik** in **Maks Konečnik**, ki sta zasedla prvi dve mesti.

Ob tej priložnosti so se dogovorili tudi o pogojih za ta tekmovanja, ki kljub nikakršnim zapisom veljajo še dandanes. Po dogovoru je naslednje leto tekmo organizirala Slovenija ter nanjo povabila tudi italijanskega vodnika Fulvia Pontija, ki se je tekmovanja udeležil s svojima hanovrčanko Leo in bavarko Tajgo.

Od tedaj so stvari gladko stekle in naslednje leto smo se srečali v Italiji. V naslednjih letih smo se vodniki Slovenije, Avstrije in Italije pomerili izmenično v eni od treh dežel, in sicer vsaka ekipa z enim hanovrskim in enim bavarskim barvarjem.

Leta 1983, ko je bila kot organizatorica zopet na vrsti Avstrija, so se tekmi pridružili še Švicarji. Vendar pa smo sodelovanje z njimi, predvsem zaradi njihovega nadutega odnosa, kmalu prekinili in tako smo tradicijo nadaljevali zopet v prejšnji zasedbi.

Po naši lanske, zelo odmevni tekmi, ki smo jo skupaj s specialno razstavo in vzrejnem pregledom barvarjev organizirali na Mašunu, so prišli na vrsto zopet severni sosedi.

Tudi lansko **Tekmo barvarjev treh dežel** so naši kolegi organizirali v škofijskih gozdovih Flattniza. Kot vsa prejšnja leta so posamezno deželo zastopali trije kinološki sodniki in po dva vodnika, eden z bavarcem, drugi s

29. mednarodna tekma treh dežel (sodniška trojka z avstrijskim in italijanskim vodnikom na koncu sleda, kjer je bil položen jelen).

hanovrčankom. Slovenska sodniška trojka smo bili: **Jure Pagon**, **Primož Ocvirk** in **Leo Fabiani**. Naša vodnika pa sta bila **Janko Podkrižnik** s hanovrčankom Astorjem in **Jože Potočnik** z bavarcem Boyem. Jože, ki je na Koroškem znan iskalec obstreljene divjadi, je že sodeloval na tečaju vodnikov krvosledcev na Mašunu ter na lanski Državni tekmi v delu po krvnem sledu. V zadnjem trenutku je vskočil na mesto prej izbranega **Marjana Rustje**, ki si je le nekaj dni pred odhodom v Avstrijo hudo poškodoval roko. Želimo mu, da bi čim prej okrevljal in se vrnil v naše vrste!

Organizator je bil pri družabnem delu sicer nekoliko okoren, je pa zato poskrbel za tehnično in strokovno brezhibno pripravo ter izvedbo tekme.

Vsaka sodniška trojka, po eden iz Avstrije, Slovenije in Italije, je dan prej z uporabo slednih čevljev s parkljem in krvjo jelenjadi položila po dva sledova v dolžini kakih 1000 m. Vsi sledovi so bili na širšem območju lovišča pred-

hodno trasirani in sta po dva in dva vodila do ene položene jelenjadi. Glede na veliko parkljaste divjadi (na 8000 ha lovišča na leto odstreljijo 430 glav jelenjadi, 250 glav srnjadi in prek 50 gamsov) ni bilo strahu, da ponoči sledove ne bi dobobra prekrižala zdrava divjad.

Po slovenskem vzoru je tekmovanje potekalo brez prisotnosti kinoloških sodnikov. Prvo tovrstno mednarodno tekmo smo namreč lani organizirali na Mašunu. Tekmovanje poteka tako, da sodnik pripelje vodnika s psom v bližino nastrele, mu pokaže približen kraj, »kjer je bila divjad streljana, ter približno smer njenega pobega«. Od tod naprej pa sta vodnik in njegov barvar prepuščena sama sebi. V največ uri in pol morata izdelati sled, med potjo pobrati kontrolne kartončke ter priti do plena (položene mrtve divjadi).

Zaradi obilnega nočnega deževja in številčnosti divjadi verjetno delovne razmere niso bile najlažje. Kljub temu pa smo bili priča izredno dobrim rezultatom,

saj je vseh šest vodnikov s svojimi psi uspešno izdelalo svoje sledi in se uvrstilo v I. oz. II. nagradni razred. To pa je uspeh, ki smo mu redkokdaj priča na tako zahtevnih delovnih preizkušnjah.

Ob seštevanju rezultatov smo Slovenci z veseljem ugotovili, da se je najbolje izkazal prav naš vodnik **Jože Potočnik**, saj je postal zmagovalec s polnim številom točk! Prva tri mesta so torej zasedli:

1. **Bb Boy**; 160 t., I. n. r.; vodnik **Jože Potočnik** – SLO
2. **Bb Asta**; 157 t., I. n. r.; **Paolo Pancotto** – I
3. **Amsl v. Hirschbach**; 146 t., I. n. r.; **Karl Tchernig** – A

V ponos nam je bil tudi drugi slovenski vodnik **Janko Podkrižnik**, ki je s svojim hanovrčankom Astorjem dosegel 120 točk in visok II. n. r.

V ekipni razvrstitvi si je 1. mesto priborila **Italija**, 2. in 3. mesto pa sta si z enakim številom točk delili **Slovenija** in **Avstrija**.

Razlogov za veselo vrnitev na sončno stran Alp smo torej imeli več kot dovolj. Obema vodnikoma še enkrat priskrbe čestitke v imenu VK za barvarje ter vseh slovenskih vodnikov krvosledcev!

Leo Fabiani

Državna tekma visokonogih goničev

Za vse vodnike visokonogih goničev pa tudi za vsa LKD je veliko razočaranje, ker že dve leti ni bilo te državne tekme. Vendar je letos VK za visokonoge goniče, ki deluje pri KZS, našim štirinožnim prijateljem le prislunila in organizirala tekmo. Hkrati pa se je osnovala ekipa treh najboljših vodnikov s takšnimi psi, ki se bo udeležila evropskega tekmovalstva visokonogih goničev, ki bo 11. 12. 2004 v Italiji.

23. oktobra 2004 se je na Črnem Vrhu nad Cerknim zbralo 18 vodnikov visokonogih goničev, kjer so se njihovi štirinožni prijatelji pomerili v delu. Osem kinoloških sodnikov se je v lovišču LD Porezen - Cerčno kar šest ur trudilo, da je nepristransko ocenilo vse prirojene in pridobljene delovne lastnosti tekmujočih psov.

S skoraj enournu zamudo so »zlati« **Idrijski rogisti** z zvoki osmih rogov pognali tekmovalno kri po žilah vsem ljubiteljem

psov, kinološkim sodnikom, predvsem pa tekmujočim psom gonničem, od katerih smo vsi največ pričakovali.

Vse udeležence sta pozdravila vodja prireditve **Anton Raspet** in gospodar LD Porezen - Cerčno **Ciril Abram**. Nato je nastopil vodja sodniškega zbora **Jurij Rihtaršič** in pojasnil pravila tekmovanja. Zatem je bilo žrebanje tekmovalcev in razdelitev tekmovalnih parov na šest skupin. Dva sodnika sta s sodniškim pripravnikom nadzorovala izdelavo vlečke zajca. Šest skupin je odšlo na že vnaprej pripravljen in označen teren. Celotno tekmovalje je trajalo skoraj šest ur. Preden se je zadnji vodnik s svojim psom in pozitivnim rezultatom vrnil s terena, se je ura že bližala 15. uri popoldne. Zaradi dolgotrajne tekme je bil vsak tekmovalec po opravljeni tekmi deležen jedače in pijače.

Po skoraj sedemurnem delu brez računalniške podpore so bili zbrani rezultati sodniških skupin:

1. kdl. posavska gonička **Ajka** (218 točk, I. n. r.), vodnik **Rudi Rudolf**, LKD Idrija.
2. kdl. istrski gonič **Bajda** (206 točk, I. n. r.), vodnik **Slavko Burnik**, LKD Idrija.
3. resasti istrski gonič **Fit** (196 točk, I. n. r.), vodnik **Alojz Filipič**, LKD Gorenjske.

Pokale so osvojile naslednje ekipe:

1. LKD Idrija (I. ekipa) - 568 točk
2. LKD Gorenjske (I. ekipa) - 532 točk
3. LKD Idrija (II. ekipa) - 461 točk

Brez pokalov so ostali tekmovalci LKD Gorica, ki so zbrali 363 točk, in tekmovalci LKD

Zasavje (307 točk). Podelili smo še en pokal za najdaljšo gonjo zajca, ki ga je osvojil kratkodlaki istrski gonič **Bajda** (206 točk, I. n. r.) vodnika **Slavka Burnika** iz LKD Idrija.

Vsak tekmovalec je prejel tudi lepo praktično nagrado, ki je bila odvisna od doseženih točk.

Kot sem že omenil že v uvodu, smo na tej državni tekmi sestavili tudi ekipo, ki bo 11. 12. 2004 odpotovala na evropsko prvenstvo visokonogih goničev v Italijo. Vodnik **Rudi Rudolf**, ki je s posavko **Ajko** osvojil 1. mesto, se je odpovedal udeležbi na ev-

sodniki so hvalili predvsem lovišče in za tekmo dobro pripravljeni teren. Lovišče je za zdajšnje razmere dokaj bogato tudi z malo divjadjo. K uspehi tekmi je ogromno pripomoglo lepo vreme, ki je bilo ugodno za delo naših goničev, saj od 18 tekmujočih psov tekme ni opravilo samo 5 psov. Tik pred sončnim zahodom smo se s prijateljskimi pozdravi razšli vsak na svojo stran z željo, da se čez leto dni spet srečamo na državni tekmi z našimi štirinožnimi prijatelji.

Anton Raspet,
predsednik LKD Idrija

Vodniki visokonogih goničev, ki so se 23. 10. 2004 pomerili v lovišču LD Porezen - Cerčno na Državni tekmi.

Foto: A. Raspet

ropskem prvenstvu, zato smo ekipo sestavili iz 2., 3. in 4. uvrščenih tekmovalnih parov.

Po objavljenih rezultatih so se vsi tekmovalci zadržali v pozne popoldanske ure. Ob dobri domači kapljici so nastali prijetni prijateljski kinološki pogovori. Tekmovalci pa tudi kinološki

Državno prvenstvo svetega Huberta 2004 v lovu s psom ptičarjem

Lovska družina **Sveta Marjeta niže Ptuja** je ena mlajših družin v Sloveniji, saj je bila ponovno osnovana leta 1998. Toda njeni začetki segajo daleč

nazaj: ustanovljena je bila že kmalu po drugi svetovni vojni in je uspešno delovala do leta 1954, ko se je z LD Markovci združila v LD Spodnje Ptujsko polje - Sobotinci in pod tem imenom delovala do leta 1998.

LD Sveta Marjeta niže Ptuja gospodari z divjadjo na površini 2.500 ha. Njenih 35 članov namenja vso skrb predvsem mali divjadi, ki je poleg srnjadi najbolj številčna. V lasti in najemu imajo 6,5 ha remiz in krmnih njiv, katerih pridelek večinoma ostane nepobran in je namenjen divjadi. Tako koruzne njive in remize, ki so razporejene po vsem lovišču, pozimi nudijo divjadi potrebno kritje in hrano. Številčnost male divjadi v lovišču je res zavidljiva, zato je po lovih temu primerna tudi lovina.

Letni načrt odstrela za leto 2004 je bil: 80 glav srnjadi, 95 zajcev, 220 fazanov in 20 poljskih jerebic.

Zato ni bil zgolj slučaj, da je **LKD Ptuj**, kot organizator že drugega tovrstnega prvenstva Slovenije v lovu s psom ptičarjem – Sveti Hubert 2004, organiziralo to zahtevno tekmovalje prav v njihovem lovišču. Da smo lovili le naravno divjad, ni treba posebej poudarjati, saj je v tem lovišču res veliko male divjadi. Upam si trditi, da je bila večina nastopajočih s tekmovaljem, kljub slabemu vremenu, zelo zadovoljna.

Vsak tekmovalec s ptičarjem je imel čas iskanja omejen na deset minut, a je vseeno velika večina psov prišla na divjad že prej. Sodniška trojka **Rudi Rakuša**, **Mirko Korošec** in **Andreja Strajnar** so imeli zato lažje delo. Moramo jim izreči vse priznanje, da so kljub slabim delovnim razmeram, v dežju in vetru, tekmo pripeljali do konca.

Številčnost naravne male divjadi v lovišču LD Sv. Marjeta niže Ptuja je res zavidljiva (na sliki plen enega skupnega lova). Zato ni bil zgolj slučaj, da se je organizator odločil organizirati Državno prvenstvo sv. Huberta prav v njihovem lovišču.

Foto: J. Mehle

Zmagovalna ekipa LKD Idrija (skrajno levi je kratkodlaki istrijanec **Bajda** vodnika **Slavka Burnika**, ki je na tekmi kar 50 minut gonil zajca in zato prejel poseben pokal).

Pokal sv. Huberta za doseženo 1. mesto na 2. državnem prvenstvu v lovu s psom ptičarjem stani prejela Franc Muzek in njegov nemški kratkodlakar Jup Obrežki.

V imenu Komisije LZS za lovsko kinologijo se zahvaljujem organizatorjem ZLD Ptuj - Ormož, LKD Ptuj in seveda LD Sveta Marjeta niže Ptuja za ves vložen trud in gostoljubje.

Nasvidenje na prvenstvu Slovenije Sveti Hubert – 2005. Upam, da v podobnem okolju in s prav takšno številčnostjo naravne male divjadi.

Rezultati

Tekmovanja se je udeležilo 18 lovcev s svojimi ptičarji, rezultati pa so bili naslednji:

1. mesto **Franc Muzek in Jup Obrežki** 134 točk, I. nagr. razred, CACT – SLO;
2. mesto **Alojz Žiher in Ajša Forminska** 129 točk, I. nagr. razred, rez. CACT – SLO;
3. mesto **Jožef Petek in Hid Obrežki** 129 točk, I. nagr. razred;
4. mesto **Janez Horvat in Ayko od Fučkale - Ali**, 128 točk, I. nagr. razred;
5. mesto **Drago Verdenik in Čipi Lovrenski**, 127 točk, I. nagr. razred;
6. mesto **Anton Jurgec in Jak Obrežki**, 120 točk, I. nagr. razred.

Ekipo sta sestavljala dva lovca iz iste LD ali LKD-ja; ekipna uvrstitev je bila naslednja:

1. mesto 258 točk, **LD Sveta Marjeta niže Ptuja** (Jožef Petek in Hid Obrežki, Alojz Žiher in Ajša Forminska);
2. mesto 254 točk, **LD Ptuj** (Franc Muzek in Jup Obrežki, Anton Jurgec in Jak Obrežki);
3. mesto 237 točk, **LD Markovci** (Janez Horvat in Ayko od Fučkale - Ali, Vlado Majcenovič in Car Lovrenški).

Mitja Kersnik

LKD Celje odlikovalo zaslužne lovske kinologe

Kinološka zveza Slovenije je lani decembra na predlog LKD Celje odlikovala tri kinološke lovske zanesenjake, ki delujejo na tem območju.

Komisija, ki zbere predloge, še bolj pa komisija, ki jih podeli, je vedno izpostavljena kritikam, ali je pravilno potrdila predloge za odlikovanja, saj star pregovor pravi, da strel in medalja nikoli ne zadeneta prave osebe.

LKD Celje je podelilo dva zlata znaka za kinološke zasluge in enega srebrnega. Prejemniki so bili kinologi, ki se ne bojijo bremena kinologije in ga z nami prenašajo že leta.

Srebrni znak je prejel **Silvo**

zato preostali člani (lovci) ne znajo ceniti truda enega ali dveh posameznikov, ki ga vložita kot vodnika psa in ki nesebično pomagata drugim, da s psom dosežejo želen uspeh. Ko se za druge lovce lov konča in so že vsi zbrani na »zadnjem pogonu« ob mizah, mora lovec kinolog nameniti še kar nekaj časa svojemu štirinožnemu pomočniku. Če je moker, mu je treba obrisati uhlje, mu izpod vek odstraniti tujke, pregledati oči, iz dlake izčesati ježke, vejice, semena, odstraniti trne iz blazinic. Šele po tem se lovec lahko posveti sebi (res je tudi, da so tudi taki vodniki, ki so do svojih psov brezbrizni, a o takih tu ne bomo izgubljali besed). Pes je med pogoni in po končanem lovu blaten in oddaja zoprne vonjave, zato si vodnika s takšnim psom večina lovcev ne želi sprejeti v avto.

Za zasluge na področju lovske kinologije na Celjskem so zaslužena priznanja KZS dobili (od leve): Silvo Tovornik, Andreja Strajnar in Vinko Otorepec.

Tovornik iz Velikih Gorelc (LD Laško), zlata znaka pa **Vinko Otorepec** iz Vrbja pri Žalcu (LD Velunja) in **Andreja Strajnar** iz Ljubljane (LD Tomišelj), članica LKD Ljubljana.

Res je tudi, da se v nekaterih LD s kinologijo strokovno ukvarjata le po eden ali dva lovca, na katera se zato redko kdo spomni, da bi si zaslužila priznanje. Morda je lažje zamolčati, kot pa si nakopati dodatno administrativno delo, izpolnjevanje obrazcev, opisovanje njihovih dejanskih prispevkov in navajanje mandatnih dob za posamezne zadalžitve z letnicami v kinologiji, v lovski družini, lovsko-kinološkem društvu ali v organih kinološke zveze.

Res je, da se v lovskih družinah z lovsko kinologijo ne ukvarja pretirano veliko lovcev,

prostega časa namenja vzreji nemških prepeličarjev, njihove-mu šolanju in je tudi redni udeleženec kinoloških prireditev v Sloveniji.

Andreja Strajnar nam je na praktičen način pokazala, da je pse mogoče izšolati in da so samo izšolani psi primerni za uporabo v loviščih. S svojimi tečaji je pokazala, da morajo biti psi tudi socializirani, ker le takšni ne motijo drugih psov pri delu na lovu. Z vzrejo in vzgojo lovske psov se aktivno ukvarja že kar nekaj let in je vodnica nemškega kdl. ptičarja ter inštruktorica za vzgojo in šolanje psov.

Člani LKD Celje prejemnikom kinoloških odlikovanj iskreno čestitamo v prepričanju, da jim bodo odlikovanja dodatna vzpodbuda za nadaljnjo nesebično pomoč in strokovno delo v lovski kinologiji.

Slavko Vale

Kovačevo delo je bilo tesno povezano z Društvom ljubiteljev nemških prepeličarjev

Društvo ljubiteljev nemških prepeličarjev (DLNPR) je imelo 20. 6. 2004 svojo volilno skupščino v lovskem domu LD Žalec. Udeležba pa je bila pičila. Vabilo je bilo pravočasno objavljeno tudi v Lovcu 6, a to verjetno ni bilo dovolj za nekatere člane društva. Z odzivom žal ne moremo biti zadovoljni.

Slavko Kovač, naš veliki kinološki strokovnjak in dolgoletna gonilna sila prepeličarske kinologije, se nam je opravičil, saj zaradi bolezni ne more več opravljati dosedanjih funkcij v društvu (bil je tajnik in vzrejni referent) in nas prosil za razrešitev. Njegovo delo v društvu sem na njegovo pobudo in s soglasjem vseh navzočih prevzel jaz. Moje doseganje delo blagajnika v društvu pa je prevzel novi sodnik za nemške prepeličarje **Milan Udovč**.

Na pobudo Kovača in nekaterih lovcev - kinologov in ob podpori UO s predsednikom **Hubertom Kolškom** na čelu ter ob razumevanju takratnega predsednika Lovske zveze Celje **Jožeta Kuntariča** je celjska območna lovska zveza leta 1963

uvozila prvo prepeličarko iz Avstrije. Pozneje je bilo uvoženih še 24 prepeličarjev iz Zahodne in Vzhodne Nemčije, iz Avstrije in Švice. Leta 1965 smo imeli že prvo povojno leglo nemških prepeličarjev v Sloveniji. (Znano je, da je med obema vojnoma to pasmo pripeljal v Slovenijo inž. **Ernest Pušman** iz Litije in pse vzrejal v svoji psarni Hubertus. Med vojno so psi izginili.)

Desetega avgusta 1970. leta smo ustanovili Društvo ljubiteljev nemških prepeličarjev, ki je bilo član Kinološke zveze Slovenije in prek nje Kinološke zveze Jugoslavije, prek nje pa tudi FCI – Mednarodne kinološke federacije. Predsednik društva je postal inž. **Milan Dečko**, Slavko Kovač pa tajnik in vzrejni referent. Obe funkciji je opravljal že prej – od samega začetka vzreje nemških prepeličarjev v Sloveniji. Za ustanovitev društva je Slavko pripravil pravila društva, prevedel in priredil je vzrejni pravilnik ter vse pravilnike za ocenjevanje nemških prepeličarjev: Pravilnik za ocenjevanje zunanosti, Pravilnik za ocenjevanje na mladinski, vzrejni in uporabnostni preizkušnji nemških prepeličarjev. Pripravil je tudi formularje za ocenjevanje dela na preizkušnjah za nemške prepeličarje. Zelo pomembno je namreč stalno vzdrževanje stikov z matičnim društvom v Nemčiji, izmenjava podatkov o delu na preizkušnjah in ocenjevanjih. Najpomembnejše Kovačevo delo pa je bila popularizacija pasme. Slavko si je vsaj na začetku prizadeval, da so pre-

peljarje dobili – kupili predvsem dobri lovci, dobri vzreditelji, saj je kot kinološki sodnik poznal veliko lovcev kinologov (od leta 1951 za vse pasme goničev, pozneje tudi za šarivce in krvosledce) in tudi kot strokovni tajnik na Lovski zvezi Celje. Vseskozi je delal v Komisiji za kinologijo pri ZLD Celje, po ukinitvi le-te pa v Lovsko-kinološkem društvu Celje, ki je zamenjalo Komisijo za lovsko kinologijo.

Prizadevno delo Slavka Kovača in seveda tudi vsestranska lovska uporabnost nemških prepeličarjev je pripomoglo, da so se mnogi celjski, pozneje tudi slovenski lovci navdušili za to pasmo.

Društvo ljubiteljev nemških prepeličarjev je Slavka Kovača imenovalo za svojega častnega predsednika. Po njem se imenuje tudi vsakoletna tekma v prinašanju za vse lovske pasme psov, ki jo organizira njegova LD Kajuh - Šmartno v Rožni Dolini.

Skratka, Slavko je veliko naredil za pasmo nemški prepeličar, zelo veliko tudi nasploh za slovensko lovsko kinologijo in lovstvo. Zato sta ga Kinološka zveza Slovenije in Lovska zveza Slovenije odlikovali z vsemi mogočimi odlikovanji, ki jih podeljujeta.

Našemu lovskega tovarišu Slavku Kovaču se v imenu slovenskih lovcev - kinologov in v svojem imenu za dosedanje delo iskreno zahvaljujem in mu želim predvsem boljšega zdravja.

Jože Pangerl

Konec lanskega oktobra je LKD Gorica v Lovišču LD Dobrovo organiziralo PNZ goničev in brak-jazbečarjev. Zbor in razglasitev rezultatov sta bila pred lovsko kočjo LD Dobrovo na Koradi, kjer so domači lovci lepo pogostili 23 vodnikov lovske psov. Največ je bilo vodnikov istrskih goničev (13), posavskih goničev (3) in brak-jazbečarjev (3), videli pa smo tudi planinskega goniča in italijanskega goniča.

Foto: E. Sirk

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terierji (SLRGLT):

O: 5/I, m: 5/I, 31. 1., Anton Turšič, Voljčeva 3, 1360 Vrhnika.
O: 5/I, m: 5/II, 27. 1., Milan Zupanc, Šišenska 2, 1107 Ljubljana.
O: 5/I, m: 5/II, 10. 2., Avgust Gabrič, Gorenji Leskovec 17, 8283 Blanca, (031) 215 113.
O: I/I, m: 5/I, 21. 1., Ladislav Čarman, Zloganje 31, 8275 Škocjan.

Resasti istrski goniči (SLRSGI):

O: 5/I, m: 4/I, 16. 2., Ivan Tomšič, Trnje 7, 6257 Pivka.

Bavarski barvarji (SLRBb):

O: 5/II, m: 5/I, 29. 1., Ivan Trebše, Petra Skalarja 2, 5220 Tolmin.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

O: 5/II, m: 5/I, 17. 1., Dušan Gregorič, Vrtna ul. 7, 8340 Črnomelj.
O: 5/I, m: 4/I, 2. 2., Emil Bezgovšek, Lahomno 24, 3270 Laško.

Nemški žimavci (SLRNŽ):

O: 5/ISP- 191, m: 5/I, 11. 2., Tatjana Klinar, 4250 Jesenice.

Nemški kratkodlaki ptičarji (SLRNkp):

O: tuj plemenjak, m: 5/PZP, JZP, SPP, CACT, CACIT, CACIB., 20. 2., Andreja Strajnar, Glavarjeva 28, 1000 Ljubljana.

Labradorci (SLRLR):

O: 5/I, m: 4/ ISP A, 10. 2., Miran Marentič, Žabnica 36, 1357 Notranje Gorice.

Zlati prinašalci (SLRGR):

O: 5/II -VPR, m: 5/II - VPR, 2. 2., Vinko Bolta, Gozdna pot 5, 1261 Lj. – Dobrunje.

Gladkodlaki prinašalci (SLR-FCR):

O: 5/PNZ, m: 5/A/TP-R I., 3. 2., Jasna Jeraj, Podpeč 29/a, 1352 Preserje.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

O: 5/I, m: 5/I, VUP, KS, 18. 2., Matjaž Roter - Pija Rep, Gradiška 2/a, 2211 Pesnica.

10. 2. 2005

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Prodajam zimske gume, 205-75-15R, vožene od 15. 11., in prednje, zaščitne loke za prevoz uplenjene divjadi. Cena po dogovoru. Tel.: 041/218-478.

Prodajam risanico Zbrojevka Brno ZK 99, kal. 7 x 57, s str. daljnogledom Meopta 4 x 32; **MK puško; pištolo** ČZ 75 Compact, kal. 9 mm; **dvogled** Bausch&Lomb 8 x 40. Tel.: 041/414-532.

Prodajam karabinki, kal. .243 Win. in 7 mm Rem. Mag., s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 in Zeiss 4 x 32, izdelani v puškarni Kranj. Puški sta odlično ohranjeni. Možnost zamenjave za ekspres puško, kal. .308 ali podobno. Tel.: 041/793-807.

Prodajam karabinko CZ, kal. 7 x 57, s str. daljnogledom, in **češko bokarico**, kal. 12/7 x 57 R, s str. daljnogledom. Tel.: (03) 562-19-29.

Kupim pištolo, kal. .45 ACP, znamke Colt ali Thompson, mod. 1911. Tel.: 041/618-867.

Izdelujem gamsove čope (divji prašič, jelen, jazbec). Informacije po tel.: (04) 514-11-81 ali 041/819-231, Basaj.

Izdelam vam valilnice in krmilnice za ptice (več vrst) in **montiram lovske trofeje** na naravne podložne deščice. Tel.: (01) 895-15-96.

Prodajam 2 leti starega nemškega lovskega terierja. Pes je lep predstavnik pasme in izredno oster. Goni samo lisice in divje prašiče. Tel.: 040/307-532.

Ugodno prodajam malo uporabljano češko bokarico, kal. 7 x 57 R/16, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 in z menjalnimi cevmi 16/16. Tel.: 041/267-577.

Prodajam novo MK puško, kal. .22 LFB, znamke Anschütz 1416 DKV, z montiranim str. daljnogledom 6 x 40. Tel.: 041-677-544.

Sprejemam rezervacije za mladiče nemških prepeličarjev brezcev. Borut Ficko, GSM: 041/657-838.

Prodajam neuporabljano Suhlovo tricevko, kal. 12-12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Zeiss 4 x 32 (suhlova montaža). Tel.: 031/306-080.

Prodajam nemške ostrodlake ptičarje – žimavce (leglo 8. 2. 2005). Starši so izredno delavni. Tel.: 041/717-464.

Prodajam risanico – repetirko Orbis – Kranj, kal. .243 Win., skupaj z zasučno montažo, brez str. daljnogleda ali z njim. Puška je v odličnem stanju, kopito je okrašeno z rezbarijo (ribje luske). Tel.: 041/362-366.

Kupim rabljeno boroveljsko bokarico. Tel.: 041/667-890.

Kupim kratko, dobro ohranjenno **karabinko** brez strelnega daljnogleda. Tel.: 041/746-456.

Prodajam pištolo Smith & Wesson, kal. 9 mm, staro pol leta. Cena 700 € (cena nove je bila 1.100 €). Tel.: 031/800-905.

Za paritev imam na voljo plemenjaka, kratkodlakega istrskega goniča Gika z vzrejno oceno 5/1. Na vzrejnem ocenjevanju (Medvoje 2004) je bil ocenjen kot drugi najlepší pes. Tel.: 041/520-528.

Prodajam nemške ostridla-ke ptičarje – žimavce (leglo 8. 2. 2005), potomce zelo delavnih staršev. Tel.: 041/717-464.

Prodajam strelni daljnogled Meopta 6 x 42 - Artemis 2000 in **dvogled** 10 x 50. Tel.: 031/296-046.

Zelo ugodno prodajam strelni daljnogled Swarovski PV,5 – 6 x 42, popolnoma nov, še zapakiran, z letvijo (cena 100.000 sit ceneje) in **pištolo** Browning HP 9 mm Parabellum (13 nabojev), kot nova (cena 98000 sit). Tel.: 041/217-768.

Prodajam risanico – prelama-čo, izdelano po naročilu, kal. 6 x 62 Freres, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža); **dvogled** Swarovski Habicht SL 7 x 50, gumiran; **teleskop** Bushnell Natureview 15 – 45 x 60, s torbico in adapterjem za priključitev na foto-grafski aparat. Tel.: 041/627-317.

Prodajam trap puško Beretta S687 Silver pigeon. Tel.: 041/664-528.

Prodajam češko bokarico ZH, kal. 16/7 x 57 R, s str. daljnogledom in menjalnimi cevmi 16/16. Tel.: 031/540-898.

Prodajam dobro vzdrževan renault twingo – 1.2 expresion (električni paket), s pomično stekleno streho, 10/2002, karoserija zelene barve, 38.000 km. Tel.: 041/552-550 ali 041/909-559.

Prodajam špringer španjele, stare 7 mesecev, odličnih staršev. Cena po dogovoru. Tel.: 041/528-233.

Prodajam ohranjeno boroveljsko polrisanico Borownik, kal. 16 – 7 x 65 R, z menjalnimi

cevmi 16 – 17. Montiran je str. daljnogled Swarovski 1,5 – 6 x 42 DV – križ 4A (Suhlova montaža). Tel.: 051/306-397.

Kupim ohranjeno (nemško ali boroveljsko) bock dvocevno risanico (expres) ali **tricevko** v kombinaciji kalibrov 9,3 x 74 R – 8 x 57 IRS/16. Tel.: 051/306-397.

Zaradi bolezni **prodajam hannovrsko barvarko**, staro 4 leta, in enega njenega mladiča, poleženega 7. 10. 2004 (z vso dokumentacijo). Zraven dam še montažni boks 3 x 3 x 2 m z uto. Tel.: 031/626-509.

Prodajam leglo nemških lovskih terierjev (3 samičke), starih 2 meseca, odlične delovne linije (5/1). 041/752-474.

Ugodno prodajam češko trap puško ZH 303, **karabinko** CZ, kal. .223, **strelni daljnogled** Leupold VARI – XII 4 – 12 x 40, nov, **strelni daljnogled** Ferlach – Shopie 6 x 40, **strelni daljnogled** Wild 4 x 30 s Suhlovo montažo in **strelni daljnogled** Tasco 6 x 40. Tel.: 041/419-791

Prodajam risanico Steyr Mannlicher, kal. .222 Rem. Varmint, s str. daljnogledom Tasco 4 – 16 x 50; francosko **šibrenico** kal. 16 – 16; **dvogled** Panorama 9 x 56; ruski **strelni daljnogled** 8 x 56; **vložno cev** 6 PPC za cev, kal. 12, ter **vložno cev**, kal. .22 Hornet, za kal. 16. Tel.: 031/380-448.

Prodajam risanico – prelama-čo, kal. .222 Rem, s str. daljnogledom Swarovski 3 – 9 x 42 (ali brez) in **polavtomatsko puško** Argo Benelli, kal. .30 – 06, s str. daljnogledom Zeiss 3 – 9 x 42 (ali brez). Tel.: 041/727-881.

Kupim Suhlovo bockarico, mod. 2011, bela glava, kal. 7 x 65 R / 12 ali 8 x 57 IRS / 12. Tel.: 031/611-267.

Prodajam brak-jazbecarki, stari 8 mesecev. Tel.: (07) 30-87-821.

Prodajam češko bokarico ZH, kal. 7 x 57 R/16, in z menjalnimi cevmi 16/16. Tel.: 031/540-898.

Prodajam pištolo Luger M-90, kal. 9 x 19 mm. Tel.: 041/820-865.

Ugodno prodajam bokarico, mod. ZH, kal. 16/7 x 57 R, s str. daljnogledom. Tel.: 041/60-00-60.

Prodajam obnovljeno karabinko Mauser, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom. Tel.: (04) 531-86-64.

Prodajam šibrenico, znamke FAIR EVENT, kal. 12/12, in re-

Gumbi iz jelenje roževine, za lovske kroje in lovske jope. Izdeluje Anton Intihar, Kamnik pod Krimom 8/a, 1352 Preserje. Tel.: (01) 36-31-293.

petirko znamke Winchester, mod. M94, kal. .30 – 30. Tel.: 031/763-095.

Kupim risanico, kal. 7 mm, Rem. Mag., **prodajam** pa risanico, kal. 7 x 64 CZ. Tel.: 031/692-255.

Prodajam 4,5 meseca staro lovsko terierko. Tel.: 031/406-665.

Prodajam košute navadnega jelena. Tel.: 041/683-518.

Prodajam puški; repetirki Steyr SSG 69, kal. .308 Win., s str. daljnogledom Swarovski 6 – 24 x 50 in CZ ZKK 601, kal. .300 Win. Mag., s str. daljnogledom Meopta 7 x 50. Tel.: 031/209-999.

Prodajam odlične, zelo malo uporabljen puške; risanico 7 x 64 – izdelek Jenko - Kranj (izstreljenih okrog 30 nabojev); boroveljsko **risanico**, kal. .308 Win. (tekmovalna, zelo precizna), s str. daljnogledom Kahles ZF84 – 10 x 42 (zasučna montaža) ter boroveljsko **polrisanico** (»bik-sarico«), kal. 9,3 x 72 R – 16. Tel.: 041/920-261.

Prodajam strelni daljnogled Swarovski PV 1,5 – 6 x 42 LS (175.000 sit), nov; **rdečo piko** – Aimpont (35.000 sit), **risanico**, kal. 8 x 57 JS, s str. daljnogledom Zeiss 4 x 32 (Suhlova montaža) (130.000 sit). Tel.: 041/975-338.

Prodajam 6 mesecev starega nemškega ptičarja – žimavca, potomca odličnih staršev. Tel.: (04) 231-73-20 ali 031/416-345.

Rešitev križanke iz Lovca, 1/05:

Vodoravno:

STRES, BAR, PAHOR, LR, LABORANT, ZLATO, BILANCA, LINDA EVANS, VOLK, ARMIJA, NEUDOBNOŠT, SH, RE, APEL, IVAR, TOR, CHARLES, SKIRO, OVAL, RAT, REKA, ČAP, VIDA JUVAN, TOM, KNOSOS, NIHALO, AAMODT, JETRCA.

FEBRUAR									
Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)					
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec				
1. To	-----	10:17	7:25	17:07	6:16	18:15			
2. Sr	0:47	10:39	7:23	17:09	6:15	18:16	☾		
3. Če	2:05	11:07	7:22	17:10	6:14	18:17			
4. Pe	3:25	11:45	7:21	17:12	6:13	18:19			
5. So	4:42	12:37	7:20	17:13	6:12	18:20			
6. Ne	5:51	13:45	7:18	17:15	6:11	18:21			
7. Po	6:45	15:06	7:17	17:16	6:10	18:23			
8. To	7:26	16:33	7:15	17:18	6:08	18:24	☀		
9. Sr	7:57	18:00	7:14	17:19	6:07	18:25			
10. Če	8:20	19:24	7:12	17:21	6:06	18:27			
11. Pe	8:41	20:42	7:11	17:22	6:05	18:28			
12. So	8:59	21:58	7:09	17:24	6:03	18:30			
13. Ne	9:18	23:12	7:08	17:25	6:02	18:31			
14. Po	9:38	-----	7:06	17:27	6:00	18:32			
15. To	10:00	0:25	7:05	17:28	5:59	18:34			
16. Sr	10:26	1:36	7:03	17:30	5:58	18:35	☾		
17. Če	10:59	2:44	7:02	17:31	5:56	18:36			
18. Pe	11:41	3:47	7:00	17:33	5:55	18:38			
19. So	12:31	4:42	6:58	17:34	5:53	18:39			
20. Ne	13:31	5:28	6:57	17:36	5:52	18:40			
21. Po	14:35	6:04	6:55	17:37	5:50	18:42			
22. To	15:43	6:33	6:53	17:39	5:48	18:43			
23. Sr	16:51	6:57	6:51	17:40	5:47	18:45			
24. Če	17:59	7:17	6:50	17:41	5:45	18:46	☀		
25. Pe	19:07	7:34	6:48	17:43	5:44	18:47			
26. So	20:15	7:50	6:46	17:44	5:42	18:49			
27. Ne	21:26	8:06	6:44	17:46	5:40	18:50			
28. Po	22:38	8:23	6:43	17:47	5:38	18:51			

Z VEŽEMO
vam letnike
revije Lovec.

Cena: 2000 do
2400 sit/letnik.

KNJIGOVEZNICA
Vojko Zdešar, s.p.
Vrhovci VI/1, 1000 Ljubljana
GMS: 041/326-351

molex
LOVSKA OBLAČILA

INDUSTRIJSKA CONA TRZIN
Dobroave 1
Tel.: 00386 (01) 562 13 10

ČAKALNE VREČE IZ LODNA
3/4 JAKNE IZ LODNA
PELERINE IZ LODNA
PUMPARICE IN HLAČE IZ LODNA
JAKNE IZ TERMOVELURJA
DELOVNE, VODOODBOJNE,
PODLOŽENE HLAČE
DELOVNE LOVSKE SRAJCE
ZIMSKE ČEPICE IZ LODNA
OPOZORILNI BREZKRAVNIKI

Prodajmo jeep cherokee 2,5 turbo D, letnik 1998, 205.000 km, kovinsko zelene barve, klima, radio (izklicna cena je 1.600.000 sit) in **lado nivo** 1,6, letnik 1995, 100.000 km, rdeče barve (cena 180.000 sit). Vozili bomo prodali najboljšemu ponudniku na dražbi, ki bo 15. 2. 2005, ob 15. uri v prostorih Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana. Tel.: (01) 24-10-916.

EDINI KOTEL za ŽGANJE,
v katerem lahko skuhate tudi golaž in marmelado!

Kebrček
za koline
in piknike

tudi za trofeje

franc BIDER, s.p. - rečica ob saviški 104 041 63 17 42

LKD Ljubljana

organizira

SPOMLADANSKI TEČAJ ZA VODNIKE LOVSKIH PSOV VSEH PASEM

**Začetek tečaja bo 25. 2. 2005
ob 16. uri v Tavčarjevem
dvoru v Črnučah. Tečaj bo
trajal predvidoma 75 ur in bo
namenjen osnovnemu šolanju
lovskih psov.**

Cena tečaja: 10.000 sit za
lovce, člane ZLD Ljubljana,
25.000 sit za lovce drugih ZLD
in nelovce, člane LKD
Ljubljana, in 35.000 sit
za nečlane.

Tečaj je treba plačati
na račun LKD Ljubljana:
02010-0092188378 ali
na sedežu LKD Ljubljana,
Župančičeva 9/II (po 16. uri)
najpozneje do 21. 2. 2005.

**Zadnji rok prijave je:
21. 2. 2005.**

Število tečajnikov je omejeno
na največ 15!

**Prijave, pisno ali po telefonu:
LKD Ljubljana, Župančičeva
9/II, 1000 Ljubljana; tel:
(01)25-14-900 (do 14. ure).**

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV

organizira

PRIPRAVLJALNI TEČAJ ZA POMLADANSKO VZREJNO PREIZKUŠNJO PTIČARJEV (PZP)

Prilavljalni tečaj za PZP bo predvidoma obsegal 20–25 ur. Je dopolnilni tečaj k programu osnovnega šolanja lovskih psov (VP 1 in VP 2) in se priključi k programu šole, ko tečajniki s svojimi psi že obvladajo osnovne vaje poslušnosti (poleg, sedi, prostor in odpoklic). Potekal bo enkrat na teden na območju Ljubljanskega polja – Rožnika in zunaj termina tečaja za osnovno šolanje.

Tečaj bo sestavljen iz teoretičnega dela, v katerem bodo tečajniki seznanjeni s Pravilnikom PZP, načinom ocenjevanja, pripravo psa na preizkušnjo itn. Praktični del tečaja pa bo potekal v lovišču ter bo zajemal učenje sistematičnega iskanja psa ter utrjevanje stoji na malo divjad.

Začetek tečaja in teoretični del bosta **v sredo, 18. 3. 2005, ob 18. uri na sedežu Društva ljubiteljev ptičarjev (DLP), Župančičeva 9/II, Ljubljana.**

Cena tečaja: 10.000 sit za vse člane DLP, 20.000 sit za nečlane. V ceno je vključena tudi vsa divjad, ki jo bomo potrebovali pri šolanju. Vplačila za udeležbo na tečaju so mogoča na TTR Društva ljubiteljev ptičarjev št.: 02010-0253852458, s pripisom »za tečaj PZP 2005«.

Vse **dodatne informacije:** Andreja Strajnar; tel.: (01) 53-43-112, GSM: 041/484-242. Prijava psa na tečaj mora biti **pisna** na naslov: DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV, Župančičeva 9/II, 1000 Ljubljana. Ob prijavi priložite tudi fotokopijo obeh strani rodovnika psa in dokazilo o plačanem tečaju.

Zadnji rok prijave: 1. 3. 2005.

»VIKEND DELAVNICE« ŠOLANJA PSOV – PO VAŠIH ŽELJAH

V primeru vsaj 5 interesentov z istega območja Slovenije (zunaj ljubljanskega) bomo lahko organizirali t.i. **vikend delavnice** s podobnim programom šolanja, kot ga obsega pripravljani tečaj za PZP tudi drugod v Sloveniji. Če pa bi bilo zainteresiranih tečajnikov vsaj 8, bomo lahko poskrbeli tudi za izvedbo celotnega tečaja. Ker je organizacija tovrstnih oblik tečaja odvisna predvsem od števila prijaviteljev, prosimo vse zainteresirane vodnike iz drugih krajev po Sloveniji, naj željo pisno prijavijo. Prijavi obvezno dodajte fotokopijo obeh strani rodovnika psa, pripišite svoj naslov in telefonsko številko, da vas bomo lahko sproti obveščali o organizaciji tečaja.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV v sodelovanju z Lovsko družino Senožeče

organizira

LOKALNO PREIZKUŠNJO ZANESLJIVOSTI PRINAŠANJA IZGUBLJENEGA (PZPI)

Preizkušnja bo **12. marca 2005** v lovišču LD Senožeče, kjer bo na dan preizkušnje ob 8. uri v lovskem domu (Dolenja vas pri Senožečah) tudi zbor tekmovalcev in sodnikov. Štartnina: **7.000 sit** (za tujce 35€).

Znesek je treba vplačati na TTR Društva ljubiteljev ptičarjev: **02010-0253852458**, s pripisom »za PZPI 2005«.

Preizkušnja bo potekala po Pravilniku za preizkušnjo zanesljivosti v prinašanju (PZPI).

Vodnikom priporočamo, naj za preizkušnjo svoje uplenjene lisice, vendar morajo le-te ustrezati določilom 39. člena Pravilnika za Vsestransko uporabnostno preizkušnjo ptičarjev (VUP).

Vse dodatne informacije: Andreja Strajnar; tel.: (01) 534-31-12, GSM: 041/484-242.

Fotokopije obeh strani rodovnika prijavljenega psa in dokazila o plačilu startnine pošljite na naslov: **DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV, Župančičeva 9/II, 1000 Ljubljana.** Zadnji rok za prijave je **1. 3. 2005.**

ULTRA, d.o.o., NAZARJE

KAMENA SOL (KOSI OD 1 DO 3 KG) NA ZALOGI.

**ZA NAROČILA POKLIČITE:
(03) 839-01-20 ali 040/677-046**

NAMIBIJA KUDUBERG FARMA

VAM NUDI FOTOSAFARI
IN LOV NA 15 VRST ANTILOP
V DOMAČEM VZDUŠJU.

ZA VSE DODATNE INFORMACIJE
SMO DOSEGLJIVI NA
GSM: 031/669-615.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO CELJE

obvešča vse vodnike lovskih
psov, da bo

začetek tečaja VP – 1 in VP – 2 (vaje poslušnosti)

v nedeljo, 6. 3. 2005.

Tečaja se lahko udeležijo vsi
vodniki s psi, ki so starejši od
7 mesecev.

**Pisne prijave pošljite tajniku
LKD Celje najpozneje do
20. 2. 2005 na naslov:**

**LKD Celje, Slavko Vale,
Kidričeva 11, 3270 Laško, ali
na elektronski naslov:
vales@volja.net.**

Vabljeni!

OROŽARNA – trgovina in servis orožja

Vladimir Huber, s.p.

– odkup in prodaja novega
ter rabljenega orožja;
– montaže (Suhlove)
strelnih daljnogledov
po 55.000 sit

**2000 Maribor,
Ulica heroja Šaranoviča 29
Tel.: (02) 252-78-85
(od 8.30 do 15.30 ure).**

**Hubertus
Club d.o.o.**

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

HRVAŠKA

LOV NA MEDVEDA
4-dnevni »All inclusive«
z bivanjem, hrano, lovom in
odstrelom MEDVEDA
v rangu medalje
že od 2.400 €

VELEBIT
4-dnevni »All inclusive«
z bivanjem, hrano, lovom in
odstrelom MUFLONA
v rangu medalje
že od 2.400 €

SLOVENIJA

LOV NA MUFLONA
4-dnevni »All inclusive«
z bivanjem, hrano, lovom in
odstrelom MUFLONA
v rangu medalje
že od 1.950 €

OPTIČNE PIKE IN STRELNI DALJNOGLEDI

RD 42

RD 30

CE 3,5 - 10 x 50 IR
z svetlobo aktivno

Strelni daljnogledi Catseye so
namerjeni za lov v najslabših
vidnih razmerah in v mraku.

Optične pike so namenjene za
hitro streljanje in za streljanje
v razmerah slabše vidljivosti.

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11